

DANICA

ILI

BUNJEVAČKO-ŠOKAČKI

KALENDAR

(SA SLIKAMI)

ZA PRISTUPNU GODINU

1892.

IX. GODIŠNJI TEČAJ.

CINA: 30 NOVČICA.

U SUBOTICI, 1891.

IZ ŠTAMPARIJE JOSIPA BITTERMANA.

DANIČA

INSTITUT „IVAN ANTUNOVIĆ“

Br.: 26/97. 2P

SUBOTICA
KNJIŽNICA „IVAN KUJUNDŽIĆ“

ILI

BUNJEVAČKO-ŠOKAČKI

KALENDAR

(SA SLIKAMI)

ZA PRISTUPNU GODINU

1892.

Handwritten signature in red ink

←• IX GODIŠNJI TEČAJ •→

CINA : 30 NOVČICA.

U SUBOTICI.

IZ ŠTAMPARIJE JOSIPA BITTERMANA.

1891.

zkv.h.org/s

SIČANJ, ili JANUAR.

(BROJI 31 DAN.)

Dani	Za Katolike	☉	Za Grčko-iztočne	S. izh.	S. zap.
1 Petak	Ml. Božić, N. g. †	☿	20 Ignat	7 51 4	15
2 Sub.	Makarije	♄	21 Juliana	7 51 4	16

1) U ono vrime kad bi umro Irud. Mat. 2.

3 Ned.	Genoveva	♁	22 Anastasija	7 51 4	17
4 Poned.	Titus biskup	♁	23 40 mučenika	7 50 4	18
5 Utor.	Telesfor	♁	24 Eugen	7 50 4	20
6 Srida	Sv. tri kralja	♁	25 Božić	7 50 4	22
7 Četv.	Nikodem	♁	26 Zbor. Bogor.	7 49 4	23
8 Petak	Severin †	♁	27 St. prvi muč.	7 49 4	24
9 Subot.	Julian muč.	♁	28 2 hilj. mučen.	7 48 4	25

2) Dvanaest godišnji Isus u crkvi jer. Luk. 2.

10 Ned.	Pava pustinjač	♁	29 Mladenci	7 48 4	27
11 Poned.	Hygin	♁	30 Anisije	7 47 4	28
12 Utor.	Nesto	♁	31 Melanija	7 47 4	29
13 Srida	Hilarij	♁	1 Sičanj	7 46 4	30
14 Četv.	Feliks muč.	♁	2 Silvester	7 46 4	32
15 Petak	Mavro op. †	♁	3 Malahija	7 45 4	34
16 Subot.	Marcel	♁	4 Zbor 70 apost.	7 45 4	36

3) Pir a Kani Gallilejskoj. Iv. 2.

17 Ned.	Prisv. Ime Isusov.	♁	5 Teopempto	7 44 4	37
18 Poned.	Priska	♁	6 Bogojavljenje	7 43 4	38
19 Utor.	Sara	♁	7 Ivan Krstitelj	7 42 4	40
20 Srida	Fabian i Sebast.	♁	8 Georgije	7 41 4	41
21 Četv.	Janja divica	♁	9 Polijevkto	7 40 4	43
22 Petak	Vinko †	♁	10 Grigorije	7 39 4	45
23 Subot.	Zaručenje Bl.D.M.	♁	11 Todor	7 38 4	45

4) O gubaveu. Mat. 8.

24 Ned.	Timotej biskup	♁	12 Tatijana	7 37 4	48
25 Poned.	Obraćenje Pavla	♁	13 Jermilo	7 36 4	49
26 Utor.	Polikarpo	♁	14 Sava	7 35 4	51
27 Srida	Ivan Zlatoustnik	♁	15 Pavao Tiv.	7 34 4	52
28 Četv.	Margarita	♁	16 Verige Petra	7 33 4	54
29 Petak	Franjo S. †	♁	17 Antonije velik	7 32 4	55
30 Subot.	Martina	♁	18 Atanasij	7 31 4	56

5) O ladji Isusovoj. Mat. 8.

31 Ned.	Petar Nolaski	♁	19 Makarije	7 30 4	58
---------	---------------	---	-------------	--------	----

Misečne mine:

☾ Prvi četvrt 7. u 2 sat. 28 č. iz jutra. Vedro, posle snig s vтром.

☽ Pun misec 14. u 4 s. 43 č. iz jutra. Hladno, vitar i snig.

☾ Poslidnji četvrt 22. u 4 sati 58 č., iz jutra. Maglovito, neugodno vrime.

☾ Mladi misec 29. u 5 s. 54 č. u večer. Burno i hladno, zatim vlažno.

Prvog je duljina dana: 8 s. 24 č. U sičnju podulji se dan 1 s. i 4. č.

Gatanje po izkustvu: Lipo vrime slidi, ako se južno-zapadni vitar okrene u siverno-zapadni; ako se na zapadu gusta magla ukazuje. Ružno pak vrime slidi, ako se siverno-iztočni vitrovi mijaju.

ZKMH.ORG.S

VELJAČA, ili FEBRUAR.

(BROJI 29 DANA.)

Dani	Za Katolike	☉	Za Grčko-iztočne	S. izh.	S. zap.
1 Poned.	Ignacija m.	☿	20 Jevtimije	7 29 4	59
2 Utor.	Očišćenje Bl. D. M.	♄	21 Maksim	7 28 5	1
3 Srida	Blaž biskup	♃	22 Timotej	7 27 5	2
4 Četvrt.	Veronika	♂	23 Kliment	7 26 5	4
5 Petak	Agata †	♁	24 Ksenija	7 25 5	6
6 Subota	Dorotea	♂	25 Grigorije	7 24 5	8

6) O dobrom simenu. Mat. 13.

7 Ned.	Romualdo	♂	26 Triod	7 22 5	9
8 Poned.	Ivan m.	♂	27 Prinos m. s. Jo.	7 20 5	11
9 Utor.	Apolonia	♁	28 Efrem	7 19 5	13
10 Srida	Skolastika	♁	29 Ignatij	7 18 5	15
11 Četvrt.	Desiderij bk.	♃	30 Vasilije	7 16 5	16
12 Petak	Eulalija †	♁	31 Kiruj	7 14 5	18
13 Subota	Eduardo	♁	1 Veljača	7 12 5	20

7) O poslenicah u vinogradu. Mat. 20.

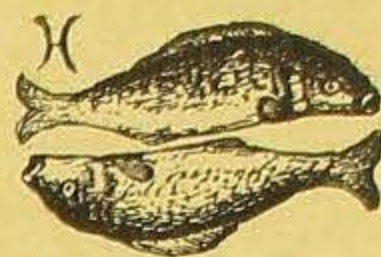
14 Ned.	Sedamdesetn. Val.	♁	2 Očiš B. D. M.	7 10 5	21
15 Poned.	Faustin	♁	3 Simeon	7 8 5	23
16 Utor.	Juliana	♁	4 Izidor	7 6 5	24
17 Srida	Konstantin	♁	5 Agata	7 5 5	26
18 Četvrt.	Koloman	♁	6 Vukol i Fotije	7 3 5	27
19 Petak	Susana †	♁	7 Partenije	7 2 5	29
20 Subota	Eleuterij	♁	8 Teodor	7 0 5	30

8) O sijaču i simenu. Luk. 8.

21 Ned.	Šestdesetnica	♁	9 Mesopust	6 59 5	31
22 Poned.	Stol sv. Petra	♁	10 Charal	6 57 5	32
23 Utor.	Romana	♁	11 Vaso	6 55 5	34
24 Srida	Pristupni dan	♁	12 Melst	6 53 5	36
25 Četvrt.	Matija	♁	13 Martin	6 51 5	37
26 Petak	Viktorij †	♁	14 Aksentije	6 49 5	38
27 Subota	Šandor	♁	15 Onisim	6 47 5	40

9) Isus izličeje slipca. Luk. 18.

28 Ned.	Petdesetnica	♁	16 Siropust	6 45 5	41
29 Poned.	Roman	♁	17 Todor	6 45 5	42

Misečne mine:

☾ Prvi četvrt. 5. u 10 s. 55 č. prije podne. Hladan vitar.

☽ Pun misec 12. u 8 s. 54 č. u večer. Prominljivo, čisto i maglovito.

☾ Poslednji četvrt. 21. u 1 s. 31 č. posle polnoći. Vitrovito i oblačno.

☾ Mladi misec 28. u 5 s. 31 č. iz jutra. Hladni i vrući vetrovi se minjaju.

Dužina dana 1: 9. s. i 30 časi. Podulji se dan ovog miseca 1 s. 29 č.

Gatanje po iskustvu: Lipo vrime slidi, ako južno-iztočni vetrovi dušu. Ako je misec odveć blid. Ako se večernji crven jako vidi.

Zlo slidi, ako zapadni vetrovi dušu.

OŽUJAK, ili MARTIUS.

(BROJI 31 DAN.)

Dani	Za Katolike	☉	Za Grčko-iztočne	S. izh.	š zap.
1 Utor.	Pokladni ut.	☿	18 Lav	6 41	5 44
2 Srida	Pepelnica †	☿	19 Arkip	6 39	5 45
3 Četvrt.	Kunigunda	♋	20 Lav B.	6 37	5 46
4 Petak	Kazimir †	♋	21 Timotej	6 35	5 48
5 Subota	Eusebija †	♋	22 Mavrikije	6 33	5 49
10) Isusa djavao napastuje. Mat. 4.					
6 Ned.	Čista	♋	23 1 Post.	6 31	5 50
7 Poned.	Toma akvin.	♋	24 Prost. d.	6 29	5 52
8 Utorak	Ivan od Boga	♋	25 Obrez gl.	6 27	5 54
9 Srida	Kvatre †	♋	26 Porfirije	6 25	5 56
10 Četvrt.	40 mučenika	♋	27 Prokopije	6 23	5 57
11 Petak	Heraklij †	♋	28 Taras	6 21	5 59
12 Subota	Grgur papa †	♋	29 Vasilije	6 19	6 1
11) Priobraženje Isusovo. Mat. 7.					
13 Ned.	Pačista	♋	1 Ožujak 2 Post.	6 17	6 3
14 Poned	Matilda	♋	2 Teodot	6 15	6 4
15 Utorak	Krišto	♋	3 Jevtropije	6 13	6 5
16 Srida	Henrika †	♋	4 Gerasim	6 11	6 6
17 Četvrt.	Gertrud	♋	5 Konom	6 9	6 7
18 Petak	Eduard Šand. †	♋	6 42 mučenika	6 8	6 8
19 Subota	Josip †	♋	7 Vaso	6 7	6 9
12) Isus izgoni djavola. Luk. 11.					
20 Ned.	Bezimena	♋	8 3 Post.	6 5	6 10
21 Poned.	Benedikto	♋	9 40 mučenika	6 3	6 11
22 Utorak	Oktavian	♋	10 Kodrat	6 1	6 13
23 Srida	Viktorija †	♋	11 Sofron	5 59	6 15
24 Četvrt.	Gabriel	♋	12 Teofanije	5 57	6 16
25 Petak	Blagovist †	♋	13 Nicefor	5 55	6 18
26 Subota	Emanuel †	♋	14 Venedikto	5 53	6 19
13) Isus nahrani 5000 ljudi. Iv. 6.					
27 Ned.	Sridopostna	♋	15 4 Post.	5 51	6 20
28 Poned.	Guntram	♋	16 Sabina	5 49	6 22
29 Utorak	Eustakije	♋	17 Aleksije	5 47	6 24
30 Srida	Kvirin †	♋	18 Kiril	5 45	6 25
31 Četvrt.	Amos	♋	19 Krisantije	5 43	6 27

Misečne mine:

☾ Prvi četvrt 5. u 8 s. 30 č. u večer. Prominljivo.

☽ Pun misec 13. u 2 s. 11 č. posle podne. Vedro i hladno.

☾ Posljednji četvrt 21. u 6 s. 32 č. posle podne. Hladno, posle ugodno.

☉ Mladi misec 28. u 2 s. 34 č. posle podne. Prominljivo.

Dužina dan 1: 11 sati i 3 časa. Podulji se dan ovog miseca 1 s. 41 č.

Gatanje po izkustvu: Ako je sičanj vruć bio, ožujak običaje hladan biti. Ako ovog miseca ima bure, slidi dobra godina. Ako su sunce i misec pri izlasku veliki, kiša slidi.

TRAVANJ, ili APRILIS.

(BROJI 30 DAN.)

Dani	Za katolike	☉	Za Grčko-iztočne	S. izl.	S. zap.
1 Petak	Hugo †	☉	20 Sava	5 41 6	29
2 Subota	Franjo †	☉	21 Jakov mladji	5 39 6	30

14) Žudije hoće Isusa kamenovati. Iv. 8.

3 Ned.	Gluha	☉	22 Vasilije	5 37 6	31
4 Poned.	Ambrozija	☉	23 Nikon	5 35 6	32
5 Utorak	Vinko F.	☉	24 Zahar	5 33 6	33
6 Srida	Šikstus †	☉	25 Blagovest	5 31 6	35
7 Četvrt.	Armin	☉	26 Gavro arh.	5 19 6	36
8 Petak	7 žal. B. D. M. †	☉	27 Matrina	5 27 6	37
9 Subota	Colestin †	☉	28 Hilarion	5 26 6	39

15) Svečani ulaz Isusov u Jeruzolim. Mat. 11.

10 Ned.	Cvitna	☉	29 Cvetnica	5 24 6	40
11 Poned.	Lav papa †	☉	30 Ivan	5 22 6	42
12 Utorak	Julijo p. †	☉	31 Hypolit	5 20 6	43
13 Srida	Justin †	☉	1 Travanj	5 18 6	45
14 Četvrt.	Vel. četvr. †	☉	2 Vel. četvr.	5 16 6	46
15 Petak	Vel. petak †	☉	3 Vel. petak	5 14 6	47
16 Subota	Vel. subota †	☉	4 Vel. subota	5 12 6	48

16) O uzkršnuću Isusovem. Mark 16.

17 Ned.	Uzkrš	☉	5 Uzkrš	4 57 6	59
18 Poned.	Uzkršni Poned.	☉	6 Uzkršni pon.	4 56 6	1
19 Utorak	Antonia	☉	7 Gjuro	4 55 7	3
20 Srida	Janja	☉	8 Herodij	4 53 7	4
21 Četvrt.	Anzelmo	☉	9 Evsihije	4 51 7	5
22 Petak	Soter i Kajo †	☉	10 Terentije	4 49 7	7
23 Subota	Adalberto bk.	☉	11 Antipas	4 47 7	8

17) Isus ulazi kroz zatvorena vrata. Iv. 20.

24 Ned.	Bila nedilja	☉	12 Vasilije	4 57 6	59
25 Poned.	Marko	☉	13 Antemon	4 56 6	1
26 Utorak	Kleto papa	☉	14 Martin	4 55 7	3
27 Srida	Peregrin	☉	15 Aristarh	4 53 7	4
28 Četvrt.	Vitalis	☉	16 Agapije	4 51 7	5
29 Petak	Petar muč. †	☉	17 Simeon	4 49 7	7
30 Subota	Katarina divica	☉	18 Ivan D.	4 47 7	8

Misečne mine:

☾ Prvi četvrt 4. u 7 s. 37 č. u jutro. Kišovito i neugodno.

☽ Pun misec 12. u 7 s. 42 č. u jutro. Vitar.

☾ Posljednji četvrt 20. u 7 s. 16 č. u jutro. Prominljivo.

☾ Mladi misec 26. u 11 s. 2 č. prid ponoć. Nevidivo pomrćanje sunca. Ugodno.

Dužina dana 1: 12 s. 48 č. U travnju podulji se dan 1 s. 32 č.

Gatanje po izkustau: Bure u travnju znače vlažnu godinu. Ako je travanj ugodan, maj će biti neugodan. Ako se oko Gjurgjeva vrana u raži može sakriti obilna će biti žetva.

SVIBANJ, ili MAJUS.

(BROJI 31 DANA.)

Dani **Za Katolike** ☉ **Za Grčko-iztočne** S. izh. S. zap.

18) O dobrom pastiru. Iv. 10.

1 Ned.	Miserere	☿	19 Ivan P.	4	45	7	9
2 Poned.	Sigismund	☿	20 Todor	4	43	7	11
3 Utorak	Našašće sv. Križa	♄	21 Januarije	4	41	7	12
4 Srida	Florian	♄	22 Teodor	4	40	7	13
5 četvrt.	Vinko	♄	23 Gjuro	4	39	7	15
6 Petak	Iv. pr. v. l. †	♄	24 Sava	4	37	7	16
7 Subota	Stanko	♄	25 Marko ev.	4	36	7	17

19) Do malo i nećete viditi mene. Iv. 16.

8 Ned.	Jubilate	♄	26 Vasil	4	35	7	18
9 Poned.	Grgur veliki	♄	27 Simeon	4	32	7	19
10 Utorak	Antun R.	♄	28 Jason	4	31	7	20
11 Srida	Mamerto	♄	29 9 mučenika	4	30	7	22
12 Četvrt.	Pankrac	♄	30 Jakov ap.	4	29	7	23
13 Petak	Servac †	♄	1 Svibanj	4	28	7	24
14 Subota	Bonifac	♄	2 Atanazije	4	27	7	26

20) Idem k' onomu koj me poslao. Iv. 16.

15 Ned.	Cantate	♄	3 Timotej	4	26	7	28
16 Poned.	Ivan nep.	♄	4 Pelagia	4	25	7	29
17 Utorak	Ubald	♄	5 Irina	4	24	7	31
18 Srida	Feliks	♄	6 Job	4	23	7	32
19 Četvrt.	Ivo J.	♄	7 Našašće sv. †	4	22	7	33
20 Petak	Bernardin †	♄	8 Jovan ap.	4	21	7	34
21 Subota	Konstantin	♄	9 Nikolaj	4	20	7	35

21) Što prosili budete u ime moje, dobiti ćete. Iv. 16.

22 Ned.	Rogate	♄	10 Simeon	4	19	7	36
23 Poned.	Desiderij	} Prosi- dani	11 Ciril i Metod	4	18	7	37
24 Utorak	Ivana		12 Epifanije	4	17	7	38
25 Srida	Urban		13 Glikerija	4	16	7	39
26 Četvrt.	Spasovo		14 Spasovo	4	15	7	40
27 Petak	Ivan P †	♄	15 Pahomije	4	14	7	41
28 Subota	Vilim	♄	16 Agapije	4	13	7	42

22) Kada dogje Utišitelj. Iv. 15.

29 Ned.	Exaudi	♄	17 Andria	4	12	7	43
30 Poned.	Ferdinand	♄	18 Petar	4	11	7	44
31 Utorak	Angjelija	♄	19 Patrikije	4	11	7	45

Misečne mine:

☾ Prvi četvrt 3. u
8 s. 27 č. u večer.
Vedro, posle tumrno i
vitrovito,

☽ Pun misec 11 u
12 s. 15 č. noćom.
I kod nas vidivo po-
mrćanje miseca.

☾ Posljednji četvrt
19. u 4 s. 9 č. iz ju-
tra. Toplo.

☉ Mladi misec 26.
u 7 s. 5 č. iz jutra.
Toplo i vitrovito.

Dužina dana 1 : 11
s. 24. č. Podulji se
dan 1 s. i 11 č.

Gatanje po iskustvu: Li-
po će biti, ako je ve-
černje rumenilo neba
žučkasto. Ako pri za-
hodu na vodam magla
se diže. Ako žabe vi-
soko side i krekeću.
Neugodno stidi, ako se
jutrom i večerom nebo
crveni. Ako su brigovi
u magli.

zkv.h.org.rs

LIPANJ, ili JUNIUS.

(BROJI 30 DANA.)

Dani	Za Katolike	☉	Za Grčko-iztočne	S. i h.	S. zap.
1 Srida	Nikodem	☉	20 Talalej	4 10 7	46
2 Četvrt.	Erazmo	☉	21 Sil i Il.	4 10 7	47
3 Petak	Klotilda †	☉	22 Vladimir	4 9 7	47
4 Subota	Kvirin	☉	23 Miholje	4 9 7	48

23) Tko mene ljubi moje zapovidi obdržaje. Iv. 14.

5 Ned.	Duhovi	☉	24 Duhovi	4 8 7	48
6 Poned.	Duhovski poned.	☉	25 Duh. poned.	4 8 7	49
7 Utorak	Roberto op.	☉	26 Karpo i Alfej	4 7 7	49
8 Srida	Kvatri †	☉	27 Teraponte	4 7 7	50
9 Četvrt.	Srećko	☉	28 Nikita	4 7 7	51
10 Petak	Margita †	☉	29 Teodosija	4 6 7	51
11 Subota	Barbara †	☉	30 Izak	4 6 7	52

24) Meni je data svaka vlast. Mat. 28.

12 Ned.	Prisv. Trojstvo	☉	31 Sv. S.	4 6 7	53
13 Poned.	Antun Padua	☉	1 Lipanj	4 6 7	54
14 Utorak	Veliki Vazul	☉	2 Nicefor	4 5 7	55
15 Srida	Vidak muč.	☉	3 Lukilijan	4 5 7	55
16 Četvrt.	Brašanjevo	☉	4 Mitrofan	4 5 7	55
17 Petak	Adolf †	☉	5 Dorotej	4 5 7	55
18 Subota	Marcelian	☉	6 Hilarian	4 5 7	56

25) O velikoj večeri. Luk. 17.

19 Ned.	Gervasij i Prot.	☉	7 Teodot	4 4 7	56
20 Poned.	Silverij	☉	8 Božidar	4 4 7	56
21 Utorak	Alojzija	☉	9 Cyril	4 4 7	56
22 Srida	Paulin bk.	☉	10 Timot	4 4 7	56
23 Četvrt.	Alban	☉	11 Bartolom	4 4 7	56
24 Petak	Sree Isusovo †	☉	12 Onafrim	4 5 7	57
25 Subota	Prosper	☉	13 Akvilim	4 5 7	57

26) O izgubljenog ovcu. Luk. 15.

26 Ned.	Ivan i Pava	☉	14 Jelisej	4 5 7	57
27 Poned.	Ladislav	☉	15 Car Lazar	4 6 7	57
28 Utorak	Lav papa †	☉	16 Tyhon	4 6 7	57
29 Srida	Petar i Pava	☉	17 Manojlo	4 6 7	56
30 Četvrt.	Spomen Pavla	☉	18 Leontije	4 7 7	56

Misečne mine:

☾ Prvi četvrt 2. u 11 s. 7. č. prije podne. Ugodno s toplom kišom.

☽ Pun misec 10. u 2 s. 48 č. posle podne. Vruće vrijeme.

☾ Posljednji četvrt 17. u 10 s. 17 č. u večer. Bura s kišom.

☾ Mladi misec 24. u 3 s. 22 č. posle podne. Vitar, toplo, ugodno.

Dužina dana 1: 15 s. 36 č. U lipnju podulji se dan sa 16 časi, zatim pada sa 3 č.

Gatanje po iskustvu: Dobro će vreme biti, ako se kresnice jako sjaju; ako se večerom bili, tanki oblaci razidju; ako bunbarovi večerom gusto lete.

Neugodno pak, ako se mnogo žaba ukazuje; ako se mačke ližu; ako se kokoši u prahu kupaju; ako vaške travu pasu; ako krtine na visoko riju.

SRPANJ, ili JULIUS.

(BROJI 31 DAN)

Dani	Za Katolike	☉	Za Grčko-Iztočne	S. izh.	S. zap.
1 Petak	Teodorik †	♄	19 Juda ap.	4	7 7 56
2 Subota	Pohod B. D. M.	♄	20 Metodija	4	8 7 56
27) O velikom ribolovu. Luk. 5.					
3 Ned.	Heliodor	♄	21 Julian	4	8 7 55
4 Poned.	Udalrik	♄	22 Jevsevijo	4	9 7 55
5 Utorak	Ćiril i Metod	♄	23 Agripina	4	10 7 55
6 Srida	Isaja pror.	♄	24 Ivanjdan	4	11 7 54
7 Četvrt.	Vilibaldo	♄	25 Febronija	4	12 7 54
8 Petak	Kilian †	♄	26 David Sel.	4	13 6 53
9 Subota	Lukrecija	♄	27 Samsun i Sev.	4	14 7 53
28) O pravdi farizejskoj. Mat. 5.					
10 Ned.	Amalija	♄	28 Cyrus i I.	4	15 7 52
11 Poned.	Pijo papa	♄	29 Petar i Pava	4	16 7 52
12 Utorak	Hinko	♄	30 12 apoštola	4	17 7 51
13 Srida	Margarita	♄	1 Srpanj	4	18 7 51
14 Četvrt.	Bonaventura	♄	2 Pohod B. D. M.	4	19 7 50
15 Petak	Rastanak apošt. †	♄	3 Jakinto	4	20 7 50
16 Subota	Škapulir B. D. M.	♄	4 Andrija Kr.	4	21 7 49
29) Isus nahrani 5000 ljudi. Mark 8.					
17 Ned.	Aleksa	♄	5 Atanasija	4	22 7 49
18 Poned.	Kamilo	♄	6 Sisoj i Lukija	4	23 7 48
19 Utorak	Vincencij Paul.	♄	7 Goma i Aka.	4	24 7 47
20 Srida	Ilija prorok	♄	8 Prokopije	4	26 7 46
21 Četvrt.	Daniel pror.	♄	9 Pankratije	4	27 7 45
22 Petak	Marija Magd. †	♄	10 45 mučenika	4	28 7 43
23 Subota	Apolinar	♄	11 Eufem. i Olga	4	29 7 42
30) O lažljivih proroci. Mat. 7.					
24 Ned.	Krista	♄	12 Proklo i Il.	4	30 7 41
25 Poned.	Jakov ap.	♄	13 Gavriilo	4	32 7 40
26 Utorak	Ana	♄	14 Akila	4	33 7 39
27 Srida	Pantelija	♄	15 Kirik i Jul.	4	34 7 38
28 Četvrt.	Viktor pap.	♄	16 Atirogen	4	35 7 37
29 Petak	Marta †	♄	17 Marina	4	37 7 36
30 Subota	Abdon i Lenon.	♄	18 Emilian	4	38 7 34
31) O nepravednom upravljaču. Luk 16.					
31 Ned.	Ignac Lojola	♄	19 Makreva	7	39 7 33

Misečne mine:

☾ Prvi četvrt 2. u 6 s. 29 č. iz jutra. Bura, posle lipo.

☽ Pun misec 10. u 2 s. 59 č. iz jutra. Vedro i toplo.

☾ Posljednji četvrt 17 u 3 s. 3 č. u zoru Zapara.

● Mladi misec 23. u 12 s. 46 č. noćom. Vruća kiša.

☾ Prvi četvrt 31. u 9 s. 1. č. u večer. Grmdjavina, kiša; posle lipo.

Dužina dana 1: 15 s. 49 č. Dan se pokraći sa 55 časi.

Gatanje po iskustvu: Dobro slidi ako je pri zahodu dobro vrijeme bilo; ako se jutrom i večerom dim upravo gore podiže.

Neugodno će biti, ako je pri izlazu sunca bura, ako pivo posle zahoda kukuriču; ako se vodene ptice mnogo kupaju.

ZKVN.ORG.SR

KOLOVOZ, ili AUGUSTA.

(BROJI 31 DAN)

Dani	Za Katolike	☉	Za Grčko-iztočne	S. izh.	S. zap.
1 Poned.	Petar u okovih	♄	20 Ilija pr.	4 40	7 32
2 Utorak	Porciunkula	♄	21 Simeon	4 41	7 30
3 Srida	Našašće Sv. Stip.	♄	22 Marija-Magd.	4 42	7 28
4 Četvrt.	Dominik	♄	23 Trofin	4 43	7 27
5 Petak	Snižna Gospa †	♄	24 Kristina	4 45	7 25
6 Subota	Priobraženje Iv.	♄	25 Ana	4 46	7 24

32) Isus plače nad Jeruzolimom. Luk. 19.

7 Ned.	Kajetan	♄	26 Hermalo	4 47	7 23
8 Poned.	Cirjak	♄	27 Pastelija	4 48	7 21
9 Utorak	Roman	♄	28 Prohor i Nik.	4 49	7 20
10 Srida	Lovro	♄	29 Kalinik	4 51	7 18
11 Četvrt.	Suzana	♄	30 Angjeli	4 53	7 17
12 Petak	Klara †	♄	31 Jevdokim	4 54	7 16
13 Subota	Hipolit †	♄	1 Kolovoz	4 55	7 14

33) O farizejeu i očitniku. Luk. 18.

14 Ned.	Eusebija	♄	2 Prinos sv. St.	4 56	7 12
15 Poned.	Velika Gospa	♄	3 Isak	4 58	7 10
16 Utorak	Roka	♄	4 7 deteća ef.	4 59	7 8
17 Srida	Anastazija	♄	5 Eugenije	5 0	7 6
18 Četvrt.	Jela Cesarica	♄	6 Preobrazenje	5 2	7 4
19 Petak	Ludovik †	♄	7 Dometije	5 3	7 2
20 Subota	Stipan kr. ug.	♄	8 Emilian	5 4	7 0

34) Isus izliči gluhonima. Mark. 7.

21 Ned.	Ivka	♄	9 Matija	5 5	6 59
22 Poned.	Timotej	♄	10 Lavrentije	5 6	6 58
23 Utorak	Filip Benic.	♄	11 Evilo	5 7	6 56
24 Srida	Bartol	♄	12 Focije	5 8	6 54
25 Četvrt.	Ljudeviti kr.	♄	13 Maksimian	5 10	6 52
26 Petak	Pelagija †	♄	14 Miheja	5 11	6 50
27 Subota	Josip Kalaz	♄	15 Velika Gospa	5 13	6 48

35) O milosrdnom samaritanecu. Luka 10.

28 Ned.	Augustin	♄	16 Ubrus Hristov	5 14	6 46
29 Poned.	Glavosik Ivan	♄	17 Mirom	5 15	6 44
30 Utorak	Roza div.	♄	18 Florin	5 17	6 42
31 Srida	Rajmund	♄	19 Andrija	5 19	6 41

Misečne mine:

☾ Pun misec 8. u 1 s. 13 č. posle podne. Oblačno i toplo.

☾ Posljednji četvrt. 15. u 7 s. 50 č. iz jutra. Vedro i vruće.

☾ Mladi misec 22. u 12 s. 15 č. u podne. Vrućina, zapara.

☾ Prvi četvrt. 30. u 2 s. 45 č posle podne. Burno i kišovito, zatim ugodno.

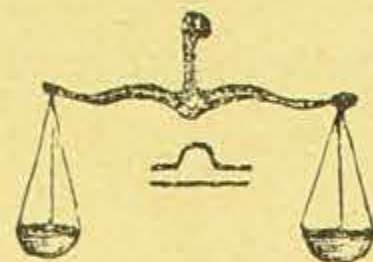
Duljina dana 1: 14 s. 53 č. Pokrati se dan ovog miseca 1 s. 30 časa.

Gatanje po izkustvu: Dobro vrime slidi, ako se ovce večerom sigraju; ako se suvoljuge noćom dreče; ako rosa dugo ostaje po travi.

RUJAN, ili SEPTEMBER.

(BROJI 30 DANA.)

Dani	Za Katolike	☉	Za Grčko-iztočne	S. izh.	S. zap.
1 Četvrt.	Egidij	☿	20 Samuilo	5 20	6 39
2 Petak	Zeno †	♄	21 Tadej pr.	5 22	6 37
3 Subota	Mansvet bk.	♃	22 Agata	5 23	6 35
36) Isus izliči 10 gubavaca Luk. 17.					
4 Ned.	Angjeli čuvari	♁	23 Lup i Irenei	5 25	6 33
5 Poned.	Lovro Justin	♁	24 Jevtihije	5 26	6 31
6 Utorak	Zaharija	♁	25 Bartolomej	5 28	6 29
7 Srida	Regina div.	♁	26 Adrian	5 29	6 27
8 Četvrt.	Mala Gospa	♁	27 Parmen	5 31	6 25
9 Petak	Gergon †	♁	28 Mojsije	5 32	6 23
10 Subota	Melkiad	♁	29 Usekovanje	5 33	6 21
37) Nitko ne može 2 gospodara služiti. Mat. 6.					
11 Ned.	Ime Marijino	♁	30 Skender	5 35	6 19
12 Poned.	Tobija	♁	31 Pojas Bogor.	5 36	6 17
13 Utorak	Enok	♁	1 Rujan	5 37	6 15
14 Srida	Uzvišenje križa	♁	2 Mamas	5 38	6 13
15 Četvrt.	Hildegard	♁	3 Janikije	5 39	6 11
16 Petak	Ludmilla †	♁	4 Vavila	5 41	6 9
17 Subota	Lamberto	♁	5 Zaharija i Jeli.	5 42	6 7
38) O naimskom mladiću. Luk. 7.					
18 Ned.	Toma	♁	6 Mihojla	5 43	6 5
19 Poned.	Kenrad	♁	7 Sosten	5 45	6 3
20 Utorak	Eustahija	♁	8 Malo Gospa	5 46	6 0
21 Srida	Kvatri † Mate	♁	9 Joakim i Ana	5 47	5 57
22 Četvrt.	Mavro	♁	10 Minodora	5 49	5 55
23 Petak	Tekla †	♁	11 Teodora	5 50	5 53
24 Subota	Gerardo †	♁	12 Avtunom	5 52	5 54
39) Isus izliči vodenobolestnika. Luk. 14.					
25 Ned.	Maria od nagr.	♁	13 Kornelia	5 53	5 49
26 Poned.	Cyrian	♁	14 Krstov dan	5 54	5 47
27 Utorak	Kozma i D.	♁	15 Nikita i Filo	5 55	5 45
28 Srida	Venceslav	♁	16 Venceslav	5 56	5 43
29 Četvrt.	Miholj arh.	♁	17 Sofia	5 58	5 41
30 Petak	Jeronim †	♁	18 Jermenije	5 59	5 39

Misečne mine:

☾ Pun misec 6. u 10 s. 24 č. u večer. Danjom toplo, noćom hladno.

☾ Posljednji četvrt 13. u 2 s. 5 č. posli podne. Toplo, posle burno.

☾ Mladi misec 21. u 2 s. 32 č. posle polnoći. Prominljivo.

☾ Prvi četvrt 29. u 7 s. 35 č. iz jutra. Hladni vetrovi.

Dužina dana 1: 13 s. 19 č. Pokrati se dan 1 s. 39 č.

Gatanje po izkustvu: Dobro će vreme biti, ako je mnogo letećih zvijezda; ako nema rose ili se naglo osuši; ako su noći hladne.

Neugodno slidi, ako se golubovi kupaju i kasno se vraćaju kući.

LISTOPAD, ili OKTOBER.

(BROJI 31 DAN.)

Dani	Za Katolike	☉	Za Grčko-iztočne	S. izh.	S. zap.
1 Subota	Remigij	☉	19 Trofin	6 1 5	37
40) O najvećoj zapovidi. Mat. 22.					
2 Ned.	Sv. Krunica	☉	20 Jevstahije	6 3 5	35
3 Poned.	Kandid	☉	21 Kodrat	6 4 5	33
4 Utorak	Franjo Salez.	☉	22 Fokas	6 6 5	31
5 Srida	Placid	☉	23 Zač. Jov. Krst.	6 7 5	29
6 Četvrt.	Bruno	☉	24 Tekla	6 9 5	27
7 Petak	Justina †	☉	25 Jevrosinia	6 10 5	25
8 Subota	Brigita	☉	26 Jov. ap.	6 11 5	23
41) Isus izliči bolestnog od uloga. Mat. 9.					
9 Ned.	Dionisij	☉	27 Kalistrat	6 12 5	21
10 Poned.	Franjo Borgia	☉	28 Kariton	6 13 5	20
11 Utorak	Filomena	☉	29 Cirjak	6 15 5	18
12 Srida	Maksimij	☉	30 Grgur	6 17 5	16
13 Četvrt.	Koloman	☉	1 Listopad	6 18 5	14
14 Petak	Kalist papa †	☉	2 Ciprian	6 19 5	12
15 Subota	Terezija	☉	3 Dionisij	6 21 5	10
42) O kraljevskom piru. Mat. 22.					
16 Ned.	Gal	☉	4 Štefan	6 22 5	9
17 Poned.	Hedviga	☉	5 Karitin	6 24 5	7
18 Utorak	Luka	☉	6 Toma ap.	6 26 5	5
19 Srida	Petar alkant.	☉	7 Lergij	6 27 5	3
20 Četvrt.	Vendelin	☉	8 Pelagia	6 28 5	2
21 Petak	Ursula †	☉	9 Jakov alfej	6 30 5	1
22 Subota	Kordula	☉	10 Evlampija	6 31 4	59
43) O bolestnom kraljevom sinu. Iv. 4.					
23 Ned.	Ivan Kapistran	☉	11 Filip ap.	6 32 4	57
24 Poned.	Rafael arhangjeo	☉	12 Provus	6 34 4	56
25 Utorak	Krizant	☉	13 Karpo	6 35 4	54
26 Srida	Demetrije	☉	14 Petka	6 37 4	52
27 Četvrt.	Sabina	☉	15 Lucija	6 39 4	50
28 Petak	Šimun i Juda †	☉	16 Longin stotn.	6 40 4	48
29 Subota	Zenobije	☉	17 Osija pror.	6 42 4	46
44) O računu kraljevom. Mat. 18.					
30 Ned.	Klaudija	☉	18 Luka ev.	6 43 4	44
31 Poned.	Wolfgang	☉	19 Joel pror.	6 45 4	42

Misečne mine:

☾ Pun misec 6. u 7 s. 27 č. u jutro. Kišovito.

☾ Posljednji četvrt 12. u 10 s. 53 č. u večer. Ugodno.

☾ Mladi misec 20. u 7 s. 40 č. u večer. Nevidivo pomrčanje miseca. Hladno.

☾ Prvi četvrt 28. u 10 s. 42 č. u večer. Prominljivo.

Duljina dana 1: 11 s. 36 č. Pokrati se dan 1 s. 39 č.

Gatanje po izkustvu: Toplo će biti ako voćke po drugiput cvataju; ako su perad mršava; ako je oko Mibolja kiša; i vitrovi sa juga il s jugozapada dušu.

Rano će biti zima ako su mravi još jula miseca poravnili mravnjake.

STUDENI, ili NOVEMBER.

(BROJI 30 DANA.)

Dani	Za Katolike	☉	Za Grčko-iztočne	S. izh.	S. zap.
1 Utorak	Svi sveti	♈	20 Artemij	6 46	4 41
2 Srida	Mrtvih dan	♈	21 Ilarijon	6 48	4 39
3 Četvrt.	Viktor	♈	22 Averkije	6 49	4 38
4 Petak	Karlo Bor. †	♈	23 Jakov ap.	6 51	4 37
5 Subota	Mirko	♈	24 Areta	6 52	4 36
45) Podajte caru carevo. Mat. 22.					
6 Ned.	Leonardo	♋	25 Martijan	6 54	4 35
7 Poned.	Engelberto	♋	26 Mitrov dan	6 55	4 33
8 Utorak	Godefrid	♋	27 Nestor	6 56	4 31
9 Srida	Teodor	♋	28 Terentius	6 57	4 29
10 Četvrt.	Andrija Avel.	♋	29 Anastazija	6 59	4 28
11 Petak	Martin bis. †	♋	30 Milutin	7 0	4 26
12 Subota	Martin papa	♋	31 Epimak	7 2	4 25
46) O kéeri stotnikovoj. Mat. 9.					
13 Ned.	Stanislav	♌	1 Studeni	7 4	4 24
14 Poned.	Jukund	♌	2 Akindin	7 6	4 23
15 Utor.	Leopoldo	♌	3 Gjurgjić	7 8	4 22
16 Srida	Edmund	♌	4 Janikijo	7 10	4 21
17 Četvrt.	Grgur čudotvor.	♌	5 Galaktion	7 12	4 20
18 Petak	Eugen †	♌	6 Pavao	7 14	4 19
19 Subota	Elizabeta	♌	7 33 mučenika	7 14	4 18
47) O simenu gorušice. Mat. 13.					
20 Ned.	Feliks val.	♍	8 Mihojla	7 15	4 17
21 Poned.	Prikaz B. D. M.	♍	9 Onisif	7 17	4 16
22 Utorak	Cecilija	♍	10 Erast i Olimpo	7 19	4 15
23 Srida	Kliment	♍	11 Minas	7 20	4 14
24 Četvrt.	Flora	♍	12 Jovan milost	7 21	4 13
25 Petak	Katarina †	♍	13 Jovan zlatoust.	7 22	4 12
26 Subota	Konrad	♍	14 Filip	7 23	4 12
48) Znakova će biti u suncu i misecu. Luk. 21.					
27 Ned.	I. Došašća	♎	15 Gurij	7 25	4 11
28 Poned.	Sosten	♎	16 Mate	7 27	4 10
29 Utorak	Saturnin	♎	17 Grigorije	7 28	4 10
30 Srida	Andrija †	♎	18 Platon i Rom	7 29	4 9

Misečne mine:

☾ Pun misec 4. u 5 s. 5 č. posle podne sa vidivim podpunim pomrćanjem miseca. Kiša i vitar.

☾ Poslidnji četvrt 11. u 11 s. 11 č. prije podne. Neugodno.

☾ Mladi misec 19. u 2 s. 36 č. posle podne. Oblačno i hladno.

☾ Prvi četvrt 27. u 11 s. 46 č. prije podne. Hladno, o koncu snig.

Dužina dana 1: 9 s. 55 č. Pokrati se dan 1 s. 15 č.

Gatanje po izkustvu: Duga i oštra zima slidi, ako je srpanj vrući bio od kolovoza; ako su perad u jesen debela; ako je mnogo tvrdih špica voća rodilo; ako je studeni suh i nise mrznilo.

PROSINAC, ili DECEMBER.

(BROJI 31 DAN.)

Dani	Za Katolike	☉	Za grčko-iztočne	S. izh.	S. zap.
1 Četvrt.	Eligije	☉	19 Avdija	7 30 4	9
2 Petak	Bibijana †	☉	20 Grigorije	7 31 4	8
3 Subota	Franjo Žaver	☉	21 Uvod Bogorod.	7 32 4	8

49) Ivan u tamnici. Mat 11.

4 Ned.	II. Došašća	☉	22 Filemon	7 33 4	8
5 Poned.	Sava	☉	23 Aleksander	7 34 4	8
6 Utorak	Nikola	☉	24 Katarina	7 35 4	7
7 Srida	Ambrozija †	☉	25 Kliment	7 36 4	7
8 Četvrt.	Bezgr. zač. BDM.	☉	26 Alimpije	7 37 4	7
9 Petak	Leokadija †	☉	27 Jakov pers.	7 38 4	6
10 Subota	Judita	☉	28 Stefan novi.	7 39 4	6

50) O Svidočanstvu Ivana. Iv. 1.

11 Ned.	III. Došašća (Mat)	☉	29 Paramon	7 40 4	6
12 Poned.	Maksentije	☉	30 Andrija ap.	7 41 4	6
13 Utorak	Lucija	☉	1 Prosinac	7 42 4	6
14 Srida	Spiridion †	☉	2 Habakuk	7 43 4	5
15 Četvrt.	Irenej	☉	3 Sofonija	7 44 4	5
16 Petak	Etelka †	☉	4 Varvara	7 45 4	5
17 Subota	Lazar	☉	5 Sava	7 45 4	5

51) 15-e godine vladanja Tiberija. Luk. 3.

18 Ned.	IV Došašća (Otc)	☉	6 Nikolaja	7 46 4	5
19 Poned.	Nemesije	☉	7 Ambrozija	7 47 4	6
20 Utorak	Amon	☉	8 Patapije	7 47 4	6
21 Srida	Kvatri † Tome	☉	9 Začeće Bogor.	7 48 4	7
22 Četvrt.	Demetrij	☉	10 Ivan Branko	7 48 4	7
23 Petak	Viktorija †	☉	11 Danilo i Luka	7 49 4	7
24 Subota	Ad. i Eva †	☉	12 Spiridion	7 49 4	8

52) Josip i Marija čudiše se. Luk. 2.

25 Ned.	Božić	☉	13 Orest i Luka	7 50 4	9
26 Poned.	Stipan I. muč.	☉	14 Tirse i družina	7 50 4	9
27 Utorak	Ivan ap.	☉	15 Elefterije	7 50 4	10
28 Srida	Mladenci	☉	16 Agej	7 51 4	11
29 Četvrt.	Toma bisk.	☉	17 Danilo	7 51 4	12
30 Petak	David †	☉	18 Sevastian	7 51 4	13
31 Subota	Silvester	☉	19 Bonifac	7 51 4	14

Misečne mine:

☉ Pun misec 4.
3 s. 33 č. noćom. Zima
kiša.

☾ Postidnji četvrt
11. 3 s. 46 č. noćom
Oblačno, snig.

☾ Mladi misec 19
u 9 s. 29 č. prije podne
Magla, vitrina, oblačno
i snig.

☽ Prvi četvrt 26.
10 s. 28. č. u večer
Zima.

Duljina dana 1: 8 s.
39 č. Pokrati se dan d
24/XII. 21 čas. od 24
podulji se 5 č.

Gatanje po izkustvu: Ako
je prosinac i siječanj to
pao, onda će zima d
konca ožujka trajati
Ako je u jesen mnog
magle bilo, sad će tolik
sniga biti.

Zvizdoznanske opazke za pristupnu godinu 1892.

I. Pomične svetkovine.

Ova godina broji 366 dana.
 Sedamdesetnica pada 14. veljače.
 Pepelnica 2. ožujka.
 Uskrs 17. travnja.
 Molitveni dani 23., 24., 25. svibnja.
 Spasovo 26. svibnja.
 Duhovi 5. lipnja.
 Prisv. Trojstvo 12. lipnja.
 Brašančevo 16. lipnja.
 Prisv. Srce Isuoovo 24. lipnja.
 Angjeli čuvari 6. rujna.
 Ime Marijino 11. rujna.
 Sv. Krunica 2. listopada.
 Prva ned. Došašća 27. studenoga.
 Poklade počimaju se 6. siječnja i trajat će do 1. ožujka, dakle 55 dana.

Zlatni broj: 12.

Broj sunčanog kruga: 25.

Žnak misečni: I.

Nediljno slovo: C. B.

II. Postovi.

a) Kvaterni postovi.

Prolićni: 9., 11., 12. ožujka.

Litni: 8., 10., 11. lipnja.

Jesenji: 21., 23., 24. rujna.

Zimski: 21., 23., 24. prosinca.

b) Postovi u oči svetkovinah.

U oči duhova 4. lipnja.

U oči Petrova 28. lipnja.

U oči vel. Gospe 13. kolovoza,

U oči svih sveti 31. listopada.

U oči Božića 24. prosinca.

c) Ostali zapovidni postovi.

Korizma od 2. ožujka do 17. travnja.

Adventska post sridom i petkom u vrime Došašća.

U kalendaru † označuje post.

III. Dvanaest nebeskih znakova.

1. Ovan. 2. Bik. 3. Dvojke.
 4. Rak. 5. Lav. 6. Diva. 7. Vaga.
 8. Škorpia. 9. Strilac. 10. Polivač.
 11. Jarac. 12. Ribe.

IV. Planete.

☉ Sunce, ☾ Mladić, ☿ Merkur,
 ♁ Zemlja, ♃ Jupiter, ♀ Venus,
 ♄ Saturn, ♅ Uran.

V. Misečne mine.

☾ Mladić, ☾ Pun mlić.
 ☾ Prvi četvrt. ☾ Zadnji četvrt.

VI. Zvizda tako zvana vladalica:
 ♀ Venus.

VII. Četiri godišnje dobe:

Proliće počima 20. ožujka u 4 sata, 28 časi iz jutra. Dan i noć su jednako dugi.

Lito počima 20. lipnja u 12 sati, 35 časi noćom. Sad je dan najdulji a noć najkraća.

Jesen počima 22. rujna u 3 sata, 17 časi posle podne. Dan i noć su opet jednako dugi.

Zima počima 21. prosinca u 9 sati, 44 časa prije podne. Sad je noć najdulja a dan najkraći.

VIII. Pomrčanja.

Ove godine će biti jedno sunčano i tri misečna pomrčanja, od kojih će se viditi i kod nas dva misečna pomrčanja.

I. Podpuno pomrčanje sunca bit će 26. travnja u 9 s. 3 č. u večer. Kod nas neće se viditi.

II. Dilomično pomrčanje mlića 14. svibnja. Vidit će se u Australiji, u nikojih krajevi Azije, u Europi, Africi, južnoj Americi, na indijskih i atlantičkih oceani.

U našoj pristolnici počet će se u 10 s. 26 č. i trajat će do 1 s. i 52 č. noćom.

III. Dilomično pomrčanje miseca 20. listopada, u 5 s. 31 č. u večer. Kod nas nevidivo.

IV. Podpuno pomrčanje miseca 4. studenoga vidit će se i u našoj kraljevini. U našoj pristolnici počima u 3 s. 25 č. pr. podne i trajat će do 6 s. 37 č. vidit će se takodjer u Australiji, Aziji, Europi i u cijeloj Africi.

Stogodišnje Gatanje za godinu 1892.

Zvizda — tako zvana — Vladalica: **Danica.** (Venus.)

Zdravo Braćo! Zdravo Seke drage!
Zdravo Rode Slavske krvi blage!
Hodte bliže k meni svi u skupu,
Jer mi drago kad smo na okupu;
Oj duga je ta Božja godina
Gdi jedanput zajedno nas ima,
Pa bar taj put da s' prodivanimo,
O koječem bratski prosborimo.
S toga odmah ja ću i početi
Te u pravu horu štogod reći:
Šta se gata i kako se piše?
— Naši stari što zabilžiše —
O godini, kad vlada *Danica*, — —
Ove naše — morda baš sestrica? —
Jer kao što po pućini neba
Baš *Danica* najlipše izgleda,
Za misecom ona j' najsjajnija,
Stanovnikom zemlje najmilija;
Mislim — *da je i naša Danica*
Bunjevcem i Šokcem miljenica;
Jer ne samo poukom nam sjaje,
Već i lipse zabave nam daje,
Pa baš milim i sladkim jezikom —
Kog upijsmo sladke Majke mlikom.
Po gatanju — *Daničina* lita
Obično su više kišovita;
No ako se više lita sravna,
Znadu biti kašto vruća, sparna.
Prolice nam *kasno* navišćiva,
Ali odmah plodonosno biva.
Tako, da će sve napridno rasti,
Te brez štete ovca će moć pasti
Po žitnicah i po sinokosih;
Što ovčaru mlogo vune nosi.

Ako možda s prolića odviše
Dugotrajne neuzbude kise,
Lito će tad napridno nastati.
Plodonosno i blago postati.
Ako l' kiša već sprva povuče,
Tada lito sušom zajauče ;
Pa će slama zrno nadvladati
A ostali usiv slab ostati.
Jesen biva obično nestalna
I za ljude malobrižne kvarna,
Jer će smétat poslu svakojakom ; —
S tog ne treba divanit sokakom,
Već svaki čas nek se upotrebi
Da se radnja svakaka uredi,
Jer ostane l' štogod do Svih Svetih,
To će nam se za cilo oteti.
Zima bo će rano nas zateći,
Pa i sniga s njom odmah doteći ;
Izprva 'će bit' dosta snosljiva,
Kasnije se suha pojavljiva,
U Veljači bit će kišovita ;
Baš močvarna, svuda kalovita.

Malo prije proreko smo veće —
Da će s litom odlučit proleće ;
Ako dakle ono bude mokro,
Tad se siti miljeni moj Póbro !
Da na gojnom sijati ne valja
Ono, što se na lako izvalja,
Jer ako ti ječam, zob, polegne,
Tad iztrune i zrnem podlegne ;
A ako li sprva sušno bude,
Svašta će ti bolje plaćat trude.

Litina će više slamom platit ;
Samo će se ondi moći hvalit,
Gdi uzbudu gazde na oprezu
Te s prolića tako već udesu,
Da gdi treba, požanju, opasu,
S valjkom projdu il drpačom dražu.

I voćka će po vrimenu ići,
Te će i nje svakojako biti —
Ak' prolićna suvišna mokrina
Voćnom cvatu morda ne dodija.
No *kruška* će slabo uroditi,
A *žira* pak ništa neće biti,

No *hmelj* će nam urodit obilno,
A biti će nam i dobro *Vino!*
Uz gatanje još i to se priča:
Da ovoga i druga dva lita;
Svakojako valja nastojati
Žita, vina dovoljno nabrati;
Jer iza tog dojtí će godine
U kojih će ološit plodine.
Sitimo se dakle *štedljivosti!*
Za vrimena da spravimo dosti.
„*Bile novce za — té — crne dane*“
Ostavljati, nek nam na um pane:
Zle godine da nas neobale
I u ždrilo propasti ne svale.
Bit će — mislim — i dosta *mečava*
I prolomnih oblakah *poplava*.
Žabe će se sa *skakavci* sporit,
A pod jesen *miših* se razplodit.
I *ribah* će litos dosta biti,
Pa će gdikom lako bit' postiti.

* * *

No sad Braćo štogod nam Bog dade!
Gatalac Vam više reć neznade.
Već da s uma ne smetnemo toga:
Da sve dobro dolazi od Boga.
Triba dakle Njemu da služimo;
Dobro čineć — od zla se klonimo,
Te će i Bog dragi dobro dati,
Pa nam neće zlo vrime smétati;
Niti će nam hrdjave godine
Dodijati, da nam što uquine.
U ostalom: budi Božja volja!
Mudra, sveta — i uvijek najbolja.

Visoka kraljevska kuća.

FRANJO JOSIP I. car austrijski, apoštolski kralj ugarski, kralj česki, dalmatinski hrvatski i slavonski itd. itd. rodio se 18. kolovoza 1830, postao vladalac 2 prosinca 1848, oženio se 24. travnja 1854.

Caricom i kraljicom ELISABETOM vojvodinjom bavarskom, rođj. 24 prosinca 1837
Dica kraljeva:

1. Nadvojvodinja GISELA rođj 12 srpnja 1856, udata za vojvodu bavarskoga Leopolda
2. Nadvojvoda RUDOLFO cesarević i kraljević rođjen 21. kolovoza 1859, oženi se

10. svibnja 1881. belgijskom kraljevnom Štefanijom. Njina se rodi 2. rujna 1883. kći. nadv. Elisabeta, umro je 30. siječnja 1889.

3. Nadvojvodinja MARIA VALERIJA rodjena 22. travnja 1868. Vinčana 31. srpnja 1890. g. sa nadvojvodom Franjom Salvatorom.

Braća kraljeva:

1. Nadvojvoda KARLO LUDOVIK rodjen 1833; prva mu žena Margarita † 1858, od druge žene Marije Anunciјate † 1874, dca: a) Nadv. FRANJO rodjen 1863; b) Nadv. OTON rodjen 1865; c) Nadv. FERDINAND rodjen 1868; d) Nadv. MARGARITA rodjena 1870. Treća žena: Nadv. Marija Teresija rodjena 1855. kći infanta portugalskog Dom Miguela; kći im: MARIJA ANUNCIJATA rodjena 1876.

2. Nadvojvoda LUDOVIK VIKTOR rodjen 1842.

Neve-ta kraljeva: Nadv. ŠAROLTA MARJA rodjena 1840, kći kralja belgijskog, udova Maksimilijana I. cara Meksičkoga † 1867.

Prastrici kraljevi i potomci njihovi:

I KARLO † 1874. Dca njegova: Nadv. Albrehto c. kr. feldmaršal rodjen 1817. udovac. Kći mu: Nadv. Marija Teresija rodjena 1835, udata za vojvodu würtenerškoga Filipa. 2. Nadv. Karlo Ferdinando † 1874. udova mu Nadv. Elisabeta rodjena 1831, kći pokojnog palatina nadv. Josipa, dca im: a) Nadv. Friderik rodjen 1856, b) Nadv. Marija rodjena 1858, c) Nadv. Karlo rodjen 1860, d) Nadv. Eugenije rodjen 1863. 3. Nadv. Vilhelmo veliki meštar nimečkoga reda, rodjen 1827.

II. Nadv. JOSIP, palatin ugarski † 1874. Sin njegov. Nadv. Josip zapovidnik ugarskoga i hrvatskoga domobranstva rodjen 1833, žena mu: Nadv. Marija rodjena 1846, kći prince sasko-koburg-gotskoga; dca im: a) Marija rodj. 1867; b) Margarita Klementina rodj. 1870; c) Nadv. Josip rodj. 1872; d) Nadv. Ladišlav, rodjen 1827.

III. Nadv. RAJNER † 1853. Dca njegova: 1. Nadv. Leopoldo rodjen 1823. 2. Nadv. Ernest rodjen 1824. 3. Nadv. Sigismundo rodjen 1826. 4. Nadv. Rajner rodjen 1827; žena mu: Nadv. Marija Karolina rodj. 1825, kći pok. nadv. Karla Ludovika. 5. Nadvojvoda Henrik rodjen 1828.

Kao grom iz vedra neba puče vist širom domovine početkom miseca listopada prošle 1891. godine, da zločesta nečovičja ruka pokusa uništiti skupocin život Njegova Veličanstva cara i kralja Franje-Josipa I.

Kad je Njegovo Veličanstvo, naš premilostivni kralj imao iz Praga sa izložbe putovati u nimečki Reichenberg, kod Rosenthala pod željezničku čupriju dva dinamiška naboja podmetnuše, da u zrak bace čupriju, kad vlak naidje, kojim se vozio kralj.

Al, hvala božjoj providnosti, krvoločna nakana ne uspije. Bog je sačuvarao visoku osobu našega kralja u životu i spasio nam i nadalje najboljega oca i najpravednjega vladara.

Iz ove prigode svi virni podanici hvalu davaše Bogu i svoju

najiskreniju odanost očitovaše prama Njegovom Veličanstvu, da ohrabre ogorčeno srce visoke osobe.

Ovim virnim podanikom pridružujemo se i mi, te u ime bunjevacah i šokacah očitujemo prama najvišjoj osobi kralja najodaniju podaničku privrženost. Pa da to što dublje osićeo svaki bunjevac i šokac, ovde prilažemo virnu sliku kraljevu, koga sve-mogući i dobri Bog sačuvao od svake pogibelji i još dugo i dugo poživio.

Kralj Franjo-Josip I.

„Bože živi, čuvaj Bože
Kralja našeg i naš dom!

Silan virom, da nas može
Mudrom vladat desnicom.
Štitimo ga hrabrobojni
Od navale svačije,
S habšburskim domom spoji
Sudba udes našije.“

Živio kralj!

Gromović.

Na novu godinu.

(Želje.)

*Bože m' prosti opet
Po cilome svetu
Čestitaju ljudi
Po starom adetu!*

*Od kićenih želja
Srca im se žare
A kad čuješ što je:
Ono želje stare!*

*Svaki svoga danas
Veselo pozdravlja,
Sriće, blaga želi
I junačka zdravlja;*

*To je bome lipo
I ugodno zvuči,
Al izkustvo mene
Drugačije uči:*

*Uz sve želje vruće
I čestitke razne
Ostaju nam ipak
Naše ruke prazne.*

*Dok se oko sjajnog
Sunca zemlja kreće
Puste želje nikad
Usrećit nas neće.*

*Zato bolje složno
Prionimo radu
U ljubavi braćo
I u bratskom skladu,*

*Onda ćemo naći
Stazu našoj sreći,
Pametnijeg, braćo,
Ja vam neznam reći!*

*Ako ipak tkogod
Kakvu želju čeka
U novome litu
Čuti od meneka;*

*Ja mu velim moja
Svaka tamo smeru:
Nebi l' izginula
Grdna filoksera.*

Miroljub.

Iz prošlosti bunjevacah.

Ko iole poznaje Bačvane i bunjevačke familije, svaki pamti, da je medju njima mnogo plemenitaških grana; da je od tih plemenitaških grana gdikojas sasvim izumrla; i da jih većina još i dandanas postoji, koje zemlju obradjivajući, koje u zanati dilujući, a koje u bogatstvu starovinskom i gospodstvu živeći. Imade takovih bunjevačkih plemenitaških imena dandanas po cijeloj domovini, al jih više imade u Subotici, Baji i Somboru, a najviše jih se još

nalazi u dvama bačvanskim plemenitaškim selima, u Nemeš-Militiću (Lemeši) i u Mateoviću.

Istih plemenitaških (lemeških) su familija pradiđovi sigurno svoje junačtvo i svoju plemenitost prema kruni i domovini u veliki ratovi na bojnim poljima izkazivali, kao što jim to još i dandanas plemenitaške diplome, carskim pečatima podpisane, brez svake dvojbe pokazuju; od kojih ćeš na čelu svake moći smotriti junaka pradida, kako u ruci potego jest ubojiti mač, a uz dvi strane mača kaplje krvava krvca iz glave neprijateljske na vrh mača junačkog nataknete

Na žalost, današnji se praunuci nesićaju svojih pradiđova; većina jih se ni nemože sićati, buduće je starina Bunjevaca tako sakrivena kao zaprećana, i tako zanemarena kao da je prokleta.

Koji još i sadašnji dan plemenitost i narav sreća, proslavljena imena i krasne stečevine uma i dobra naših zlamenitih pradiđova uživamo, ele spomenimo jih se te nas neće sustići kletva zaboravnih, razsipnih praunuka!

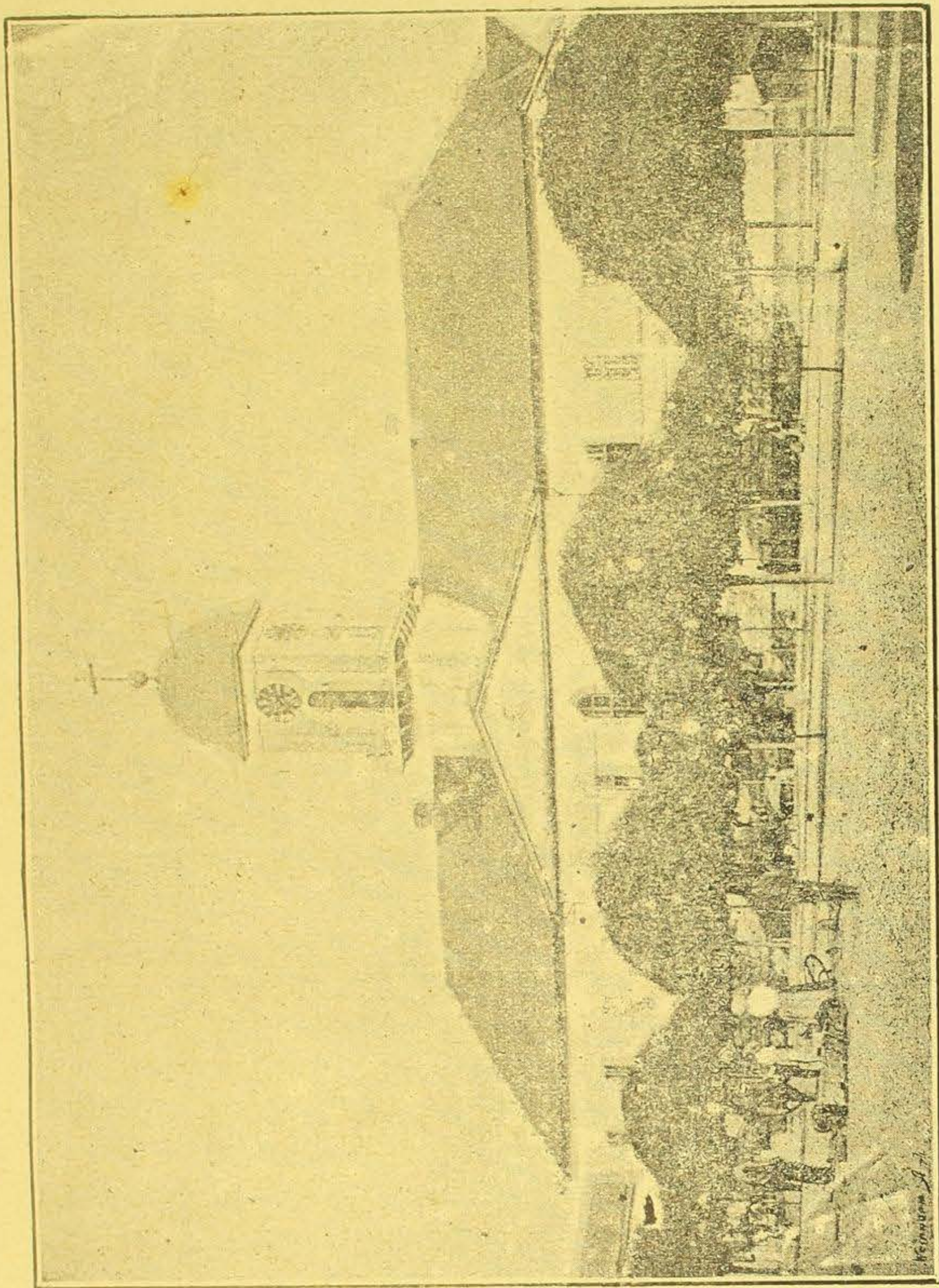
*

Bunjevci su, od one godine, kako su iz dalekih krajeva bosanskih uz bok carske vojske ovamo priseljeni, ovde kao *militari* živili, svoje krajeve i postojbine čuvali i svitlu krunu u zgodama i nezgodama dvorili. Carske su vojske bile onda već tursku vladu u Budimu potarmale, Turci su se morali izseliti iz Budima i iz cile bačvanske zemlje, ali se nisu dali s one strane Tise, u Banatu, i tamo niže Dunava, pod Biogradom, a nisu šale hteli ni Budim ni bačvanske poljane zaboraviti. Dok su morali, dotle su mirovali a čim su odahnuli, odmah su se spravljali koje u kradju, koje na vojsku, ovamo gore, gdi je Arad, Segedin i Subotica.

Prvi su Bunjevci, osobito oni u okolici Subotice, dakle u stalnoj pogibelji legali i ustajali. Sve jim, što su sa sobom podnosili, u stalnoj pogibelji stajalo. Njima nije bilo slobodno ni u ovoj novoj postojbini mače u korice ostavljati, već jim brez pristanka tribalo pripravnima biti na svaki začas. Kao da im je i srića tako htela, e da svoju novu domovinu neprimaju u poklon, nego da je svojom krvlju u svojim živo om, otim najskupocinijim blagom izplate i na svoja imena pripišu.

Samo što su se smistili, godine 1686-te, već jim je u Subotici kruna dopuštala, da opravljaju oko grada ratne, obranbene šance, te jim u to ime na prošnju Dominika Markovića i Gjüre Vidakovića velike prostorije darovala. I vojvodama, al i istoj su kruni dragi bili, buduće se je na njiovu srećanost i virnost odmah s počela moglo vojevodama i vojenim zapovidnicima računati. Korisni su Bunjevci bili u svojim postojbinama, jere su svake neprijateljske navale zaustavljali, a korisni su oni bili i izvan svojih brda i dolina, u daleki ratovi, u redovi carsko-kraljevske vojske.

Sadašnjih su subotičkih Bunjevaca pradiđovi *petdeset i sedam godina* po ratovi kao militari vojevali, istom im je onda bilo od Boga i od krune dopuštano smiriti se te se povratiti k građanskome životu i građanskim poslovima.

Varoška kuća u Subotici.

U Mađarskoj valjda nikada nije bilo tolikih ratova i onamo dole po Srbiji i onamo gore izvan Mađarske, kao istih godina, kada su Bunjevci doselili. Gdje su se i kojih su se godina *pojedini* pradiđovi ojačali, to ćemo slidećih godina popisati, sada istom to nagovještamo, da su Bunjevci prastari posli svoga doseljenja *petdeset i sedam godina* militarovali. Prvih godina nisu *sasvim* carsko-kraljevskoj vojsci prikopčani bili, ali su posle *sasvim* regularni postali. Podpadali su i Bunjevci Subotčani i svi drugi bačvanski militari k zapovjedničkom katanskom u Segedinu.

Mađžarska je sila malena bila spram turske sile u ona vremena, kada su Turci Mađžare nadobili i većinu zemlje i domovine osvojili. I tu malenu je mađžarsku silu onde odviše već izkvarila bila međjusobna omraza, nenavidnost i holost velikana i popuštenost obćenita. Ipak je velika turska vojska mlogo krvi prolila, dok starovinsko gospodstvo ovde nije slomila i uništila.

A kada su se Turci ovde posadili i skoro sto godina vladali i prema svome zakonu i cilju gospodovali, može se misliti, da je nji još teže bilo ovdud izbiti, nego što su to oni prije sto godina s ovdašnjima imali posla.

Turci su skoro petdeset godina vojevali, dok Mađžarsku nisu izvojevali, a takodjer je i carsko-kraljevskoj kruni tribalo još više od petdeset godina, da Turce iz svoje svojine izbije.

Okolo 1686-te godine, kada se piše da su Bunjevci došli, onda je ovde u Mađžarskoj već stojala vatra. Odpočeli su Turke tirati, ali ji još nisu iztirali. Imali su oni i ovde u Banatu, a i tamo niže Dunava, jakih gradova gdi su se jako mogli sa svojim brojnim vojskama održati. Bivalo i po deset godina neprikidno, kada nije u vojevanju i bitkama pristajanja bilo. Spisat ćemo sve te bitke. Jere kako su u Bačvanskoj, u Banatu i u Srbji bile, tamo je *svud na prvome mistu segedinska vojska stojala; a u toj su vojsci bili uvijek i bunjevački militari bačvanski, dakle i praotci sadašnjih bunjevaca zemljodilaca, gospode i zanatlija. Gdigod je segedinska carska vojska patila, i naši su stari militari sve to podnosili; a gdigod je ista vojska dobivala, svagdi sa i pradidovi zasluge stekli i hvalu zavridili.*

Ratovi s Turci.

Kako je carsko-kraljevska vojska Turke odpočela pobijati, nije čudo, što se tome ratovanju nije odmah s prva kraj odkinuo. Oni ratovi, koje su bunjevci ovde zatekli, jesu se i nadalje povukli, a svi u ime mađžarske zemlje i u ime bačvanskih brda i dolina.

Odmah posli bunjevačkog doseljenja druge godine, to jeste 1689-te je bio veliki rat *kod Biograda*. Turčin je ostao pobijen; Biograd je bio otet, a tada su se kruni našoj poklonili Kostojnici, Dubica, Gradiška, Brod i Zvornik.

Odtada je to ratovanje trajalo više od deset godina.

Naša je vojska godine 1689-te bila u bitci *pod Nišem*. Turak je takodjer potučen ostao, te se je izpod Niša odselio.

Pokle srića uvijek jednako nesluži, nije ni suprot Turaka jednaka bila.

Godina je 1690-ta loša bila. Jer su turske vojske nadjačale te otele Niš, Vidin, takodjer Golubovac, Smederevo, Oršovu, Lipu, Temišvar i Veliki Varadin. Iste je godine isti Biograd pao iznova u turske ruke.

Ali je i našim starima naskoro prosjala zvizda. Godine su 1691-e kod *Slankamena* potukli tursku svu vojsku. Popadalo je više od 120 hiljada Turaka. I premako je istom zgodom od naših palo 40 hiljada, Turci se ipak podadoše. Svršivši rat, naše vojske na zimište otidjoše pod Veliki Varadin. Imale su sbog toga Tekeline čete lipe sgođe harati ne samo po Banatu, već i ovamo po Bačkoj i po Subotici.

Godina je 1692-a po Subotčane patnja bila. Jedna je carska vojska pod Varadinom stajala, a druga je pod Petrovaradinom oboljena ležala. Pokle su i subotički militari u carsko-kraljevskoj vojsci bili, nije čudo, što su i Tekeline i turske čete kao vinčane po Banatu i Bački smile nemilice harati. Spominje se da su te godine bunjevci izprid krvopija bižali u ritove i u šume. Osobito se zna za Subotčane, koji su bižali u ludoške ritove i u šume jankovačke.

Godina je 1693-a za Subotčane još lošija bila. Jedan je dio carsko-kraljevske vojske ležao pod *Slankamenom*, a drugi je morao odlaziti čak na francuzku granicu. A sada se je svidilo jednome kapetanu Tekelinom, po imenu Virágu; prišao je u Suboticu, sabio je puk u varoš i u šance te ga je sa svoji konjanici nemilice gazio i kasapio. I sada se još znade za groblje tih mrtvih. Sahranjeni su na onome mistu, gdi još i sada stoji kapelica sveta Roka svetoga.

Ipak se sunce nije ni od naših sasvim sakrilo. Godine 1694-te Turci prišli priko Tise te stadoše Titel otkopavati; ali su naskoro poremećeni bižali. Kapetan, koji se je ovladao, jest bio zlatnim lancem odlikovan, kao što je bio Luka Sučić subotčanin odlikovan. Subotčani, čuvši o Turcima, stadoše se sklanjati, nuto od potrebe nije bilo; buduće su Turke braća jim, Somborci zaustavili.

Koji nemogoše Titel obuzeti prvi mah, obuzeli su ga godine 1695-te. Nastade uslid toga velika strahota u cijoj Bački. Subotčani pobigoše čak u Baju. Al se Turci vratili u Banat, gdi su pod Lugošom sve carsko-kraljevske potukli.

Nije ni godina 1696-ta ostala pusta. Bili su se pod Temišvarom; gdi Turak ostade jači.

Ipak se sunce našima iznova pokaže i to pod *Madžarskom Sentom*. Turci bijaše sa zemljom sravnjeni. Poginulo jih više od 100 hiljada. A to bijaše godine 1697-e na diku cile Bačke i svijuh militara.

Ista je godina takovo brime zametnula Turcima te su zaželili mir od cara-kralja. Svitla se kruna nije ni čas odmećala već je iskreno pružila pomirbenu desnicu sultanu turskome. Mir bijaše podpisan u srimski Karlovci. Po čem Banat ostade još i nadalje u ruku turski, a Bačka pripade kruni madžarskoj.

Mogle su se tom pomirbom tišiti i carsko-kraljevske vojske, jere su vidile sve lipe poljane izmedju Tise i Dunava kako

su od Turka kruni svetoga Stipana prisvojene; a mogli su se tišiti i pradidovi Bunjevaca; jere je njiova nova postojbina na taj način sasvim oslobodjena postala, tere su jim polja slobodno mogla prozeleniti, a goveda po zelenim poljima slobodno širiti i ploditi. Taj dobitak je mnogo pridoneo te se Bunjevci doseljenici nisu svoje stare domovine sićali.

Rakocine čete.

Pišu stare knjige, da bi Turak mnogo više morao krvi prolivati bio, kada je Madžarsku osvajao, da mu nisu isti nikoji Madžari pomagali. Isto je tako istina, da bi Turka mnogo lakše mogli izbiti, da mu nisu ovde u domovini niki pomagali, napastujući miliciju i carsko-kraljevsku vojsku.

Kako je s Turci mnoga ratovanja bilo, uslid tog se je puk stao buniti Nije bio, ko će raditi i kruha pripravljati, pa je to mnoge najmirnije uzbunilo. A bio je i ko je puk bunio: vojevoda Rakocy. On je sve uzbunjene k sebi prizivao i pod svoj barjak. Mlogi su se k njemu pridružili, te su, kud god su prolazili, svud palili, otimali i osvajali.

Moguće je to bilo, jer su Rakocyji silna novca slali kraljevi, što su našem kralju nenavidni bili; i jer je sva naša regularna vojska morala izvan domovine vojevati. Samo su ostale milicije: aradska i bačvanska u domovini, na koje se je kruna oslanjati morala. Rakocy je htio i militare k sebi pridobiti te je u to ime poslao proklamaciju k njima pozivajući ji; ali su oni svitloj kruni virni i zahvalni ostali. Mlogo su s četama Rakocinima imali posla, na mlogi su misti nejači ostali, al se ipak Rakociji ni na čas nisu pokorili, ni oni sami, nit iko od njiovih, što su jim kod kuće poostavljani.

Prva je bitka bila kod *Čongrada i kod Halaša*, god 1703-e. Rakocijevci prišli priko Tise te se kod Čongrada s militarima pobili. Barun Kiba, milutarski zapovidnik, u prvi mah jest lako Rakocijevce razasuo. Al se je š njima iznova potući morao kod Halaša. U halaškoj je bitki poginulo 234. Rakocijevaca; palo je mnogo i militara, medju njima i isti vodja jim. Na taj je glas, što god je izmedju Tise i Dunava madžarije bilo, sva prišla pod Rakocin Barjak. Uslid tog nastade nevidjeno krvoproliće izmedju vojske i puka. Isti su se oficiri i jedne i druge strane gaditi stali, te su krvopijama odredili višale, kolac, klade i druge strahote, nebi li velikoj bisnoći kraja bilo.

Godina je 1704-ta za sve Bačvane bila kao kakva kuga. Rakocine čete počele od Batmonoštora paliti, te su tirale čak dole do Bača; kada su Bač sažegle, nisu se sve do Titela zaustavile; a odtuda u Segedin. Tada se je dogodilo, da je subotički puk koje priko Tise bižao u Turčina tražiti pomoći; koje pak čak

priko Dunava tražio zakloništa. A ko nije pobići mogao, taj se je u ritove sakrivao; al su i tamo zlo prolazili, jer su Rakocijevci ritove palili.

Iste je godine Rakocy i još jedanput tako isto paleći prošao cilu Bačku, te je onda iznova poslao proklamaciju, nebili se militari podali. Al pokle se militari pridati htili nisu, Rakocy je slideće godine (1705-e) iznova stao harčiti po Bačkoj, gdi je još šta nalazio. Al su se iste godine i militari polakomili te stali milo vraćati za drago. Piše se, da su po cilome Kunšagu Rakocijevima iste štete činili i iste strahote pravili, koje su prijašnje godine po Bačkoj Rakocijevci. Slideće su godine 1706-te nanovo u Kunšagu. Rakocijevima je to vrlo žao bilo, tužili su jim se vodje jedni drugima. A najvećma ji mučilo, što u Bačku nisu mogli odlaziti, jere je u Bačkoj uslid težka haranja svud pustoš i praznota; te su se čudili, odkud i ono malo Bačvanah, što se je pod svoje krove provraćalo, može životariti, buduće ni sijati nisu mogli, nit su imanja mogli odhranjivati.

Godine su 1707-e militari Kečkemet rušili i razbacili. Slideće se godine Kereš i Kečkemet pridao. Tada se srića od Rakocije odkrenula. Još je nekoliko puta vojevao, al je godine 1711-e bio u *Satmaru* sklopljen mir.

I tamo gore u Kunšagu i ovamo niže u Bački je puk odahnuo, te se je već jedanput mogao smiriti. I militarija se u svoja mesta povraćala. No jedva su svoje postojbine ponalazili i jedva su mogli spoznati.

Nov rat s Turci.

Sramota je Turke morila, što su se prije prid carskom vojskom morali pokoriti i što su se mnoge mađarske zemlje morali odreći. Te kako se je turčin malo oporavio, a ovde kod nas buna i krvoproliće nije pristajalo, smirao je, da je najzgodniji čas carsko-kraljevsku vojsku napasti. Rat je buknuo godine 1716-e. U ti ratovi nije samo subotička milicija bivala, već su Subotčani morali dati i hrane i kolija na dvorbu vojskama. Prva je bitka bila oko *Petrovaradina*. Turci su potučeni, a topova jim sto i šestdeset oduzeto. Iste godine nam je vojska priko Sente otišla u Temišvar te i taj grad od Turaka otela.

I godine 1717-te je veiki rat bio pod Biogradom. Turci su imali dvi ogromne vojske. Jedna jim bila pod Biogradom, a druga niže. Vrlo je lpa srića našu vojsku služila, potukli su i jednu i drugu tursku vojsku. Biograd je iznova naš postao. A Turčin se u se dalje nije uzdao, nit se je uzdao, da će se u Mađarsku ikada više moći povraćati. Zato se je mudro pridomislilo i pristao na mir. Opuštao je kruni našoj sada sav Banat i većinu srbskih, bosanskih i vlaških zemalja. Pokle se je na taj

način i Bačka i Banat od Turčina oprostila te iznova kruni mađarskoj podpala, sabor je zemaljski od krune stao zahtivati, da se milicija razpusti i ukine; al katanska zapovidništva nisu to htjela uraditi. Militarke su čete na taj način uzdržane te su ji slali gdi je potrebe bilo, na straže. Tako se znade, da je militar god 1733-e u šlezkoj osam sto bilo; medju njima su bili i subotički konjanici sa kapetanom Jakovom Sučićem. A slali su militarke čete i u vojsku. Tako se zna, da su subotčani godine 1736-te u Srbiji u *sabačkom gradu* stražu čuvali. A kad se upalio rat, oni su htjeli Turke suzbijati. Tada ji srića nije ko drugiput poslužila palo jih četrdeset, a drugi su pohvaćani i u Zvornik, u tursko robstvo odnešeni. Odtud su ji Subotčani morali od Turaka izkupiti, kao što se piše o nikom militaru Pavlu Skenderovićevom. I naspomenuti nam je, da je bilo militar bunjevaca i pod Biogradom, Vidinom, Nišem, a s kapetanom Jakovom Sučićem. Od tih je palo 150. momaka; mlogo je od tih i zarobljeno; buduć se piše, da su samo za subotičke zarobljenike šestnaest hiljada forinti odkupnine morali platiti.

Subotička se milicija godine 1740-te i 1741-e i 1742-e koje u Šlezkoj koje u Moravskoj nalazila.

A poslidnje godine, godine 1743-e bijahu u Bavarskoj, u vojsci Palfinoj, sa svojim kapetanom Vujićem. Iste se godine kaže, da je 200. samovoljaca (*freiwilligera*) subotčana u Slavoniju poslato.

*

To je bila poslidnja godina militarovanja subotičkog. Tada su stali razpuštati i sve druge milicije. Turska je vlada ostala potučena, a mađarska je zemlja sva bila od njih priuzeta, kao Bačka, Banat itd.

I vlada je vidila, da su zemlje zapuštane, neobradjene, a da je u narodu s bog duga, rata i mnoga tereta prilično siromaštvo. A sami su militari molili vladu, da ji milostivo k svojim domovima pušti, gdi će misto sablje odtada oružjem zemljodilskim početi vladati.

Kraljevska je vlada ne samo prislušala moljbe svojih virnih vojnika militara, nego im je njiove i zasluge bojne uvažila, i njiove mistu dopustila da pod civilnu varmegjsku upravu dogje pod imenom *Szent Maria* i da uživa veću slobostinu od onih što su ostali seljani uživali. Posli 32 godine 1779. dopušteno im je bilo, da uživaju i sve druge slobostine kraljevske i da se nazivaju *slobodna kraljevska varoš*. Koji su u ratovi bojni tolike službe učinili, koji su tolike ratne terete podnositi umili, nisu se osramotili ni u poljima zemljodilskim. Jednakom su odanošću počeli zemlju, sebi darovanu od svitle krune, obradjivati, kakvom su je iz turskih šaka izpod turskoga jarma izvojevali i čuvali. Koji su bili u ratovi turski

Rakocini kao lavi ljuti, posli postadoše u svojim brdima i dolinama
mirni kao janjci, kakvi su i dandanas

Na taj je način starinu subotičkih i bunjevačkih pradiđova
njiova ratna dilovanja iz prašnih „arkivija“ Danica razkopala.
U tim prašnim pismenima tih „arkivija“ imade još mnogo koječeg
o bunjevačkoj i bačvanskoj prošlosti, koja sada nemožemo ovde
pisati, nit možemo našem milostivome čitatelju lipo sabranu pri-
kazati. Danica se uzda, da će i ovo maleno povismo svaki Bunje-
vac i svaki Bačvanin drage volje pročitati, jer se to tiče krasnih,
unačkih bunjevačkih i subotičkih pradiđova.

Nema tome više neg desetak godina, odkako se je u našoj
domovini stalo razkopavati stara vimena pojedinih varoša, sela i
varmedja.

A skoro još ni toliko nema, odkako se brižnijih i učenijih
Bunjevaca nadje, koji su imali srea i brige, da ni bunjevačkih pra-
diđova prošlost navike zaprećana neostane.

Radnja takva iztraživanja vrlo teško napriduje, bud što je
malo takvih učenih, vridnih ljudi, bud što iztraživanje mnoga troška
šte, a i zato, jer je malo takovih spomenika od prošlosti, te ji
iztražiti nije maleni teret.

Zato Danica po svome dosadašnjem običaju svake godine
samo pogdišto o starima izpovidi, a sve još dosada nije srićna sve
na jednom mistu sakupljeno izdati čitaocima za zimne duge večeri.
Srićni smo bili, te nam je jedan od naših starih rodoljuba za ovu
godinu ove redove o bunjevačkome militarovanju, koje je 57 godina
trajalo, sastavio. Ovi će redovi svakome navišćivati, šta znače oni
vojnici pradiđovi na starim lemeškim diplomama, koji drže odrizane
glave na svojim britkim mačevima. A takodjer će navišćivati, od-
kuda je svitla kruna kraljevska bila u ona stara vrimena ponuko-
vana, te je svakome glavnijem bunjevačkome selištu darovala va-
roške, kraljevske slobostine (Baja, Sombor, Subatica). U stara je
vrimena to najveća kraljevska milost bila.

Molitva.

*Bože svih naroda
Koji svietom vladaš
Koji sunce, mjesec
I zvezdice stvaráš!*

*Zelenih livada
I visokih gora
Možni Gospodaru
Neba, zemlje, mora!*

*Klećeć Tebi pojim
Kod Tvog žrtvenika
Tebi Bože silni
Viećnja slava, dika.*

*Bože svih naroda
Pjesnik harno prosi
Na moj narod mili
Tvoj blagosov rosi.*

*Ljubi Bože rod moj
I njega poštedi
On će vieran biti
Tvojoj zapovedi.*

*Ti udieli, što mu
Sviet dati nemože
Neka se bunjevci
Slože i umnože.*

Miroљub.

NA USPOMENU

tristogodišnjice blažene smrti

Sv. Alojsija Gonzage

Zaštitnika sv. čistoće.

21. Lipnja 1591. — 21. Lipnja 1891

Život sv. Alojsija.

I. Sv. Alojsij, sin kneza i markgrofa Ferdinanda Gonzage i plemkinje Marte Tane, rodi se 9. ožjka 1568. godine u dvoru Castiglionu a umre 20. lipnja 1591. g. kao član družbe Isusove u Rimu. Za ovo kratko vrijeme života svoga tako se odlikovao medju inim kripostima u kriposti sv. čistoće, da su ga bližnji „angjelom u tilu“ i čovikom bez tila“ nazivali; a sv. majka Crkva ga je godine 1726. zaštitnikom nevinošći postavila. Sv. Alojsij je tako čuvao sv. čistoću, da nikada, nije u lice drugoga spola pogledao. Ustručavaše se jošte i u lice majke svoje oči podići. Tri godine dana je kao plemće caricu Mariju Austrijsku na dvoru služio i skoro svaki dan prid nju dolazio, a lica joj nikada nije vidio. Sigrāše se jednom s djećom na dvoru. Alojsij izgubi igru a dica ga za kaznu odsude, da mora sinu (oslu) glave jedne divojčice na zidu poljubiti. Kad Alojsij kaznu čuje, zacrveni se, djipi i pobigne i nikada se više nije tako sigrao. U devetoj godini je već zavrit vićenje čistoće u Firenci prid slikom Bl. D. Marije položio. Oči je vazda na zemlju obarao. Sam se je uvik svlačio i oblačio; podvorniku nije dao ni da mu se gole noge dotakne. Na izričnu zapovid očevu morade jednoć otići stricu na gostbu. Iza stola dodje fina gospodja, da pozove Alojsija na ples. Alojsij ne reče ni riči, nego ustade, izide u drugu sobu, baci se u kutu na kolina te moleć se Bogu plakaše nad taštinom svita. Desi se s drugim mladićima kod nekog starca plemića. Sarac veseljak stane ništo neoprezno i nepristojno govoriti prid mladićima. Alojsij na dnu duše uvridjen odrišito reče. „Nije li vas stid, koji ste tak ugledan i mudar muž, u prisutnosti mladića tako nepristojno govoriti?“ Reče i ode. Stupivši u družbu Isusovu tako je sveto

pazio na oči svoje, da nije znao kako je kapelica urešena ni oltari, prid kojima se je toliko Bogu molio. Radi ove čednosti i ljubavi prema sv. čistoći zasluži si prid Bogom, da nikada nije oćutio ni najmanje napasti proti nevinosti i da je Bogu i ljudima omilio.

II. „Samo onaj zna dobro i čisto živiti, koji se zna dobro Bogu moliti“, veli sv. Augustin. Sv. Alojsij da molitvom saćuva, njeguje, usavršava sv. čistoću, čili život svoj se najsavršenije Bogu molio. Još dite od dvi tri godine znao se je u dvoru u koji kutić ili za drva sakriti, na zemlju kleknuti i u molitvi se zadubiti. Iduć priko basamaga gore dole vazda je šaptao Zdravu Mariju, da su u dvoru šaljivo govorili: „Mali Alojsij sa svim zidovima govori.“ Od sedme godine je počeo Mariju izvanredno štovati. Čim je ustao i obuko se u jutro, bacio se je prid sliku Gospinu i svoju jutarnju molitvu obavio. Zatim je molio sedam pokorničkih psalama i časoslov Marijin tak pobožno i revno, da ga nije ni u bolesu propustio. Ovomu je poslije dodao još jedan sat razmatranja. Na večer je strogo savist izpitivao. Noću je ustojao i više sati u molitvi probavljao. Buduć da je to i zimi radio, dogodi se, da je više puta ozebo i oslabljen na tlo pao. Po pet po šest sati je molitvi posvećivao. Od dvanajste godine svaki osam dana se je izpovidao i pričeešćivao. Tri dana: četvrtak, petak, subotu se je pripravljao na sv. pričest, u nedilju se pričestio, zatim tri dana: ponediljak, utorak, sridu, se je Bogu za sv. pričest zahvaljivao. Dan prije je postio. Nevjerojatno je kojom poniznošću i pobožnošću je pristupao k stolu Gospodnjemu. Ljubav prema molitvi toliko mu se je pomnožala u družbi Isusovoj, da su mu poglavari iz bojazni za zdravlje često morali granice povući. Jednoć mu dodje brat Rudolf s velikom pratujom u pohode. Alojsij baš bijaše u crkvi u molitvi zadubljen. Jave mu. On ništa ne odgovori nego ostade još dva sata na mistu Bogu se moleć. Takav je dar molitve dobro od Boga, da za šest miseci nije bio ni toliko raztrešen koliko je vrime od jedne Zdrave Marije. Kad ga je kardinal Bellarmin upitao „kako to može biti?“ on mu odgovori: „kako može da ne?“

III. „Dobra je molitva s postom.“ Tob. 12. 8. Alojsij da si zauzda žestoku narav i putenost, triput je u nedilji dana postio: u sridu i petak na čast muke Isusove, u subote na čast Bl. D. Marije. Ovih dana je samo tri u vodu zamoćena zalogaja kruha izjio. U oči svetkovina je postio, a i drugih dana je tako malo jio, da su se svi čudili, kako je mogao živiti. Nije bila jedna unca, dva lota, što je na dan izjio. — Ako je jedno cilo jaje izjio, mislili su da je već sjajno rućao. Kad su mu iz bojazni rekli, da će tako posteeć uvenuti, reće: „Više se valja za dušu nego za tilo brinuti.“ Ovako je strogo postio do konca života svoga.

IV. Sv. Pavao veli: „*Koji su Kristovi, razpeše tilo sa slastima i željama.*“ Gal. 5, 25. Sv. Alojsij je s tilom i dušom samo Kristov htio biti. On je iz ljubavi prama sv. čistoći na nečuveni način nečuvenoj *trapnji* podvrgo svoje nježno tilo. Dite jošte od deset godina mećao je pod glavu i na postelju komadiće dasaka, drvi i kamenja, da na njima spava. Triput se je u tidnju kruto bićevao. Dok još bića nije imao, uzimao je konope i lance, na kojima su psi bili svezani i s njima se bio. Sluge su često kroz pukotine vrata sa sažaljenjem gledali, kako se nemilosrdno šiba. U jutro, kad su mu krevet namišćali, nalazili su konopce, lančice i krvave košulje, što su mu majki pokazivali. Buduć da nije imao pokorničkog odila, to je kupio mamuze, svezao ih te na golo tilo oko pasa tako stego, da su gvozdene bodljike duboko se u meso zabile. Otac Ferdinand nije mu htio dozvoliti stupiti u družbu Isusovu, premda mu je reko, da je sa slike Gospine ovaj nalog dobio: „Stupi u družbu Isusovu i očituj to izpovidniku!“ Kad ga je Alojsij opet molio, reče mu otac: „Odmah da si otišao izprid lica moga!“ Alojsij žalostan ode, zatvori se u sobu, klekne prid razpetog i tako se je okruto bićevao, da mu je krv obilno potekla. Otac u duši nemiran pošalje da vide, što Alojsij rade. Jave mu da gorko plače i da se krvavo bićuje. Ferdinand nije htio virovati i dađe se na vrata odneti, jerbo bijaše i sam bolestan. Kad je kroz ključanicu vidio, što Alojsij radi, omekša mu se srce i plačuć vikne: „Sinko, veliku si mi ranu zadao. Ljubim te i sbog tvoje pobožnosti vazda sam te ljubio. Ti si bio nada moja. Buduć pako da kažeš, da te Bog zove, neću se volji Božjoj opirati. Idi, sinko, kamo te Bog zove. Ja ću se za te moliti, da sretan budeš.“ Alojsij radostno odrekavši se svih časti i dobara ovoga svita, opraštajuć se reče: „Ja vam priznajem, da samo za nebeskom krunom težim. Ja hoću samo da dušu svoju spasim; činite i vi isto.“ U družbi Isusovoj je svoju pokoru podvostručio. Gorki lik u bolesti je lagano pio, da tako trapi grlo. Na samrtnoj postelji je plačuć zahtievao od poglavara, da mu dozvole jošte jednom izbićevati se i da se na pepeo prostre, što mu poglavari ne dozvoliše.

Čineć ovaku pokoru mogao bi tko pomisliti, da je Alojsij zar velik grišnik bio. Samo je dva griha u životu svom učinio, ako su bili grisi, jer nije na to ni mislio. Kad je bio dite od pet godina, povede ga otac sa sobom u tabor. U taboru je uzeo ništo baruta, pa s njim top opalio. To je bio jedan grih. Drugi grih je bio: što je nikoliko prostih riči se naučio od vojnika izgovarati, kojih ni značenja nije znao. Ova dva griha je toliko oplakivao i tako mrzio, da je u nesvist pao, kad ih je izpovidao.

V. „*Naučite se od mene, jer ja sam krotka i ponizna srca,*“ Mat, 11., 29. veli Spasitelj. *Poniznost* je kripost, kojom se svaka

druga mora začinjati. Da Alojsij poniznošću začini kripost sv. čistoće, svako ponizno je dilo na se uzimao. U Milanu priredili plemići konjaničku trku, Svi dodjoše na najlipšim hatima i u naj-sjajnijem odilu. Dodje i Alojsij, ali ne na konju, nego na grbavoj, mršavoj mazgi i u prostom odilu. Stupivši u družbu Isusovu samo je iznošene haljine i zakrpane cipele iskao i nosao. Najradje je sobe, hodnike i avliju meo, u kuhinji kuhaču služio. S dozvolom poglavara često je uzeo žak na ledja i išao po ulicama prositi u Rimu. Ako su mu se rugali i smijali, onda se je on najviše veselio. Jedan poglavar mu jednoć naloži po sata dulje se razgovarati s braćom. Viši poglavar, koji za to nije znao, dodje, nadje ga i strogu kaznu mu propiše, što tako krši zakone. Alojsij radujuć se izvrši kaznu. Poslije saznao poglavar cilu stvar, da mu zasluge pomnoži, dade mu novu kaznu, što se nije izpričao. Alojsij smišeć se reče: „Hvala Bogu! tako valja!“ Vazda je sebe za najnižega i zadnjega smatrao; a što je mnogo više, želio je, da ga i drugi za najnižega i zadnjega drže. Do konca zivota svoga je ljubio poniznost i nastojao, da u dilu pokaže onu Pavlovu: „*Ako tko medju vama misli da je mudar na ovome svitu, neka bude lud da bude mudar.*“ 1. Kor. 3., 18.

VI. Poniznost pušća svoje žile dole a duševna jakost tira svoje grane gore do neba. Ova *duševna jakost*, pokazala se u Aloj-siju osobito kod savladanja svakojakih poteškoća i kod odricanja zemaljskih dobara. Na umu imajuć one Isusove: „*Idi prodaj sve što imaš, podaj siromasima pa hajde za mnom,*“ htio je Alojsij ovo doslovce izpuniti i stupiti u družbu Isusovu, ali četiri njih mu stanu u put: otac, vojvoda Mantovanski, stric Alfonso i car Rudolf. Dvi godine se je s njima borio, dok napokon nije pobedio i u Mantovi prid mnogim knezovima ovo izjavio: „Ja Alojsij Gonzaga odričem se markgrofije castiglionske, odričem se naslidstva dobara oba moja strica, odričem se kneževine, svih časti, dostojanstva u prilog brata Rudolfa.“ Sve je šutilo, otac je gorko plakao, samo je Alojsij pobedonosno opetovao: „što mi sve to koristi za život vičnji?“ Odreko se i roditelja svojih, odreko se i sama sebe položivši zavite poslušnosti, siromaštva i sv. čistoće.

VII. „*Veće ljubavi nema nego je u onoga tko život svoj položi za braću svoju.*“ Ivan 15., 13. Ovu je kripost Alojsij uz kripost sv. čistoće osobito njegovao i sbog nje je i umro. 1591. godine nastade kuga u Rimu. Sv. Alojsij donleg je molio poglavare, dok mu nisu dopustili, da može okuženike dvoriti. Dobivši dozvolu najvećom pomnjom je krevete namišćao, lika davao, tilesa njihova prao, jila donosio i svakomu reko: „uzdaj se, brate, u Boga! ljubi Boga!“ Po ulicama kupio je one, koje je kuga spopala, nježno podigo na ledja i odnio u bolnicu, gdi ih je danju noću nadgledao. Usrid ovog posla ljubavi spopadne kuga i njega. Nije se plašio, već se je tako radovao, što je sbog bližnjega u tu nevolju upao i što će

skoro Boga viditi, da se je bojao, da nebi Boga uvridio, što tak željno traži smrt. Al da koju i o ljubavi božjoj kažemo.

VIII. Sv. Alojsij je kripost čistoće cili život svoj s kriposti ljubavi božje zalivao. On je doista izpunio zapovid Gospodnju: „*Ljubi Gospodina svoga svim srcem svojim, svom dušom svojom, svim umom i svom jakošću svojom.*“ Mark, 12., 30. Sideć, hodeć, ležeć, govoreć vazda je imo Boga na pameti. Jednom se čitalo u blagovalištu o ljubavi božjoj. Alojsijevo tilo se uzplamti, prsa mu se nadignu, dah mu zapne i obilne suze mu poteku nuz lice. Za vrime zabave samo je o Bogu govorio i tako je druge podpalio na ljubav božju, da su sve gorili. U jednom pismu majki svojoj piše: „Ja vam priznajem, draga majko, da se u moru dobrote božje, onoga mora, koje nema obala ni dna, sasna zabunim i izgubim.“ Kad su Alojsiju sud ličnika javili, od radosti zavapi: „Tebe Boga hvalimo“ i otac, koji mu to javi, morao je s njim slavospiv izmoliti. Unišavši drugi otac na to u sobu, Alojsij mu vikne: „Otče moj! idemo, idemo radostno ovdaleg.“ „Kamo?“ upita ga otac. „U nebo! Bogu u nebo!“ i cilu noć bijaše u neizmirnoj radosti. Prid smrt reče veselo: „Otče, u tvoje ruke pridajem duh moj!“ Na to se je još jasno čulo. „Isuse! Isuse!“ i — preminu.

Ovo su nike izmedju mnogih kriposti, koje je sv. Alojsij njegovao, da kripost sv. čistoće s njima uresi. Uzmemo li ljubav božju, ljubav prama bližnjemu, duševnu jakost, poniznost, trapnju tila, post i molitvu te opletemo li iz ovih kriposti jedan duševni vinac, to možemo usrid vinca staviti kripost sv. čistoće i ona će kao dragulj medju drugima odsivati i božanski miomiris na sve strane razašiljati. Pogledaj često u duhu na ovaj ljiljan čistoće Aloj-sijeve i udiši mu miomiris u se osobito 21. lipnja i sv. Alojsij će i tebe ojačati, štititi u sv. nevinosti. Evo molitvica s kojom se najsgodnije mož sv. Alojsiju priporučiti:

O slavni sv. Alojsiju, koji si od Crkve lipim naslovom angjeoskoga mladića odlikovan radi pričistog života, što si ga proveo na zemlji, evo me prid tobom danas sa svom odanošću uma i srca, da ti se skroz posvetim.

O savršeni Uzore, blagi i moćni Zaštitniče mladeži, koliko sam potriban tvoje zaštite! Svit i djavao prave mi zaside, ja ćutim žestinu strasti, poznajem slabost i nestašnost svoju. Tko će me očuvati, obraniti, spasiti, ako ne ti angjeoski Svetče, ti radosti, diko ljubimče mladeži! K tebi se zato cilom dušom utičem, tebi se svim srcem odajem i posvećujem. Tim kanim, hoću i obećajem, da budem na osobit način tvoj štovatelj, da te slavim radi uzvišenih kriposti a napose radi tvoje angjeoske čistoće; da se povedem za tvojim primerom, da promaknem medju svojim drugovima pobožnost prama tebi, da zazivam i blagosivam do zadnjega časa

tvoje sveto i milo ime. O sv. Alojsiju, tebi posvećujem tilo, dušu, srce, um, sebe svega!

O mili moj sv. Alojsija, eto od sada sam sav tvoj, tvoj hoću da budem za uvik. Štiti me, brani me kao svojinu tvoju, da služeći i štujući tebe uzmognem što bolje služiti i štovati Isusa i Mariju i doći jednoć u raj, da s tobom vidim i uživam Boga na sve vike vikova. Amen.

P.

Na veliko prelo.

(1891.)

(Napisao : —**vió**. Uglasbio : **Kr. Mukió**.)

*Didovi nam iz daleka,
Ondud gdi je Buna-reka;
Pleme nam je starodavno,
Kako davno tako slavno:
Davor oj Bunjevče!*

*Od Turka su podnosili,
Al se nisu podložili;
Ponela ji srića vamo,
Kao što se svi uzdamo:
Davor oj Bunjevče!*

*Sloboda jih dočekala,
Svakom svašta rado dala,
I pustara a i sêla,
Do Budima gore bela:
Davor oj Bunjevče!*

*Svoj andžar su odklonili,
Kad se Turci poklonili,
Željni biše odpočitka
Nek zahrdje sablja britka:
Davor oj Bunjevče!*

*Te polahko, po tenane,
Odpočeše nove dane;
Novi dani lipi bili
Te se svakom omilili:
Davor oj Bunjevče!*

*Te polahko, po tenane,
Provodiše nove dane,
Nit patio, nit radio
Da se nije veselio:
Davor oj Bunjevče!*

*Veselje je obće blago,
Veselje je svakom drago,
Kako tvojim didovima,
Tako tvojim sinovima:
Davor oj Bunjevče!*

*Na noge haj: poigrajte,
Na noge haj: popivajte,
Jedno drugom ruku dajte,
Nikome se ne podajte:
Davor oj Bunjevče!*

Naše stvari.

Dragi Bunjevče! Znam da ti to znadeš, il si barem čuo, da ugarski zakoni propisuju i naredjuju, da se omladina, škulari imaju na maternjem jeziku podučavati; nadalje, da se svačiji jezik poštuje i da svaki gragjanin ima pravo u zvanijama i prid sudom svojim materinskim jezikom služiti se. No na žalost, u životu se baš protivno događa. Niki ljudi odabraše sebi tu bezčastnu zadaću, da od nas ono, što nam po božjem i ljudskom zakonu pripada, — oduzmu; drugom ričju, nastoje, da se naš jezik uništi. Pretirani čine to javno, a lukavi potajno. Oni prvi vele: „jedna je država, jedan mora biti i narod“,

i po ovom načelu onda zabranjuju učenje našega jezika u školama; našega građanina, ako mađjarski ne zna, ne samo da prislušati i uputiti neće, nego ga odbiju, a često i na polje iztiraju iz zvanije, ako smie bunjevački il šokački progovoriti. — Ovi drugi javno pripoznaju pravo našem jeziku, al uzato lipim nastoje narod nagovoriti, da se nesluži svojim jezikom, jer da šnjim nemož na daleko izaći, i zato da nije nužno bunjevački učiti i znati. Naša intelligencija, učena i bogata gospoda zanemarila je svoj jezik i kod kuće svoje i ostavila naš. Boju se ti naši nesinovi, da ih neće kaka bekrija panslavizmom ocrniti, pa u tom strahu još i svoje porieklo taje i vrlo često i sami dižu hajku na Bunjevca i Šokea. Al da, onda je dobar Bunjevac i Šokac, kad valja kortešovati i kad triba vot dati; posle toga neće niko ni da čuje za naš i za naše stvari.

Naprotiv ovomu, što čini naš narod?

Tamo, gdi su mu jezik iz škole, iz ureda iztiskali, uvidja da je falio, te moli i zaktiva prava jeziku svome, al je kasno. Neda se ono tako šaleć preinačiti, priokreniti, prominiti, na što je on prije pristajao il čemu se on protivio nije. A onde, gdi bi se još mogla spasiti narodna stvar, — jedan neće, drugi nesmie, da se ovomu il onomu gospodinu nezamiri. Pa ako bi ipak digod narod nastojao, zaktivao, da mu se jezik poštuje i nezabašuruje, onda nastoje oni zli ljudi lipim odgovoriti ga il ružnim zastrašiti ga, eda bi se kakogod utaložio i cilu stvar napustio.

Nemože se indi tajiti, da okolnosti, u kojima živimo, nebi jako ozbiljne bile. No i kraj svega toga, ipak sam čvrsto uviren, da stanje nije očajno. Doduše uzvišeno i pošteno je al je i teško na branik stati, danas, kad je odnaredjenje već tako velik mah zauzelo. U mnogih selih, valjda osim vironauka neuče ništa bunjevački (n. pr. u Somboru, u Mateviću, u Baji, u Čonoplji, u Dušnoku, u Baćinu, u Sz.-Ivanu, u Aljmašu); učitelji, bilježnici, pisari i ostala varmegjska gospoda negovore naški s narodom, a našim jezikom pisanu stvar neće ni u ruku uzeti Al zato netriba zdvajati! Uzdajmo se u Boga i u pravdu, te budimo složni i smioni, uztrajni i odvažni. Obzirnim a odlučnim ponašanjem i nastojanjem valja sveudilj glasno, jasno dokazivati, *da mi netežimo zatim, da od ikoga štogod oduzmemo il da pravedne osićeje i zakonite odnošaje vridjamo; al kad je po zakonu svakomu narodu ove domovine slobodno svoj jezik izobražavati i dotični puk prosvitljivati, onda neka se ni nama nezamirava, ako svoj narod volimo i njegov boljak i napridak tražimo.*

To smo mi zaslužili od države zato, jer su naši didovi i pradidovi kroz vikove ova polja obradjivali i uzdržavali; ovaj dom i vladaoca od turakah svojim novcem i krvlju junački branili; te jer i Bunjevac i Šokac i dandanas pomaže uzdržavati ovu državu sotim, što porez plaća i služi vojničtvo.

Nemaju pravo oni, koji govore il viruju, da to zakon želi il zapovida da se naš jezik neuči i neupotribljuje. **T a k v a z a k o n a i t a k v e n a r e d b e u M a đ j a r s k o j n e m a i p o p r a v d i n e m o ž n i b i t i.** I nema toga gospodara, pa ma bio prvi do cara, koji bi smio javno, očito, prid svim svitom il prid sudom kazati, da mi Bunjevci nemamo pravo s našim jezikom služiti se u crkvi i u škuli, u zvanijama i prid sudom.

Dakle pravda i zakon je uz nas; indi nema uzroka, da se stvar odgadja i da se odviše ustručavamo i strašimo. Drugi nam neće tražiti i sačuvati naša prava, ako se mi sami do ramenah nezasučemo.

Zato draga braćo, koji ste po našim bunjevačkim i šokačkim mistima, selima po Bačkoj i po Banatu, u Baranji, u Erčinu, u Tukulju i u Bielome Budimu ko stado brez pastira raštrkani, nastojte i njegujte sami u svom krugu — kod kuće — sa svojim čeljadima materinski jezik. Prigrnite svojski sve što je naše. Molitvene knjige, pismarice, novine, kalendare, pripovitke itd., sve

neka služi za očuvanje jezika bunjevačkoga. Kad se već i ptica svojim perjem ponosi, onda nemojmo ni mi svoje slavno pleme, svoj lipi jezik zanemariti i zatajati, jer ko to čini, to je izrod „toga će i zemlja kleti“.

I vi ljubezni i vridni rodoljubi i suborci naši, koji tako rekuć dan i noć, zdravlje i blagostanje vaše žrtvujete za sriću i boljak naroda svoga! Vi ste, mila braćo, temelj i uzdanica puka bunjevačkoga! Vi ste kao one pčelice-radenice, koje neutrudivo kupe slatki med i skupocini vosak, da svoj narod stim duševnim medom — poukom — pokripite i osnažite. I blago onomu, sto putah blago! koji može reći, da se nije ni jedared smrklo il zanoćilo, a da za svoj narod štogod dobra učinio il barem naumio nije! Toga će narod ko amanet sveti do vika u uspomeni svojoj čuvati i poštovati.

Budite zato stalni i svojski posvećujte i u buduće svoje znanje i nastojanje prosviti narodnoj! Što god dobra, lipa i koristna u svitu čujete i vidite, naminite i posvetite sve to boljku i napridku Bunjevaca i Šokaca!

Seljanin.

Kraljević Marko i Svilajin ban.

(Iz sbirke Kuhačeve.)

Sinoć mi se oženio Marko,
Jutrom Marku do tri knjige stigle:
Jedna knjiga od bila Budima,
Da on ide kumovati kralju,
Da on vinča kralja i kraljicu;
Druga knjiga od bila Sibirja,
Da on ide kumovati Janku,
Da on krsti dva Jankova sina;
Treća j' knjiga od Svilaja bana,
Da on ide banu na mejdane,
„Ako nećeš k meni na mejdane,
Poslat ću ti prelo i vreteno,
Da mi predi gaće i košulje!“
To se Marku učini sramota;
Pa mi Marko mladjan progovori:
„Oj starice mila moja majko!
Kud bi majko ponajpriče bilo,
Je l' bih išo banu na mejdane,
Je l' bih išo u Budim bijeli,
Da ja vinčam kralja i kraljicu?
Je l' bih išo u Sibirj bijeli,
Da ja krstim dva Jankova sina?
Al besedi njemu stara majka:
„Sine čedo, Kraljeviću Marko,
Ti si jedan, i tebe ne bilo
Ako nećeš poslušati majku.
Nejdi, sine, banu na mejdane;
Jer su u njeg vile posestrime
A u tebe vile posestrime,
Pa će s' vile sudariti silno;
Crnu ćete goru oblomiti,
Mlogi će vas junak proklinjati

I mloga će zaplakati majka!“
Al mi mladjan Marko progovori:
„Al volim ti poginuti, majko,
Neg na sebi sramotu držati.“
Pa on sedla svoga šarca konja,
Bojnim sedlom njega osedlao
I zlaćanom uzdom zauzdao,
Tri puta ga zobi nazobio,
I četvrti vinom napojio,
I britku je sablju naoštrio,
Na banovu glavu naminio.
Pa se vinu preko polja ravna
Kano zvizda preko neba sjajna.
Sve se igra, hlati buzdovana,
Pa ga baca nebu pod oblake,
Dočekuje u desnicu ruku.
Al mi Marko mladjan progovori:
„Oj ti, šaro, moje dobro drago,
Bi l' se mogo u te pouzdati
I u tvoje noge sve četiri?
Al mu šarac tiho progovori:
„„Drž' se dobro meni za kajase,
Pa mi pušćaj uzdu na slabinu,
Sve četiri noge u hitrinu,
Da te Marko vitar neomahne.““
Kad se lati Kraljeviću Marko,
Kad se lati šarcu za kajase,
Pa mu pušća uzdu na slabinu,
Sve četiri noge u hitrinu;
Skoči šarac ko da se pomami;
Devet hvati u visinu skače,
Dvanajst valaj dobro u napredak.

*Kako šarac lako poskočio,
Iz kopita kremen vatru daje,
Iz ušiju gromovi pucaju,
Iz očiju svetlice sivaju,
Iz ustiju tiha kiša pada ;
Na čelu mu sjala misečina,
Na grivi mu bili ljiljan cvate,
Na preponi mudra vidra igra.
Al kad čuje Svilajine bane,
Al besidi Svilajine bane:
„Mili Bože, čuda golemoga,
Sad bi vedro, kad se naoblači!“
Kad ugleda Kraljevića Marka
Prid njeg kleca na gola kolina:
„Gospodaru, Kraljevića Marko,
Nemoj moje uzimati glave,
Ja ću ti se ukloniti s puta,
Hladna ću te napojiti vina.“
Al mi Marko mladjan progovori:
„Kujo jedna, Svilajine bane,
Da što si me na mejdane pozvo ?
Lahko j' tebi ranjena posići,*

*Nejakomu zavezati ruke :
Der saveži Relju od Budima,
I saveži od Klise gizdara,
Koji nose devet samokresa
I desetu pušku o ramenu,
I dva mača o svilnom pojasu ;
I saveži Ivana na Terziju,
Komu igra u pohodu barka
Kanō janje od Gjurgjeva dana ;
I saveži Kraljevića Marka !
Prostio bih, ali šarac neće,
Nisam šale šarca umorio ;
Kad sam britku sablju naoštrio
Na tvoju sam glavu naminio.“
Pade glava u zelenu travu :
Ode Marko u Budim bijeli,
Pa on vinča kralja i kraljicu ;
Ode Marko u Sibirj bijeli,
Pa on krsti dva Ivankov sina,
Pa on čini čitavo veselje
Od dan na dan, čitav mīsec dana.*

Kako pišu o Bunjevci i Šokci magjarski časopisi ?

Država Austro-Ugarska cilokupna Monarhija broji u svojoj cilini više naroda i narodnosti. Svi ovi, svojim vladarom s podaničkom odanošću pripoznaju Nj. Veličanstvo kralja Franju-Josipa I-oga, koji je slavni ogranak vladalačkog doma Habsburgovaca. Pa kako monarhiju Austro-Ugarsku razni narodi sačinjavaju, samo blagostanje, ugled monarhije zahtiva, da se u njoj živući narodi dobro upoznadu, medjusobne vrline, junačku prošlost uzajamno štiju i cine. Jer ako već u životu pojedinog čovika, uvijek nadjemo takvi svojstva, koja su hvale i poštovanja dostojna, kako da nije onda u prošlosti pojedini naroda vrline, koje od svakoga bratskoga naroda pripoznanje iziskuju i zahtivaju. Nikada se nisam rado upuštao u razgovor s takvima muževima, koji jedan il drugi narod preziru — jasnim je to svidočanstvom, da oni prošlost dotična naroda nisu proučavali, već osudjuju ga brez da bi ga upoznali, preziru ga, brez da bi ga proučavali. Božja je providnost naredila, da pod žezlom Habsburgovaca vidimo kako Nijemac, Magjar, Hrvat, Srbin, Čeh, Poljak, Sloven, Vlah, Bunjevac, Rus, Talijanac itd. jedan do drugoga stoji, nije li dakle u interesu same naše Monarhije, da se medju raznima narodima bratsko čuvstvo goji i razprostire, nezahtiva li ugled Austro-Ugarske, da se medjusobno upo-

znamo i razumimo? Pa dodje li čas pogibelji, da nas glas cara i kralja na bojište pozove, svi ovi narodi jednodušno, da se odzovnu previšnjoj zapovidi, te da kao „brat s bratom, rod s rodom“ ruše svaku nezgodu i nepriliku, koja miloj domovini i vladalačkom domu priti.

S ovoga gledišta vrlo je zdrava ona osnova, koja se u glavi pokojnog pristolonasljednika carevića i kraljevića Rudolfa zavela, da se naima svi u Monarhiji živući naroda prošlost, svojstva, zemlje, običaji, vrline opišu i naslikaju, sve ovo da se u jednom ogromnom dilu skupi, u jednoj privelikoj knjizi — kao u jednom lipom vincu sabere i u Monarhiji živućim narodima u ruke pruži, kao da bi se htilo reći: Evo upoznajte se medjusobno, pa štujte se uzajamno, duh sloge da se učvrsti, bratska ljubav pokripi, a nesloga i vratolomna mržnja izkoreni. Ova je osnova pokojnog kraljevića s političkog gledišta veoma važna, koju da što lakše i što plodonosnije oživotvori, sabrao je oko sebe lip vinac, uglednu povorku učenjaka i mudraca iz krila sviju naroda, kojima se pridruže višti slikari, koji sve ono što mudraci-pisci napišu, u slikama prestave.

U knjigi kraljevića Rudolfa nalazimo nekoliko listova, koji su Bunjevcima i Šokcima, te braći Srbima i njihovoj povisti i njevim narodnim običajima posvećeni.

O Bunjevcima i Šokcima razpravlja Gosp. Franjo Badić profesor novosadske magjarske gimnazije (sada je u Budimpešti); a o južnougarskim Srbima razpravlja Gosp. Tono Hadžić tajnik Matice srpske u Novom-Sadu.

Prija nego što bi obširnije ocinili osobito onu Badićevu razpravu o Bunjevci i Šokeci, neka mi je slobodno u obće primećati, da mi premako i pripoznajemo vištinu gospodina profesora, pripoznajemo blagohotnost prema Bunjevcima i Šokcima a i zafaljujemo mu na istoj; opet smijemo reći, da se na njegovoj razpravi vidi, da on nepiše zato što on dobro poznaje Bunjevce i Šokece u njihovom nutarnjem *narodnom životu*, nego piše da što svistnije obvrši *naruč* s previšnjeg mesta naložen, on vam je kao ona narodna pisma:

„Ja nepivam što pivati znadem,
Već ja pivam, da teret raztiram.“

Vidi se, da on nije ogranak bunjevačke il šokačke grane, pa nije baš vrlo oduševljen za bunjevačke i šokačke običaje. Al i opet dodajemo, da mi pripoznajemo, da je G. Badić marljivo razgledao, razpitivao, te što je s polja opazio, to je višto narisao, očevidno naslikovao. Sasvim je drugčije uspila Hadžićeva radnja o Srbi, on vam se i sam razgrije i čitatelje grije, kad o milima srpskima starodavnima običajima piše; on vam je guzlara s perom

tako živo naslikao, da bi ga sebi predstavili, kad i nebi bilo u knjigi lipe Szirmai-ne prilike „*Srpski Guslar*“, isto tako oduševljeno piše „O Slavi“ ili o svečaru, starodavnom srpskom adetu, o kraljicama, o božićnim, uskrsnim običajima o dodali. Nenavidni smo, što se mi nemožemo dičiti s jednim *bunjevačkim* Hadžićem.

Ali povratimo se na Badićevu razpravicu o Bunjevci, o njevoj povisti i bunjevačkim običajima. Dolazak Bunjevaca u Ugarsku — novu jim domovinu, stavlja na *god. 1687.* a kolivkom jim naziva Hercegovinu i to onaj predelj njezin gdino Buna rika teče. Vodje su jim *redovnici Franjevci*, brojem 17. — Na preporuku Maksimilijana kneza bavarskog, vojno više u Beču razdili jih u glavna tri vojnička šanca, poimenice u segedinski, subotički i bajski. Pripoznaje Badić, da su Bunjevci u svojoj novoj domovini mnogo krvi prolivali, boreć se ne samo proti okrutnom Turčinu, nego napadaše na nji posli izagnanja Turaka i Rakocy-jeve buntovničke čete.

Sve je ovo našima čitateljema već poznato, *Danice* prošasti godina sve ovo navedoše, pa samo zato navadjamo, jer se radujemo, što u tako uglednoj knjigi, kao što je knjiga pokojnog Rudolfa kraljevića, pripoznaju se lipe zasluge za kralja i domovinu naši slavni praotaca. S ponosom se smijemo i možemo pozivati na slavna dila naši didova.

Zatim prilazi Badić u svojoj razpravi na bunjevačku odiću mužkaraca i ženskinja, a da čitatelji imaju pojma postarao se, da se sve ovo i u slikama predstavi te je slikar Cserna naslikao „Bunjevca i Bunjevku“ u narodnom odilu; „Bunjevka“ je kao nevesta naslikana s mladenačkim vincem na glavi.

Napominje svatovske običaje i sve druge prigode, kada se Bunjevac u društvo kupi kao na *prelu*, u *kolu*, na *divanu*, na *materice*, na *oce*, na *podušama* i na *babinama*.

A da drugi narodi sve ovo što bolje shvate, slikar Mirko Greguss naslika „*Bunjevačko kolo*“,* gdi se mladež obojega spola uz sitni glas *tamburice* skromno, čedno u poštenju veseli, dočim se Braća Srbi i sele Srpkinje nuz narodne gajde nadigravaju, kao što nam to slika Uroša Predića predočuje.

Gledajuć ove dvi slike — koje su vrlo dobro uspile, čini mi se, da nam Bunjevke i Srpkinje one doskočice podvikuju :

Sad će biti
Šta će biti
Sad ćemo se pogoditi
Tko će koga nadobiti.“

* Da nije podpisano ne bi se znalo, da je to bunj kolo; barem još nisam vidio, da bunjevke spušte pletenice na ledja ko što ova slika predstavlja. Već to je običaj kod magjari-
cah u Segedinu.

Ovo je što smo iz Badićeve razprave za shodno našli navesti, da i naši čitatelji znadu, kako se o njima i njevima običajima piše. Mi nedodajemo drugo ništa, nego to, da se naši bunjevački običaja i nadalje čvrsto držimo, jer *izrod* je onaj Bunjevac, koji se stidi ostavštine svoji praotaca, a nije dobar domorodac, koji zazire kad vidi da se koja narodnosti drži narodni svetinja. Ostajmo i nadalje pobožni, kralju i domovini virni, pravi čelik Bunjevci sve do groba.

Janko Kostalić.

Prkos.

Neće Turčin da se bori,
Čeka bolje vrime ;
A kršćani nemiruju,
U borbu bi š njime!

„Kad on neće da se bori,
Već on čeka vrime,
— Šalio se vojevoda —
Ajđ na prkos š njime.

„Prkoste mu, dico moja,
Sedlajte konjica,
Ter doneste iz tabora
Turskih lubenica.

„Ko je junak, ter donese
Turskih lubenica,
Imena mi! Bit će slavljen
Taman godinica!“ —

Svi se momci spravljat stali,
Kad će koji ići;
A jedno se momče spravlja,
Sad će odmah ići.

Kradom vranca svoga driši,
Kolane mu steže,
Kad uzjaši, pobiž' kradom
U tabor viteže.

Leti gorom, leti dolom,
Gdi prolaze vile,
Letio je do tabora,
Gdi su vojske bile.

Sav je tabor promerio
I sprida i sastrag,
Nehudi mu, što je tijo,
Nit mu hudi ern mrak.

Svud ga sam blagosov prati
I srića junačka,
Svuda krije graničara
Što odhrani Bačka.*

Gledao je Pašu turskog
U sridi seralja,
Brojio je uzglavnice
Gdi se Paša valja.

Napio se od šerbeta
Čim se bule slade,
Da je htio, grlio bi
Redom bule mlade.

Nameće je pod zengije
Turskih lubenica,
Da je htio, mogao bi —
Silnih stotnica.

Nehudi mu svoja straža,
Nit mu hudi turska,
Nit što j' pono dugo koplje,
Nit kapa samurska.

Stigao je kradom natrag,
Već je zora bila.
Niko mladog neopazi
Ni gorkinja vila.

I prilego mlad-viteže,
Da posanja malko,
Te će sutra izlaziti
On i — sunce jarko! —

Kad je s jutra svićat stalo,
Opet vodja više:
„Poprkoste tim Turcima,
Da nam se nediće!“

* Bunjevci su izprva, kad su se u Bačku doselili, bili graničari na glasu.

Al prid svitlog vojevodu
Dodje momče mlado,
Ponosi se, poklanja se
Prid vojvodskom vladom.

„Vojevodo, desno krilo
Svitle krune, kralja!
Evo prkos iz tabora,
Iz turskog seralja!

„Ni čas nisam zaoklivo,
Čim mi ti poviče,
Turcima sam prkosio,
Da mi se nediče.

„Nit me vidla naša straža,
Nit me vidla turska,
Samnom biše koplje dugo,
Kapa mi samurska.“

Osmijne se vojevoda
Al se šalit neće,
Plešte momče po rameni,
Bliže mu se kreće:

„Zdrav mi bio, živ mi bio
Lipo momče mlado,
Što si mi se od svih mojih
Najprije ovlado!

„Hitriji si od svih drugih,
Još i od Turaka:
Bit ćeš odsad pleme slavno,
Vesela ti majka!“

Aoj momci, ta slušajte!
Ko bi se tom nado?
Da će prvi na mejdanu
Biti momče mlado . . .

Al on na nji ni nehaje
Dika roda svoga,
Mlado momče — prvi vitez
Roda Kajićskoga!

T.

Dr. Gjuro Časka,

Prošle 1891. g. 4. srpnja zaudovljena kalačko-bačka nadbiskupija, iste godine 27. listopada dobi novoga nadpastira u osobi presvitlog i prečastnog gospodina Gjura Časka, bivšeg sepeškog biskupa.

Nov nadbiskup rodio se 1826. g. u Nyitra-Szerdahelyu, dakle sad je 65 godina star. Nauk je svoj u Nyitri počeo a završio ga u Ostrogonu, odnosno u Beču, jer bogosloviju u Beču svrši 1850. g. i iste godine 21. rujna zaredjen je svećenikom.

Sprva je bio profesor, 1864. g. imenovan je upraviteljem primaške kancelarije, u kojoj ulogi osta i pod pokojnim Šimorom, koji ga ujedno promakne kanonikom u Ostrogonu. Četri godine je bio kanonik i onda postane biskupom u Sepešu, gdi je 17 godina proveo. Odtud prilazi sad na kalačko-bačku nadbiskupsku stolicu.

Osobito ga fale kao biskupa dobrog srea, koji vruće osića prama svomu svećeničtvu i sebi povirenomu stadu. Mnoge je žrtve prineo na žrtvenik izobraženja omladine i to obadva spola. Za njegovog biskupovanja osnovana su 4 ženska zavoda u sepeškoj biskupiji i povirena milosrdnim sestram. Silne je škole podigo i mnoge mladiće svojim troškom izučio. Veoma miluje umitnost i novčano ju podupire. Takvu sbirku slikah teško je viditi, kakvu Časka ima.

I u društvenom životu veliku ulogu igra. Od više godina je pridsidnik slovačke Matice, koju na zadovoljnost svih krugova upravlja. Kao član saborske gornje kuće često govori na sidnicam,

Dr. Ojuro Časka.

govori su mu rado prislušani, jer odlikuju se velikom priprav-
inošću i učenošću. Pozdravljamo novoga nadpastira u ime bunje-
vacah i šokaca te želimo, da mnogo radosti doživi u novomu
stadu. Ovde donosimo virnu sliku novoga nadpastira.

Gromović.

Plašt božanstvenog našeg Spasitelja Isusa-Krsta.

U starodavnoj stolnoj crkvi u Treviru (u carevini Nimačkoj) izložili su 20. kolovoza god. 1891. neprocinjivo blago svita kršćanskoga: haljinu božanskoga našega Spasitelja: Isusa-Krsta.

Pa kao što je dobroj dicit i najsitnija stvar mila, što jim od pokojni, ljubljani roditelja preostaje, stoput je milija kršćanskom svitu *haljina* Boga-Čovika Isusa, koja se u trevirskoj crkvi čuva, a čuvarom joj sam biskup trevirski. Običaj je, da se ovo neprocinjivo blago svakog stolića jedared-dvared na javno štovanje izlaže, kada sto i sto hiljada pobožnoga kršćanskoga puka hrli u biskupski grad *Trevir*, da božanstvene moći štuje i božju milost izprosi. Tako je to bilo i prošaste godine, kada je tako rekuć cio kršćanski svit u Trevir teglio, tko je mogao taj se osobno požurio ovamo, da se pokloni pred haljinom, koja je tilo Boga Čovika pokrivala.

Citatelji Daničini, po milosti božjoj kršćani katolici, rado će primiti, ako jim što o ovoj svetoj haljini navedemo.

Tko je ko nije čuo od svoji duhovnika, kako su vojnici kod propinjanja Isusovoga kocke bacali nad haljinom njegovom, nehtijuć ju nešivenu razkomadati. Virojatno je, da su ju kršćani, učenici Isusovi od vojnika odkupili, te su ju pobožni kršćani sakrivenu čuvali, sve dok nauku Isusovom nezasvića zora slobode pod cesarom Konstantinom. Cesarova majka: Sv. Jelena, rodnom iz Trevira, pohodivši sv. zemlju Palestinu god. 326, nadje sv. grob i sv. križ Isusov, pridobije i sv. haljinu Isusovu, koju je poklonila crkvi svojega rodnoga mista Trevira. Tu se je držala — al i zaboravila sve do god 1156. Kada je biskup Ivan povećavao svoju crkvu, nadje i sv. haljinu u njoj. Ove godine, t. j. 1156. na 1. svibanj bude prvi put izložena.

Godine 1512. na prošnju cara Maksimilijana izloži se sv. haljina opet, kada se ogromno mnoštvo naroda sakupilo, te se tečajem vrime kad češće, kad ridje izlagala. Poslidnji put bude izložena 1844. godine, i evo sad 1891. kolovoza 20. Oko milijuna duša se požurilo u Trevir, da vidi dragocine moći — haljine Isusove.

Dao Bog, pa se i ovim putem učvrstila vira u Isusa i u nauk njegov kršćansko-katolički.

Saobćio: Janko Kostalić.

Lakoma usta.

(Priradio Ćiro Kozak.)

Ugodno i toplo vrime me je izvuklo iz moje sobice. Otišao sam na šetnju u šumu, te išao stazom dalje, dok sam došao na kraj šume. Tamo sam

sio u mirišavu travu, i gledao u krasnu dolinu i plavo nebo. Šuma je šumila nada mnom, i dobro sam se ošičao. Mislio sam na svoje ditinsko doba i zaboravio posve na sadanjost.

Tako sam sidio dosta dugo.

„Šta gledate u nebo? zar tamo tražite numere za lutriju?“ ozvao se glas za mnom.

Okrenem se i gledam tko je to?

Bio je visok, vitak čovik s tamnom gustom bradom. Poznamo se od skora.

„To ste vi, gospodine nadšumar?“ reknem: „skoro ste me uplašili.“

„No, no, zar ste toli plašljiv? Šta tu radite?“

„Kako vidite, ležim u travi i promišljam.“

„O čemu? Valjda što bi opet pisali?“

„Jest! — Ali ništa neće, da mi pane na pamet.“

„Ako mi date lipu rič, pripovidit ću vam ništo lipoga.“

„Molim vas lipo! — Dete sidite ovamo kraj mene.“

„Dakle dozvolite!“

„Ne treba dozvole. Zemlja je svijuh nas.“

Gospodin nadšumar se pruži na travi i zapaliv lulu, poče pripovidati.

„Kad sam bio u Ogulinu šumar, upoznao sam se sa trgovcem Stošićem. Kupovao je od mene svu koru, i bio je kod mene često radi trgovine. Bio je veseljak, i dopao mi se je. Naučili smo jedan na drugoga, te išli zajedno češće u lov. Nijednoga velikog lova nije izpustio. Kod večere posli lova uvijek je imao „solo“ u pripovidanju i lakrdijama, i svi su ga slušali kano prodikatura. Ali jednoć je dugo vrime šutio, kano da su mu se usta smrsla.“

„Zar ste izgubili govor?“ pitali svi, čudeć se njegovoj šutnji.

Nikako mi je mekano oko srca“, rekne Stošić. „Jutros, kad sam pošao u lov, dogodila mi se stvar, da jedva što nisam od ganuća plakao.“

„Kako je to moguće? Vi — pa plakat!“

„Bez šale, skoro da je bilo! — Samo slušajte! Jučer prije ručka velim ženi: Ženo, daj metni za mene u lonac dvi kobasice. Jednu ću si uzet danas za večeru, a drugu sutra u lov. Posle podne došlo je nekoliko kirdjijaša sa korom. Otišao sam u skladište, da priuzmem koru. Žena, kao što je imala u običaju, — izvadi kobasice na tanjur, i metne ih u komori na otvoreni prozor, da se olade. — Čiča Matić iz K. (bio je sa svojima kolima zadnji), ih je namirišao. Namigivao na nje, obilazio prozor, kao mačka, i najjednoć, kad ga nitko nije vidio, sgrabi kobasice, i bajd s njima u torbu! Zavukao se pod šupu, i tamo ih je požio. Nitko ga nije opazio, dok ja ne izidjem iz skladišta, da izplatim kočijaša, bacim pogled na prozor i vidim, da je tanjur prazan. Pitam ženu: „Kuda si metnila te kobasice?“

„Na prozor, da olade.“

„Lipo su oladile! Ne ima ih!“

„Žena je htela potrčati u avliju, — i dignuti viku — kakve već žene jesu. Reknem joj: „Ostani ovdje, ja ću to već izraditi.“ Izadjem kao slučajno napolje, stanem kod prozora i ko uplašen sklopim ruke: „Ljudi božji, ovdje su bile dvi kobasice. Uzeo ih je tko od vas?“

Nitko ni ne pisnu.

„No bez šale, molim vas za Boga, ako ih je tko požio, recite! Napunio sam ih otrovanim mesom, da trujem parcove.“

„Isuse propeti!“ zavapi Matić, „gdi je kakav doktor?“

„Jeste l' ih vi požio, Matić?“ upitam ga.

„Jesam, zlatni gospodine! Jao Bože dragi!“

„A oba dvi?“

„Jest! — Jao moja sitna dičico!“

„Nesretni čoviče, što vam je to palo na pamet? Ta vi možete od toga imati smrt! Još srića od Boga, da sam to odmah opazio i mogu vam pomoći. Da ste se ovako odvezao kući, nebi nikad živ kuće vidio.

Matićev dečak, koji se je s otcem dovezao, udri u plač i jauk, kao da mu otac već umire.

„Ne plači, sinko, tišio sam ga, neće babo umrti, ja ću mu pomoći. Stipo, zvaio sam kalfu, idi, donesi brže u loncu gnojne vode. Samo brzo! A vi, čiča, morate piti.“

Kalfa donese, Matić sgrabi lonac i počeo piti; ali jedva da je jedanput gutnio, izkesio se gorko, i jadikovao od zdvojenja. „Gospodine, dajte mi, šta hoćete, ali ovo ne mogu piti.“

„Ne pomaže ništa, dragi komšija, reknem, druge medicine za vas ne ima. Ovo će iz vas iztirati sve otrovano meso, dok ga ne probavite, i dok vam se krv ne otruje. Hodite ljudi, držite ga. Usuti ćemo to u njega, kad neće da pije. Druge mu pomoći ne ima.“

Sgrabili su milog Matića, i ja sam stresao dobru litru te vode u njega. Onda smo ga bacili potrbuške na kola, i zapovidio sam dečaku: „Sinko, sada tiraj konje, što možeš, da si što brže kod kuće; drugačije će babo umrti. Majka neka ga položi u perine, da se dobro uznoji, i dat će Bog, da će mu biti u jutro bolje.“

Uplašen dečak skoči u kola, i udara konje ko bisan, a konji letili s kolima ko vile.

Kako je tom čoviku bilo na putu, možete pomisliti.

Žena se sa mnom ričkala: „Molim te, zašto praviš take budalaštine? — Sirotica žena će se uplašiti, a on si može još naškoditi.“

„Ništa mu neće biti, majko, neboj se! Sigurno, da je već višeputa od rakije i vina bljuvao. Neka trpe lakoma usta.“

Rano u jutro, kad sam se oblačio u lov, čujem u hodniku korake i šaptanje. Otvorim vrata, da vidim, šta je! Napolju stoji Matićeva žena i petero dice okolo nje. Ja se sav priplaših, bojao sam se, da je bila moja medicina odviše jaka, rekao sam skoro bojazljivo:

„Šta ste mi dobrog donela?“

„Zlatni gospodine, počela plaćuć, hvala vam, na sto puta, što ste moga staroga spasili. Šta bi ja sirotica sama počela s tolikom dićicom?“

„Kako je vašem starcu?“

„O, sad već dobro, fala Bogu! Ali ta noć! — To je bilo jadikovanja, — i drugo si možete sami pomisliti — neću ni da kažem, — već sam mislila, da će se potrgati. Znojio se je siroma, kano da su ga u riku bacili. Ta rekla sam mu u jutro: Vidiš, što si morao radi tvojih lakomih usta trpiti. Je li ti to bilo od potrebe? Zar ne imaš kod kuće dosta kobasica? Zašto ne ostaviš s mirom, što nije tvoje?“

„Nemojmo o tom govoriti; taka malenkost nije vridna da se spominje. Bilo je samo za tu nesriću.“

„Baš zato! — Dobro mi je lakomeu ja ga ne sažaljavam. Neka bude svakom tako, koji dira u tuđe. Dico! okrenula se svojim malim, — zapamtite si, što se vašem babi dogodilo, pa nikad nemojte tuđe dirati, dok ste živi! A sada poljubite gospodina u ruku, što vam je spasio babajka, drugačije bi bili svi nesretni.“

Dica mi poljubiše jedno za drugom ruku, i ja milujuć ih po lieu, opomenuo sam ih, da budu uvijek pošteni, i ne žele si nikada tuđeg dobra.

Varoška lola.

Ja sam lola iz varoši
Trošim kako lola troši;
Gdi se igra, kolo kreće
Tamo lola falit neće!

Gdi se pije, prazni bure
Pune čaše i čuture
Tu sam junak to bar zna se
Izpi-bocar prve klase!

I kod keca i aduta
Noć sam sprovo više puta,
Najviše sam izgubio
Ridko vrlo srićan bio.

Uz garavog uz gajdaša
Uz silni broj punih flaša
Prolaze mi mladi dani,
Kod „Šarana“ u mijani.

Taki život loli prija
Lola j' pravi badavdžija

Šalaj, dalaj, teram kera
A niko mi ne zamera!

Kad me žena kući zove
Gajdaš svira pisme nove,
A lola jih znati mora
Pa ma odmah bila zora.

Žena plače, lipo moli
To ništa ne prudi loli
Za plač ženin malo mari
Ja ostajem lola stari.

Kada konte svoje štijem
Samo sladko se nasmijem
Pomislim, u sebi ono:
Veliko će platit zvono!

* * *

Vrime leti, vrime s'menja
Lola osta bez poštenja,
Ridko kada se opije
Nema jadan veresije!

Miroljub.

Gospodarsko-šumarska izložba u Zagrebu.

Hrvatsko-slavonsko gospodarsko društvo hotilo je da svoj pedesetgodišnji obstanak domaćom izložbom proslavi. U tu svrhu, a na poziv toga društva odazvaše se sve građanstvo hrvatsko bez razlike. Pojedine stranke, koje na političkom polju odlučno lome koplje medju sobom za svoja osviđenja i načela sjediniše se sad, da bratskom slogom i rodo- i domoljubivim nastojanjem prid oči stave narodu svome i stranome svitu, na koliko je narod hrvatski u gospodarskom i kulturnom pogledu napridovao. I plemeniti trud je obilnim plodom urodio. Sve što je domaća ruka umila stvoriti, to su brižljivi i neutrudivi uredjivači izložbe višto, udesno, divno i strukovnjački ponamištali. Braća Hrvati pokazali su s ovom izložbom da su kadri uz svoje junačtvo i na kulturnom, prosvitnom polju i kraj čednih silah napridovati i mejdan izdržati. Pravo je čudo, kako je mogao na broju tako malen, a na bojnom polju silno iztrošen narod za kratko vrime toli ubavu izložbu prirediti. Ne manjka na toj izložbi ništa, što zemlja hrvatska radja. Sve grane gospodarstva, šumarstva, obrta i umitnosti dostojno su zastupane. Naći će zato na izložbi ugodne i valjane zabave i pouke gospodar, uman ratar, poljodilac, svilogojac, pčelar, vinogradar, šumar, trgovac, obrtnik, svećenik i učitelj jednako. Jednom ričju,

cila izložba vrlo ugodan i prijatan utisak čini na čovika i ni sam zlotvor nemože joj zamiriti.

Radujući se s braćom Hrvatima njihovoj slavi i uspjehu složnog jim rada, srdačno čestitamo kako jubilarnom društvu, tako i svemu hrvatskom narodu i želimo da ova izložba bude jamstvom za budući materijalni i kulturni napridak.

Nemožemo cilu izložbu potanko opisati, jer je „Danica“ premalena za to; nego ćemo ipak nikoje glavnije predmete, stvari naspomenuti, da i Bunjevci barem pojma uzimadu o toj zagrebačkoj izložbi.

U izložbeni prostor, koji se nalazi u najživahnijem dielu grada — na sveučilištnom trgu (nikadašnjem sajmištu) ulazi se sa tri strane, kroz tri ovisoka portala (kapije) bogato izkićena trobojnicami i grbovi trojedne kraljevine. Unutarnji prostor zaokružen je monumentalnim gradjevinami, kao što su: obrtna škola, zgrada „Kola“ i „Sokola“, „Učiteljski dom“, zgrada „gospodarskog društva“ i sveučilište. Čim si pak stupio u izložbeni prostor, prvo je što te pozdravlja, glasni romon vode, koja se iz ukusno uređjena vodoskoka usrid izložbe prosiplje u vis prelivajuć se u sunčanom sjaju u tisuće boja, čas kao biser, a čas kao dragulji. Svud okolo tebe iznikli su reć bi iz zemlje ukusni paviljoni i kioski, koji raznolikošću svojih stilovah, formah stvaraju oku i sreću prijatnu harmoniju.

Medju najkrasnije i najzanimivije paviljone spada: *dalmatinska kuća (ili paviljon)*. Ubavno je vanjsko lice dalmatinske kuće bijelo pokrečene i providjene malim tornjićem, karakterističnim dimnjakom a tako i krovom iz žljebova cripa. Izpred zgrade, štono stoji na visini od više metarah, šire se medju krasnim golotama nasadi raznih bilinah i drvicah, u Dalmaciji običajnih, a prid glavnim ulazom i pročeljem zgrade nakićenim kipovi pada široki slap u mali bazen. U zgradi samoj nalazi se ovelika razizemna dvorana u kojoj namistiše proizvode dalmatinske. Od ovih na prvom mistu spominjemo dalmatinsko vino, (malvasija) koje je u vrlo ukusnih staklenicah izloženo. Uz vino i liker iztiče se Dalmacija svojim obiljem dobroga ulja maslinova; nadalje ima tu izloženo sočiva, subih smokavah, badema, sušenog pelina, brašna, raznovrstnih žitaricah, ovčije vune i kožah, sukna i pamučnih proizvodah, raznoga kamenja itd. Kućni obrt zastupan je raznolikimi vezivi, kao što su sagovi, odila, torbe, pletenice, pojasi itd. Kao nika povistna i obrtna znamenitost izložen je takodjer bogato nakićeni mač Vuka Ognjenoga. Taj je mač darovao Peraštanima ban Petar Zrinjski 1654. za njevo junačtvo.

Po bilježkah popa Srećka Vulovića Peraštanina, bio je Vuk Ognjeni vanredan junak, poznat u povisti takodjer pod imenom Zmaj Despot Vuk i Vuk Grgurović; vojevao je protiv Turakah slavodobitno u godini 1448. kao sin Despota Grgura Gjurgja.

Dražestan je *paviljon bosanski*, koji već svojom vanjštinom odaje orientalno porieklo. Paviljon je iznutra obložen ukusno divnim sagovima, koji su proizvod bosanske kućne industrije. Kraj prozora šire se na tursku sastavljeni divani; okolo njih stoje tik zidovah u životnoj veličini izradjeni ljudski likovi, odiveni u narodno odilo bosanskih gavanah, bivših vojnikah, gragjanah i raje. Izložci zlatnine i srebrnine, srebrni kućni i razkošni predmeti, divne lepeze, cigarluka, duhan-sprava jako zanimaju posjetioce.

Šumarski paviljon spada medju najlipše. Tu je razkriveno svekoliko bogatsvo hrvatskih šumah, kakovimi se ni jedna zemlja u našoj monarkiji pođičiti nemože. Razne vrsti drvah, ridji eksemplari pticah i životinjah, sve je tu zastupano u lipom broju, a najveću privlačivost imadu krasni lovački trofeji (nakljukane lovne zviri i njihovo rogovlje), koje su izložili hrvatski plemići, a služe i kao niki ures unutarnjem dilu.

Osobito lip je *paviljon Pajanoviće*v. Ugledna gradja, sazidana u aristokratskom stilu iz starijeg doba neznaš jel ti više imponira svojom krasnom vanjštinom il nutarnošću. U donjem dilu paviljona izloženi su razni proizvodi od drvah, duge, daščice i tavolete, od kojih je ista tvrdka u potonje doba razprodala samo u Italiju tri (3) milijuna komada. Sa dvijuh stranah vode te drvene stepenice na galeriju, gdi su izložene razne rizbarije, koje su punim pravom zaslužile obću pohvalu.

Jedan od zanimivijih predmeta je svakako i *posavačka kuća*. U njoj su izložena prava remek-dila kućnog obrta. Ispod paviljona je na posavačku uređeno svratište (mijana), a nekoliko koračaja dalje je ribnjak, koji te pri naša duhom u pomorske krajeve.

Još spominjemo ukusni *glasbeni paviljon*, gdi svake večeri svira izvrstna vojnička glasba.

Napokon iztaći nam valja i *sveučilišnu palaču*, u kojoj je izloženo toliko raznovrstnih i poučnih predmeta, stvari, da bi se i u tri prilično velika paviljona za nji teško našlo mista. Na ulazu prid sveučilišnom zgradom stoji ukusno izveden kip mlade žetelice, koja simbolički pridstavlja izložbu. U posebnom dvorištu kod sveučilišta uređen je *uzorni pčelinjak*, koji mora da zanima svakog pčelara i da ga nauči, kako ima urediti valjano svoj pčelarski vrt. Iz vrta popnemo se stepenicami u prvu i glavnu izložbenu sgradu — *hrvatsko sveučilište*. Sredinu svoda obuhvaća velik okrug narodnih zavisah iz domaće predionice. Dopada se oku elegantno pokućstvo: postelja, orman, divan, toaletni stol i naslonjač sa starim posavačkim vezivom, a malo podalje vidiš sasvim moderno uređenu *pušionicu*. Osim toga naslagano je tu lip broj opanakah, tikvica, svakog oblika, i originalnih slavonskih rezbarijah. Na desnu ruku hodnika vidiš izloženu cilu hrpu gunjevah i sagovah domaćeg obrta, a na lijevoj strani se osobito iztiče sapun u formi velikog spomenika. Razni predmeti domaćih pećavah, lončarah, drvorezacah i inih obrtnikah mogu da osobito svrate na se pozornost svakoga posjetnika izložbe.

U prizemlju u 1. 2. 3. dvorani izložene su razne ručne radnje i prikrasni ćilimi. I u ostalih su dvorinah smišteni izložci domaćeg obrta.

Hodnik u prvom katu je ukusno dekoriran ogromnom mrižom, koja služi i za zavise, te je cili hodnik mal ne izključivo posvećen ribarstvu. U dvorinah su izložci poljskih proizvodah raznih vlastelinstvah i kr. gospodarsko šumarskog učilišta i ratarnice križevačke, koje pružaju mnogo pouke i strukovnjaku i nestrukovnjaku u gospodarstvenih stvari.

Drugi kat te upravo iznenadjuje raznolikošću izložakah. U samom hodniku vidiš lipo poredjane žitarice iz svih županijah Hrvatske, a u raznih dvorinah izložila je vrlo poučne stvari: zemaljska podkivačka škola, zagrebačka podružnica gospodarskog društva, pčelarska podružnica u Valpovu, grad Osik, razni vlastelini i drugi. U posebnoj dvorani nalazi se slipački odil, gdi možeš viditi slipeca, kako pravi umitno kefe.

Al upravo je nemoguće da obširno prikažemo blago, koje je u ovih prostorijah ukusno poredano i naslagano, nu dosta je da spomenemo samo to, da su svi ovi predmeti plod ruku naroda hrvatskoga, pa stoga tim zanimiviji i poučniji, te su se o njima i mlogi odličniji posjetnici gosti povoljno izjavili.

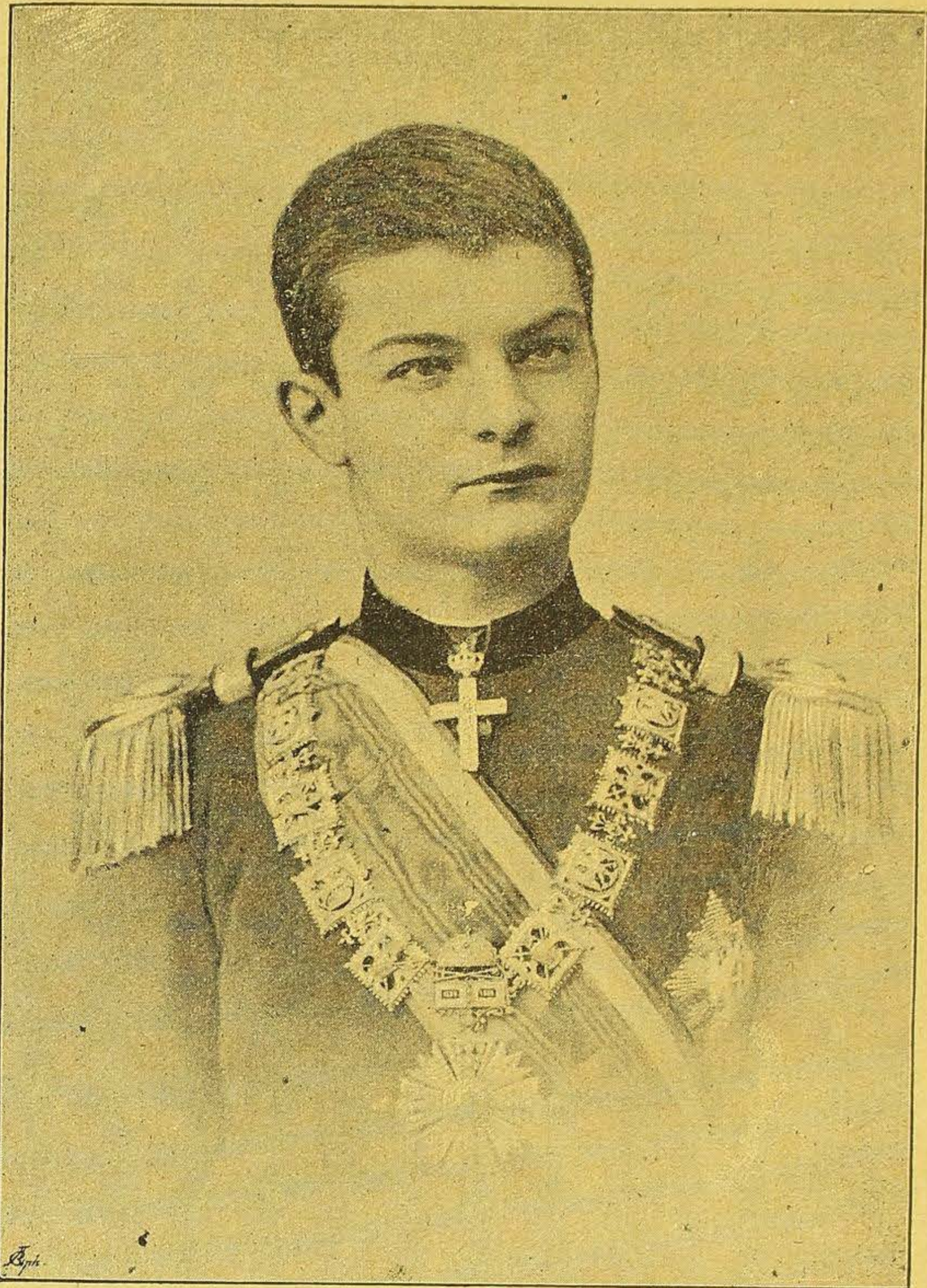
— in.

Srpski kralj.

Mladi srpski kralj Aleksander I. sad nastupi u momačku dobu, srvšiv mu se 15 godina. Ove godine je velike putove činio,

bio je u Petrogradu a pohodi i našeg milostivnog vladara Franju Josipa I., gdi je veoma prijateljski bio primljen.

Velik i znamenit je uzgoj, komu je podvržen mladi kralj. On se već dosad uzpeo na stepene vojničke, strogom kušnjom i polaganjem izpitah, kojim se podvrći imaju svi, koji se žele na iste stepene uzpeti.

Srpski kralj Aleksander I.

Ni samo u vojničkom nego i u inom nauku veoma lipo napridovaše, sad je dovršio kao 15 godišnji mladić sridnjoškolske nauke, dakle i to je jamstvo o njegovom oštrom umu. — Ovde donosimo sliku mladoga vladara, uzdajuć se, da će ta na ukras služiti naše skromne Danice.

Mršava majka ili svakdanji kruh.

Dinko biaše maleno sirotče. Otea mu u majdanu razvala jednog podkopa ugnjela. Tu veliku nesriću mu i onako boležljiva mlada majka nemože dugo snositi; tuga i veliko ubožtvo donde ju stezali i uništivali dok se nije napokon za pol godine i sama u grob svalila, te tako mali Dinko sirotan i samotan ostade na svitu. Komšije se dobrim srcem ponašale prema majki mu, ta obično siromak prijanja uz siromaka, jer zna i osića, kakvi je gorak kruh siromaštva, — učiniše joj indi sva, što jim dotiče.

Smrt nadojde nečekano. Biaše noć. Jedino mali Dinko biaše uz majku spavaše kraj nje. Jednoć ga nika mrzla, ledena ruka probudi od sna; ista ruka ga duž obraza pogladila. A on na to svojom rukom protare oči i savije se nad majku.

— Dinko moj! zamirućim glasom progovori mu majka — ja sad idem kud ti je i otac otišao . . . ali neboj se, nećeš ostati sam, tamo nad zvizdosjajnim nebom imaš jednu pridobru majku, uzdaj se u nju, ona neostavlja svog diteta . . . u raju ćemo se opet viditi . . . dragi Isus mi te blagosovio. To izrekavši priseli se dušom na bolji svit; umri.

Drugi dan u jutru najde malog Dinka komšinica kraj ohladjena tila majke svoje, iztrošena od gladi i žalosti i utonjena u grozničavi san.

Baš u prikrajku varošice, ne daleko od crkve, življahu po siromaški neki vrimešni a pobožni supruzi brez dice, imajući samo toliko dobra, da nisu morali gladi patiti; al tim bogatiji biahu prid Bogom svojim dobrimi dili i zaslugami. Ista vrimešna ženica se namiri na maloga Dinka, kada je u svojoj zamrlosti uz mrtvu si majku ležao. Oprezno, da ga ne probudi, uzme ga na ruke, prinese ga k svojoj kući i onde u krevet položi. Zatim ugrije ništo mlika, te mu dvi tri kašike dade da se okripi, na što dite i dalje spavaše. Tako ležeći, okrenito prema dvojim starim sa obrazima od gladi izmršavitimi, sažali im se srce, te odluče u sebi, da će ga k sebi uzeti i biti mu misto roditelja otac i majka. Tako projde nikoliko dana, dok se je dite napokon saoralo. To se je pak ovako dogodilo.

Strina Anka — dobra ta ženica tako se zvala — baš kako je malo prije lipo oprala i opravila maloga, nježnom ga rukom pogladi po čelu, i vrane pramove mekane mu kose poput prave majke posmišćala, ono se na to tetovanje kao iz duboka sna probudi i obavisti, te blido lišće skloni na nidra dobre starke, pak udari jadikovat kano da će mu se srce izkiniti.

Strina Anka ga njihale i milovale na svojih ruku, al ga pustila plakati. Kad se je dite već ništo izplakalo, pogleda gore i vako reče: „Gdi je raj? Išao bi u raj. Mamica mi tako rekla, da ću ju tamo naći“; a zatim udari iznova plakati.

Mudra žena nije mu mlogo razgovarala; samo mu rekla: „Ići ćemo zajedno tamo, i ja i ti, al moramo još malo čekati. A sad hajde samnom; ići ćemo u crkvu.“

Strina Anka je imala u crkvi jednu dužnost obavljati, naime brinuti se, da se svitiljka prid slikom žalostne Majke Božje ne utrne. Svitiljka do duše baš nije jako svitlila, već samo sumorno tinjala; a ni slika ne biaše dilo uzorne umitnosti, al su pobožni kršćani ipak rado prid nju dolazili, i ne biaše dana, kada prid njom nebi bila klečala po koja žalostna duša.

I mali Dinko je kleknio i pozorno motrio dobru ženu, kako u svitiljku meće tinjak i uliva ulje. A tada i ona klekne kraj njega i progovori mu: „Sad drago dite moje izmolimo dragoj Majki našoj jednu „Zdravu Mariju“. Na ove riči „majki našoj“ velike oči izbeći dite na sliku, a zatim na strinu Anku, ali ne reče ništa, samo izmoli Zdravu Mariju.

Na večer i opet dojde sa strinom Ankom na isti način, a tako i u ostale dane bivaše. Medjutim se pak isti mali Dinika oporavi, te postane bistroidnim, umiljatim i spretnim ditetom. Jednog večera, kada mu strina Anka svitiljku u red donela — reče njemu: „Dinko moj! ti ćeš valjda veće i sam znati put do kuće; ako ćeš, a ti možeš još ostati tude i svoju večernu molitvu svršiti, ja pak idem, da táti večeru spravim.“ Dite na to klimne glavom te ostane, a iza tog svaki dan tako činjaše.

Jednoć Dinko kod užine zaštedi i ostavi komadić krušca, a to brez znanja svojih odhranitelja. Kad se u večer sam našao prid pomenutom slikom Majke Božje, iza ovršene večerne molitve popne se na jedan stolac, te jedva dosestavši do slike, položi uz nju svoj komadić kruha. „Majko“ šaptaše tiho u svojoj prostoti, „ti si gladna; — ta obraz ti je tako blid; a ja sam sit. Vidiš Majko, tebi sam doneo ovaj moj komad kruha, da ne budeš ni ti gladna.“ Zatim veselo kući dotrča, kad sutradan u jutru, komada veće ne bijaše tamo.

Tako je to dugo išlo; mali Dinko je svaku večer prid sliku mećao svoj komadić krušca, a isto tako svakim danom ga nestalo odonud. Pri toj stvari se mali Dinko samo tome čudio, što je slika svejednako *mršava*, blida i tužna ostaje, te mišljaše, da mu je majka svedjer gladna. Neznajući se pak domisliti uzroku, bijaše i on sve to brižniji i žalostniji; napokon u svojoj ditinjoj prostoti odade tugu sreća svoga prid odhraniteljicom svojom.

Dobra ženica razumivši šta joj čini Dinko, nu brez svakog tobožnjeg uspjeha, nije se nimalo ljutila, samo mu rekla: „Sinko, naša sveta Majka ne jide takog kruha.“ „Al jide!“ potvrdjivaše mali Dinko — „svaku noć je sve do mrvice izjila.“ — „Pa baš i zbilja je pojila?! No odnesi joj i danas opet jedan komad“, reče mu, misleći u sebi: očitovat će se šta ima tu u stvari.

Slideće večeri obavivši strina Anka, svoj običan posao kod sv. slike, izajde iz crkve, ali ne ode kući, nego se skloni u blizini crkve kraj stabala na takom mistu spram prozora, odkuda je upravo na svetu sliku gledati mogla. Tu je motrila, kako mali Dinko posli dovršene molitve diže se na stolac, te prid sliku na jednu škrinju — koja ondi stajaše — polaže komad kruha, a zatim kući pobiže. Starka i na dalje u svojoj skroviti ostade, te moleći tiho svetu krunicu, znalično vrebaše, kako će ne stati krušac izprid Svete slike. Ne projde deset časova, a vidi gdi jedno drago dite ulazi u crkvu, koje od Dinike veće bijaše, no na ciloj mu opravici ne bijaše čitava komada.

Idjaše upravo prid sv. sliku, tu se popne na klupu, prikriži se i uzme krušac, poljubi ga i metne u žep. Tada se opet prikristi i htiaše izajti a na vrati sa sukobi sa strinom Ankom.

„Šta radiš ti tude!“ progovori ona blagim glasom no dečko se ipak veoma pripadne i uplašeno promucavaše: — Ja . . . ja . . . ništa ne radim . . . ja sam samo rad kruha došao. Ja nisam ukrao ništa. Prošasti nedilja mal što nisam umro od gladi. Onda sam se Majki Božjoj utekao, da me ne pusti od glada umrti; pa me ona poslušala i svako veće mi komad kruha dala.“ — A kako znaš da ti je to Majka Božja dala? — „Molio sam joj se. Nisam kruha ni iskao, samo sam se tako molio — da, nek dade da umrem od gladi, pa evo mi je svako veće po komad kruha dala, te nisam poginio.“

„Neboj se sinko, nisi ništa zla učinio. Sve znadem kako ti je blažena Gospa, ta tvoja dobra majka pomogla. Pojidi slobodno taj krušac kao i prije, nek ti je na zdravlje! Al budi zahvalan dragoj majki Božjoj, koja se tako čudovito postarala za tebe; a sutra pak dojdi k meni. Mi smo do duše siromašni, no ti si još siromašniji; pa ćemo ti ipak, možda moć pomoći. A posli ćeš i više znati o kruhu Majke Božje.“

Sutradan dobije Dinko pobratima Ivka, koji takodjer sirotan bijaše. Oni se uz brigu i nigu svojih odhraniteljah friško oprijateljili i uzrasli; pa

kad su strina Anka i njezin muž ostarili, te nemogaše više raditi, ne tribaše im stradati, jer imadoše dva posinka, jaki i čvrsti ruku, koji su ji pazili služili i dvorili, te sobom i snjima, cilo njiovo siromaštvo sačuvali i održali.

Ponašio K.

Tužna žetelica.

Po širokoj njivi veselo se radi,
Pivajući kose kosci, momci mladi
Znoj probija svakom, srce jače bije
Nadmeću se tko će odkos svršit prije!

A za svakim lepa rukoveta deva
U zanosu svaka svoju pismu pjeva
Kosci kose složno zlatno klasje pada
Ao Bože silni marljivoga rada!

U poslu se težkom svi jednako žure
Svi veseli bili i momci i cure;
Samo lipu Maru težka tuga mori
Plaćuće rukoveta ni riči ne zbori.

Koliko joj vlati palo pred nožice
Toliko joj suza kanilo niz lice
Njeno srce bono crna tuga mori
A u sebi tiho plaćuće progovori:

„Ko što ovaj žuti vlat pred nogam pada
Tako je u Bosni pao i moj Rada.“
I dok jadna rukom kupi rukoveti
Tužnome Maglaju njena miso leti.

Maro lipi cvite! oh tako mi vere
Ne čudim se što ti suza kosak pere,
Jer sva srca tvoga nada željkovana
S Radom je u Bosni na vik zakopana.

* * *

Noć je; počivaju momci, mome lipe
Sa blagim se sankom posli rada kripe
Samo na Marine oči sanak neće
Po travici rosnoj, tamo amo šeće.

Nema mira jadna ni sreću ni duši
Na oku se njenom drobna suza suši

Teški uzdisaji Maricu odaju,
Da joj misli lete tužnome Maglaju.

Rujna zora zori, po njivi se radi
Pivajući kose kosci, momci mladi
Al ne godi više Mari pisme jeka
Svenutome sreću nigdi nema leka!

Vaškut, 7. srpnja.

Miroljub.

Zaražljive bolesti.

Zarazom zovu se one bolesti, koje od spoljnih uplivah dolaze, te u pojedinim mistima ili u cijeloj okolini vladaju. Otrovi te zaraze ili su u vazduhu, u zraku, ili u vodi, te se uvuku u tilo čovičje kroz kožu ili disanjem, pa ga zaraze, otruju. Među zaražavajuće bolesti spada: kolera, tifus (vrućica), difteritis (vratobolja), kašalj rikavac, kijavica, unkavica, boginje, ospice i šuga.

U obće prosti puk neviruje, da bi ikoja bolest zaražljiva ili prilipčiva bila. Narod to sve pukom slučajju i nesrići ili providnosti božjoj pripisuje.

Premda za vrime koje zaražljive bolesti svakomu je očevidno, kako zaraza tamo, gdi se useli, često svu čeljad savlada, umori; dočim na drugoj strani sela il varoši, gdi je valjda narod malo imućniji, snažniji, učeniji i zdraviji ili je onaj kraj višlji i suvlji, a voda pitka i čistija, — razmirno dobrim manje umrie; i buduć je Bog svakomu čoviku dao slobodnu volju, da sam po svojim odlučanju može činiti dobro i obilaziti sve što bi mu tilu i duši naškoditi moglo, — — ipak narod ostaje u onom svom krivome uvirenju: *da je sve od Boga, indi nemože se ni od jedne bolesti sačuvati il uteći.*

Hvala Bogu, današnje znanje i prosvićenje vrlo temeljito dokazuje: *da se osobito zaražljive bolesti tamo radjaju i šire najvećma, gdi nečistoća vlada i gdi je zrak nezdrav i okužen, a narod nevoljan i spadljiv;* nadalje i to se dokazuje da zaražljiva bolest — ako se čovik nečuva — tako prilazi s bolestnog na zdravoga, kao što trula jabuka okuži, pokvari zdravu. A to svaki kršćanin znade, *da svako stvorenje, što je Bog stvorio, ima svoju zadaću i svoje oprediljenje, dakle da nije Tvorac nebeski bez uzroka dao: ljiljanu, nevenu, titrici, zovinu, lipinu i drugome cvieću i travama likovitu snagu, nego da se čovik sam od sebe potruđi i da te travke potraži i njevu likovitost upotribi.*

Tko ovo znade i tko za svoj život i za svoje zdravlje ozbiljno mari, a „odviše se neuzda u milosrdje božje“ taj neće sebe i svoju čeljad na puki slučaj osloniti, nego će sve i sva učiniti, da mu se koja zaražljiva ili prilipčiva bolest u njegovu kuću neuseli.

Okani se dakle, dragi moj Bunjevče, staroga a hrdjavoga običaja i zanovetanja, nego se i u ovom pogledu počmi trizno i pametno misliti. Istina, nitko neće umrieti ni ozdraviti brez pomoći i volje božje; al bi i to velika ludarija i grih bio misliti, da će koga i najveća nesrića i bolest obići, ako dotični prikrsti ruke i ni koraka neučini za svoju sigurnost i za svoje zdravlje. *Dužan je dakle čovik sve i sva učiniti, čim bi svoje dobrostanje i zdravlje što većma osigurati mogao; pa ako je zaslužio, Bog će ga sigurno i pomoći.*

A ono, što čovik sam za svoju sigurnost i za svoje zdravlje ima i može učiniti, nije baš tako ni velika i teška stvar i zadaća. Da uredan i valjan život koristi zdravlju, a nečistoća i razhlada (zima) truje čovika, to je

sigurno svakomu poznato. Zato valja u svako doba, a osobito kad koja zaražljiva bolest vlada stanove i kućišta čisto držati, a patos i odaje karbolnom vodom polivati. Nikad netribo propustiti sobu priko dan barem jedared prozračiti ili provitriti, vrata i prozore otvoriti, da prašina i nečistoća izadje iz sobe, a dobar i čist zrak unidje. Osim toga najvećma tribo nastojati, da je tilo zdravo; zato tribo uredno, dijetno živiti; duševno i tilesno naprezanje obilaziti, jednako raditi i opočivati. Valja se baviti što više na slobodnom vazduhu, na polju; al za to vrime nužno je paziti, da tilo neozebe ili da se nerazhladi. Tamo netribo odlaziti, gdi zaraza vlada. Oko bolestnika samo onaj neka idje, tko ga dvoriti mora. Niki ljudi misle, da ako je kogod koju zaraznu bolest pripatio, taj neće više u sličnoj bolesti trpiti ili bolovati; al to je opet ludorija. Naprotiv stim je dokazano to, da dotični ima naklonost na stanovitu bolest, koja samo tilo slabi i pripravnijim ga čini za bolest i smrt.

Da bi se lakše sačuvalo jedno cilo misto od zaraze, valja da se u njemu sastavi jedan stručni odbor za zdravstveno stanje istog mista. Taj odbor ima da se brine da sve odkloni, što bi okužiti moglo to misto. Ovaj odbor ima se starati, da je pijuća voda čista i zdrava, da se izodi, prohodi čiste i da se u njih redovno galica sipa, da se pobrine za bolnicu, gdi će bolesnike smišitati i ličiti.

Nužno je da se svaki sumnjivi slučaj dobro prigleda i prouči, te pravodobno višoj oblasti dojava. Višja oblast bi pak imala tu dužnost, da se odmah na lice mista požuri i shodne mire naredi.

Posle zaraze valja sve očistiti, sobe, odaje ukrečati, a patos karbolom oprati. Odilo, ruvo, rublje što su bolestnici nosili valja uništiti ili pokvasiti sa vodom od karbolne kiseline ili zemljom i piskom prilivati, odnosno posipati djubre i sve one stvari, u koje su takvi bolestnici nuždu vršili.

Bolestnika, koji je od zaražljive bolesti patio, valja sa dobrom i snažnom hranom kripiti, a češće i pomalo vina ili piva dati mu da pije.

Seljanin.

O vinogradarstvu, i kako se liči peronospora.

Samo priklane je bilo kada sam u Danici nagovistio: da zbog filoksere (trsne uši), koja u planinâ strašno uništjuje vinograd, ali po piskovi nemože ovladati; hoće se ljudi mašati i onaki piskova — da ji vinogradom zasade, — gdi bi inače urodila i raž, krumpir i kukuruz. No onda nisam mislio, da će se to tako brzo obistiniti i u tolikoj miri maha zahvatiti.

Ali evo prikopavaju se već pomenute njive, jer i sa one strane Dunava dolaze, pak prikupivaju piskove, za da ji vinogradom zasade. A po novinama se takodjer piše, da po svoj našoj Ugarskoj zemlji u veliko se navaljuje na piskove, poklem i ista vlada podupire zasadjivanje piskova; zaštobo narodnogospodarstveni interes nam to zaktiva, da vinarstvo svoje nezapustimo, nego da ga ne samo održimo, već što većma i usavršimo.

To podupiranje je pak svakako osnovano; jer kako vlada na više mista ima svoja pokušališta, i drži izaslanike, koji tu struku gospodarstva proučavaju i iztražuju, da sa svojim iskustvom budu svakom na ruku, bud u zatiranju (tamanenju) filoksere, bud pako u razplodjivanju onake loze, koja istoj nemani suprot staje; pronašlo se i to, da zaisto na onaki piskova, gdi je tri četvrtine pravi pisak (kvarc), filoksera nemože ovladati, pak da i onde, gdi se već uselila, može joj se suprot stati zatiranjem ili ridjanjam, da se vinograd neutamani po njoj. A to se zatiranje postiže sumpornim ugljikom (szénkéneg), te je u to ime

istoj stvari cinu veoma obalila vlada, nastojeći, da se dotični time još više okoriste.

Isti vladini izaslanici i ravnatelji pomenutih kušalištah, — kao strukovnjaci i vištaci u vinogradarstvu i vinarstvu, za izvistno drže, da se i uz filokseru možemo održati na glasu vinari, ako prionemo i prihvatimo sredstva i načine, kojimi se filoksera tamani. Drugo za izvistno drže i to, da se i na piskovi može proizvodjati ne samo izvrstno, nego i plemenito vino.

Uz ovake okolnosti dakle, nije slobodno nikom da skrsti ruke, pak da čeka da mu vlada svašta čini, nego naznačenim putem da nastoje jedni svoje vinograde očuvati, tamaneći na propisani način filokseru; a drugi pak da zasadjivaju piskove vinovom lozom.

Ovima potunjima hoću osobito da koju reknem. Najprvo da razvide kakve jim je vrsti pisak, a to na ovaki način: Polije se šaka zemlje — u koju mislimo saditi — vodom, i to malo umisimo, pak od blata na dlanu napravimo, tojest usućemo kao olovku (plajbas), te ostavimo da se osuši, a onda isti plajbas *lako* udarimo prstom; ako se razlomi, tada je pisak one vrsti, u kojem neće filoksera ovladati; a akoli ostane čitav, onda nemamo sigurnosti proti njoj.

Naprid dakle!!! Kad možu dolaziti zasadjivati piskove sa 20—30 ili tja sa 50—60 kilometerí daljine, (tojest 7—8 milja zemlje) zašto nebi oni ji mogli zasaditi, koji ji posiduju, ili jim bližje padaju?

Sadit valja! Sve okolnosti dosad pokazuju, da uz valjane naše pregnuće i razborito postupanje, vinogradarstvo naše ima još lipe budućnosti, jer ove sadašnje nevolje služiti će za priporod i priuredjenje našeg vinarstva; pa će onda srićan biti onaj, koji nije ruke skrstio, i koji se nije plašio ničega.

U naših Danicah je već napominjano, da kako valja lozu birati za sadjenje; kako valja prikapati pod vinograd; kako li saditi? Ako tkogod to zapamtio ji po tom radio bude, taj će imati i mlogo vina, a s tim i valjana dohodka, da se neće potežiti, što je prionio saditi vinograd. A ako nam dragi Bog neukrati svoju pmoć, reći ćemo kasnije koju i ob ostalom poslu i obradjivanju, koji se ima obaviti u vinogradu; a tako isto tribat će nam i o postupanju svinom što god kazati. Sada mi još riba o zloglasnoj *peronospori* da koju reknem.

No premako je malen pprostor naše Danice, da se u njoj o svačem ma i pomalo šta razpravlja, a kamoli kad bi hotili na tanko i obširno o čem pisati; to ipak kod ove stvari moramo više obzira imati.

Čini mi se da ova neman hoće da baš naše Bačvane ujide, jer gdi bi od filoksere mirni mogli biti, tu opet ona smeta našem vinogradarstvu.

No netriba se ni plašiti a ni liniti, pa ćemo i toj nevolji odoliti, pokle joj se već uztuka iznašlo. Osobito neka se ne plaše ni ne suzbijaju oni, koji su možda nakanili nov vinograd nasadjivati. Ta i na pšenicu nam navali kašto sniet, al su ljudi iznašli, kako se može kalamenjem pšenična simena nje sačuvati; kad što navali kukolj, no ljudi i njega poplive a sime *trieriraju*, pa se tako brane od kukolja; kašto napadne i hrdja pšenicu; toj nevolji istina slabo se daje već onda pomoći, al zato ljudi ipak nemisle o tom, da pšenice ne siju.

Tako triba da mislimo i o vinogradu. Ta vinogradarstvo je u poljodilstvu ona struka, koja — istina, mlogom radnjom ide, — al razmirno na malenom prostoru, mlogo dohodka nosi, kao i voćarstvo. A ne triba mu neznam kakvo gojno tlo, nego se zadovoljuje veoma malim; no dadelimo mu više, on će svakako više nam i nosit. Što se sve može iz vinogradskog proizvoda koristno upotribiti i unovčiti, to se jedno *lako* ne može ni izpripoviditi. Ali na stvar!

Peronospora viticola zove se naški *trsnaguba*, (tojest vinogradska guba). Po naši krajevi se samo od 4—5 godinâ poznaje, no u

Francuzkoj je ona kano udomaćita, pa se odonud učimo i njenom zati-
ranju (ličenju).

Kod nas se obično u misecu srpnju pojavljuje. No prama položaju toplijeg ili hladnijeg pridila, znade se pojaviti i kasnije i ranije; zato valja pa-
ziti već o koncu svibnja (maja) i tékom lipnja (junija), a posli i miseca kolo-
voza pa i rujna. Godi joj onako vrime, kao što je bilo prošlog lita; tojest uz
česte tople kiše lipi sunčani dani.

Znaci te gube jesu ovo: najprvo se opazi na gornjoj strani vinova
lista žutkaste i žutkasto-crne pegice, okrenemo li list, to ćemo prama istima
pegama najti neki bili sitan prašak, kan da bi bio od stučena sladora (šećera).
Čim se ovi znaci opaze odmah valja prioniti, da se ličenjem daljni razvitak
iste gube zapriči, jer iza ote prve pojave kad prije, kad kasnije, no kad što
veoma naglo lišće se osuši, pa dostaput i sasvim pospada, te vinograd izgléda,
kan da ga je mraz ofurio. Neimajući tako loza lišća, nije kadra ni groždje
razvijati ni sladora mu iz zraka dovoditi, te kud se mlogo groždje osuši ili
strune, tud i ono što ostane, bude lošo, da vino od njeg jedva se daje piti.
Stoga na kakvoću (kvalitet) vina, peronospora je pogubnija nego li filoksera.
A što je još žalostnije, kad što se štetonosni utisak peronospore iztegne i na
drugu godinu.

No tu triba i ništo troška a i truda uložiti da se čovik očuva od štete,
koju ta guba nanosi; ali ni blizo ne triba toliko kao kod filokserom okužena
vinograda.

Iz vlastita izkustva nemožem reći ništa, ali tragom jur izkušanih lju-
dih saznao sam, da ličenje peronospore, na jednom katastralskom jutru (1600
četvorni hvati) ne stoji više do 3—4 frta.

Dosad se je pak pronašlo, da izmedju više likova, kojimi se liči ta
guba, slideća je najbolja, (naime: bordovska smesa): Uzmi 2 kilograma modra
kamena (galica), i to raztopi u 5 litara vruće vode, a tu raztopinu salij u
100 litara vode i izmišaj. Posli opet uzmi jedan kilogram sitno stučena nega-
šena kreča (vapua), pa se od tog napravi u drugom sudu ništo vode bile i
guste poput mlika, te se zato i zove k r e č n o m l i k o; to mliko triba polako
livat u ono 100 litara galicne vode, a medjutim jednako mišati. Kad se to sve
dobro izmiša, onda s otom mišaniom valja štrapati lišće, a slučajno i lozu
vinograda.

U malom, tojest nekoliko čokoti, može se i ručnom štrcaljkom štrapati,
ali je najshodnije to izvadjati strojem, mašinom za taj posao opravljenom,
koja nalíči brénti, tojest putunji, te se s ledji lahko snjom zaštrapava čokoće.

Najbolje bi bilo, kad bi se ti strojevi zajednički nabavljali, jer kako
štijem, najbolje vrsti se prodaju po 22 forinta sa naputkom zajedno; te tako
nebi mlogo spadalo na jednoga.

U ciloj ovoj stvari je najglavnije: da se često i p o m n j i v o
p r i g l e d a v i n o g r a d, jer kako lagano dolazi, tako se naglo razvije i
ošteti rod i plod vinograda, pa dosta put osujeti i za iduću godinu; jer ne-
mogavši loza istog lita valjano sazrijati ne donosi ni valjana roda, osobito ako
još nastane iza peronospore ljuta zima. Dakle pazimo i čim opazimo malo prije
navedene znake, tada odmah i učinimo sve na obrambu svoju, odnosno svojeg
vinograda. No i kasnije valja prigledavati vinograd, jer kad što pristane pero-
nospora a posli se opet pojavi. Nebi bilo zgorjeg na obćinski način se starati
i briniti, da se na to pazi, i da se suzbija i odstranjiva.

Svakako bi želili, da se ne najde čovik, — ako nas ta neman i opet
napadne, — koji će se ajmikati: eto vidiš, drugi su se branili i obranili, a
ja nisam nastojao, pa sam i propao!

Koristno je znati.

Hrdja na gvoždju. Ima i u nas Bunjevaca i Šokaca hvala Bogu! još dosta imućnih ljudi, koji drže svakojaka ratarska orudja, dapače i iste strojeve (mašine). Strojevi pak mnogo koštaju a lako zahrdjaju, a hrdja im mnogo škodi. S toga je potriebno da rabe sridstvo, koje će im strojeve sačuvati od hrdje, a to je slideće: Uzme se u jednakoj miri voska i terpetinskog ulja (olaja), to se ujedno raztopi i dobro izprimiša, te s otim mazivom se vrlo tanko namažu stvari, koje smo radi od zahrdjanja sačuvati, a zatim se suhom tkaninom (krpom) otrišu. Ako li su orudja već zahrdjana, tada najpri staklenim-papirom valja sbrisati hrdju, te tako rečenim mazivom namazati.

Stakla na prozoru (pendžeru) od kreča očistiti. Ako misliš da će se pri krečenju (čatlovanju, čapanju) okna zaštrapati krečom, a ti ovlaži okna što m o ž j a č j i m sirćetom (octom), te tako ćeš mrlje — koje bi se inače vrlo teško strisati dale lako sbrisati, dapače će od sebe nestati, ako okna čistom vodom obliješ.

Umekšanje kožnate robe. Zraku i kiši izložene kože, kao na primer i čizme — obično veoma otvrdnu i popucaju. To zato biva, jer nestane u njimi rastikovine (cseranyag). Tu tvar dakle treba jim naknaditi, i to ovako: skuhajmo hrastove kore — po prilici onoliko, koliko mislimo da će nam dosta biti. U tu svarinu — kad se oladi — nakvasimo otvrdnule kože, te prije, neg što se iza kvasenja osuše, namažimo ricinuskim uljem (ricinus-olaj). Isto ulje se i inače priporučuje, da se mokre čizme snjim mažu i umekšavaju.

Trun iz očiju izvaditi. Kad se u oko štogod natruni, nakapaj u natrunjeno oko čista ulja i to će iz oka trun za kratko vrime izprati.

Kad se opečeš, najbolji je lik biljanac friška jajeta, sotim pomaži opareno misto, i omah će oduminiti bol.

Znojenje nogu. Komu se noge znoje, neka uzme žitnih mekinja i metne u čorapu il obojak, pa to neka obuva dulje vremena i znoj će ne stati.

Žulj od sedla. Ako sedlo konju na ledji žulj načine, treba tu ranu sa uprženom i fino samlivenom kafom posipati i proći će.

Stablo, kojemu je kora oguljena, može se izličiti, ako mu deblju namažeš svinjskom mašću. Sotim će novu koru dobiti.

Šaljivdžija.

U kasarni. Kaplar: Na što su te nove puške? — Regrut: Da ih pucujemo.

Nije moguće. — Kuda ćeš sinko? — Idjem u dućan. — Pazi, da ne izgubiš novce. — O mi uvijek na veresiju kupujemo.

Na krštenju. Kako će biti ime djetetu? pita svećenik. — Maćok, gospodine, i tako će samo svinje čuvati, odgovori kuma.

Znati željan. Jašo volio bih znati zašto se diže duhan u luli, kad zapalim? To je jednostavno, jer hoće da vidi kavav ga lole puši, odgovori upitan.

U mihani. Vi volite mozak? — Jest, gotovo svaki dan to jidem. — Tako? pa jeste li mudriji?

Stara vrimena. Sudija pita starca svidoka, koje se godine rodio? — Svidok: Ja ne znam, jer onda još nije bilo godina.

Dva sidišta. Jedna debela žena unidje u kupej, na što jedan gospodar djipi i ponudi joj misto. Al ona reče, nemojte se truditi, jer meni dva mista triba.

Jednostavan uzrok. Alaj blida ova divojka, mora da joj štogod fali. — Jest, fali joj rumenilo.

Štedljiva žena. G. ličniče čovik mi boluje od ospicah. — No otiću odmah. — Al nemojte, odgovori štedljiva žena, dok ne pridje i na curu mi, pa onda ćete na jedared ličiti.

Zakletva. Sudija: Pa smio bi se ti na ovo zakleti? — Čifut: volio bih ja to viditi na čega se ja ne bih smio zakleti.

Narodne pisme.

I.

Veselo, mobo, veselo,
Vesolje Bog nam darovo;
Veselo, mobo, radimo
Veselo pisme pivajmo!
Pivajte bake starice
Nek čuju mlade snašice,
Nek čuju lipe divojke,
Neka se od nas zastide!
Veselo, mobo, veselo,
Veselo sad prionimo,
Sad će nam pivat divojke
Ko gorske vile u gori,
Ko slavulj ptica na grani,
Pa će nas pismom veselit.

II.

Podigla se četa pustajia,
Tri turčina i dva ciganina,

U turaka puške bez kundaka,
U cigana sablje bez balčaka,
Pak su silno zarobili roblje,
Porobili begove kokoške
Hromu kvočku i ćoravo pile.

III.

Dever devojku vodi za ruku,
Dever je vodi, ona se moli:
„Devere, moj devere, ostavi mene,
Ostavi mene kod moje majke!
Bože, moj Bože, poduži danke,
Poduži danke dok sam kod majke“.

IV.

Mudri ljudi lipo sude,
Ptice, vele, zoru bude:
A ja molim švrake naše,
Da nam zoru ne poplaše.

V.

Sunce ljupko sija,
Okolo nas je raj,
Jutros nam osvanu
Mili cvitni maj!
Veselmo se složno,
Dokle traje maj,
Kratkoga je vika
Odmah mu je kraj!

VI.

Otvorte nam na vajatu vrata,
Da vidimo tu našu divojku,
Je li divojka za našeg junaka,
Je li tilo za naše odilo,
Jesu li prsti za naše prstenje?

VII.

Lulu pije ranče u tamburu bije,
Gledala ga kroz pendžer divojka;
Vidi majko do lipog junaka
Ko da ga je grofica rodila
I gospoja mlikom zadojila;
Nije mene grofica rodila
Ni gospoja mlikom zadojila,
Već je mene bunjevka rodila
Bunjevačkim mlikom zadojila.

VIII.

Volim diku i dikinu nann,
Al ne volim dikinoga babu;

Dikin baba mnogo zapovida:
„Peri, mesi i vode donesi,
Peć ukadi, pa sedi te radi!“

IX.

Čergo moja čergico
Od čadjava platna,
Ti si moja kućica
Srebrna i zlatna.

Vatro moja vatrico,
Ti mi kuću krasiš;
Caru ni gospodinu
Nikad se ne gasiš.

Lulo moja lulico
Srebrom okovana,
Po tri dana ne ima
U tebi duhana.

Djevo moja djevico
Nigde tebe nema,
Ti mi nedaš, kad sam sanjav,
Da duša zadrema.

Gudi, gudi gudalo
Po vrh tanki žica;
Usta su nam prepuna
Nježnih od pjesmica.

V A Š A R I

Abony (ž. Pešt.), 30 maj. 20. aug. 30. nov.
Abrudbanja, na Todora; prve nedilje maja; prid
Miholj, prid Božić, uvik u ponediljak.
Ada (ž. Bač) 19 marc. 15 jun. i u nedilju i
poned. prid 25 okt.
Abonj, 2 apr. 16 jun. 16 sept. 25 nov.
Algjogj, 2 jan. 6 maj. 5 sept.
Alibunar, na Duhove i na uznešenje B. D. M
30 sept.
Almaš (Bačka) 9 febr. 1 maj. 14 sept. 22 nov.
Alpár, na cvitnici i prid 10 okt. u nedilju.
Alšo-Cernaton, posli Tri kralj. 3 apr. 5 jul.
20 dec.
Alšo-Čil (ž. Arad), 24 apr. 11 jul. 26 okt.
Alšo-Domboru, (ž. Zala), 19 marc. 16 maj. 13
jul. 8 dec.
Alšo-Nemedi (ž. Pešt.), 2 apr. 4 jul. 2 sept.
3 dec.
Alšo-Lendva 25 jan. posli nedilje „miserere“

u četvrtak prid Uskrs. na veliki četvrtak, i
1 apr. posli Duhova u ponediljak, 28 okt. i u
četvrtak prid Božić.
Alšo-Njarasd 24 apr. 26 jul. 8 sept. 25 nov.
Alšo-Rakoš 31 marc. 24 apr. 23 jun. 21 sept.
5 nov.
Alšo-Šag (ž. Vaš) 4 apr. 25 maj. 21 sept. 5 nov.
Alšo-st-Gjörgj (Jas) 10 jan. u poned. posli Sv.
Trojstva, 2 aug. 15 okt.
Apáti (ž. Zala) 21 marc. u sridu prrd Duhove,
na dan posli Angjela čuvara, 31 okt.
Apatin (Bačka) 12 maj. 21 okt. svaki put u
poned. prid naznačenim danima.
Apátfalva (ž. Čanad) 24 apr. 26 jul. 8 sept. 25
nov. (Uvik posli naznačeni dani u poned.)
Apošttag (ž. Pešt.) 24 jun. 12 okt. (u nedilju i
ponediljak prid naznačenim danima.)
Arad u nedilju „Judica“, prid Petrov od petka
do petka, i u nedilju prid 5 nov.

- Aranjoš-Megyeš, velike nedilje, na uzašašće Gos-
pod. 24 jun. 8 aug. 5 nov. 24 dec. (u utorak
sridu i četvrtak.)
- Aranjoš-Marot, prid svitlo Marino i prid uskrzne
sveće u poned. i utorak, posli Gjurgyeva druge
nedilje, poned i utorak, prid 29 jun. posli 25
jul. druge nedilje, prid 29 sept. 1 nov. i 25
dec. u poned i utor.
- Aroksalas (ž. Jas-N.-Kun-Solnok) 24—26 febr.
15—16 jun. 5—6 aug. 21—22 sept. (Prid na-
značenim danima u ned.)
- A od na spasovo, u petak—posli sv. Stipana i
sv. Martina.
- Baan (ž. Baranja) 10 mare. 1 jun. 29 sept.
prid 8 dec u poned
- Baan (ž. Trenčen) 5—9 jan. 5—7 febr. 20—23
apr. 25—28 maj. 22—25 jun. 10—13 aug.
28 sept. 26—29 okt. 10—13. dec.
- Baboča (ž. Somogj) 19 mare. posli prisv. Troj-
stva u poned. 24 aug. 30 nov.
- Bač (Bačka) 10 mare. 26 maj. 8 sept. 26 okt.
- Baja (Bačka) u nedilju prid 14 febr. 24 apr.
22 jul. 21 sept. 6 dec.
- Bajmak (Bačka) 25 maj. 24 aug. 11 nov.
- Bajna, 16 febr. 16 maj. 16 aug. 16 nov.
- Balažfalva prid Cvitnicu u subatu, 21 jul. 6 dec.
- Balaš-Hj rnat (ž. Nograd) prid 6 jan. i 2 febr.
u ponediljak i utor ako bi pak ulagdani pali
na poned. ili utor., tad se drže vašari dva
slideća dana, posli nedilje „Laetare“ u poned.
i utor. prid 1 maj u pon. i utor prid 20 aug.
u poned. i utor. 29 sept. prid 1 nov. u pon
i utor
- Balkanj, (ž. Sabolč) prid 1 apr. 1 jul. 1 nov. i
25 dec. u utorak.
- Banfi-Hunjad, 23 jan. 27 mare. 3—4 apr. 15
maj. 26 jun. 26 jul. 21 sept. 25 nov. posli
petdesetnice i prije Božića u utorak.
- Bezova, 21 mart. 6 jul. 26 okt. Uvik prid na-
značenim danima u nedilju.
- Bistrica 3—7 jan. 11—15 apr. 13—17 jun. 8—
12 aug. 18—23 sept. 8—12 nov.
- Bestercebanja, 25—27 jan. 7—9 maj. 30 nov.
1 i 2 dec.
- Bezdan, 15 mart. 15 jul. 29 sept. 19 nov. uvik
prid naznačenim danu pon
- Bičke, 25 jan. 3 maj. 21 sept. 4 dec.
- Biksd, (ž. Satmar) 12 jul. 25 aug. 19 sept.
- Bilke, 20—21 maj. 17—18 jul. 20—21 sept.
18—19 okt.
- Bittše, (ž. Trenčen) 29 jan. 30 apr. 23 maj. 30
jul. 10 sept. 31 okt. 5 nov.
- Bodokó-Varalja, 10 febr. 16 maj. 10 aug. 11 nov.
- Bodajk, posli nove godine, posli Petrova, posli
Miholja, uvik u ponediljak.
- Bodrog-Kerestur, 20 febr. 5 jun. 28 aug. 27 nov.
- Bozaiš-Nagy-Ujlak, 8 jan. 24 mart. 14 jul. 17
okt. 21 dec.
- Boldogasonj, 1 febr. 24 mart. prid Duhove u
ponediljak, 2 jul. 14 aug. 7 sept. 7 dec.
- Bonjhad, 6—7 mart. 8—9 maj. 10—11 jul.
4—5 sept.
- Bozok, 8 apr. 30 aug. 11 dec.
- Bozović, 15 jan. 2 apr. 4. jun. 1 okt.
- Brašno, posli Brašančeva, i posli Lucina četvr-
tak, petak i subata.
- Brestovac, 1 jan. 2 jul. 13 dec.
- Breznobanja, u ned. „Laetare“ prid Duhove u
sridu 16 aug. 30 nov.
- Budim, 1 mart. 24 jun. 14 sept. 30 nov.
- Budim (stari), 16 febr. 25 maj. 1 aug. 15 okt.
Nediljni vašari u utorak i petak.
- Bur-St-Mikloš 5 apr. 21 sept. 8 dec. Uvik posli
naznačenih dana u utorak.
- Buza, 10 jan. 20 apr. 28 jul. 26 okt.
- Buziaš, 23 jan. 24 apr. 25 jul. 1 okt.
- Bükösd, (ž. Bar.) 25 mart. posli nedilje prisv.
Trojstva u ponediljak, 4 okt. 11 nov.
- Čakanj, (ž. Vaš) 24. febr. 2 maj. 8 jun. 6 aug.
9 sept. 25 nov.
- Čakova (ž. Temeš) 29 jun. 27 aug. 20 sept.
11 nov.
- Čaktornja, 3 febr. posli cvitnice u ponediljak,
30 jun. 3 aug. prid Te. esom u poned. 25. nov.
- Čakvar, posle nedilje „Oculi“ i posli rogate 25
jul. 6 dec. (Uvik u poned. i utorak.)
- Čanad (srpski i nimački) 16 mart. 20 jun. 16
okt. 10 dec.
- Čanad, 14 febr. 7 maj. 16 okt. 11 nov.
- Čantavir (Bačka) u poned. prid 1 maj. 24 sept.
- Čatad, 12 mart. 1 maj. 15 okt.
- Čenei, (ž. Torontal) 24 maj. 21 aug. 24 okt.
- Čenger, 8 jan. 5 febr. 19 mart. 24 apr. 7 maj.
25 jun. 23 jul. 13 aug. 10 sept. 15 okt. 19
nov. 17. dec.
- Čepa, 12 apr. 12 jul. 5 sept. 18 dec.
- Čepin, 20 maj. 11 nov.
- Čepreg, u četvrtak posli pepelnice, na veliki
četvrtak, posli Spasova u petak. 29 jul. 29
sept. u sridu prid Božić.
- Četnek, u nedilju u kojoj pada Grgo, Orban,
Jela, Simun Uvik u poned.
- Čoka, (ž. Torontal) na ime Isusovo. Sedmi dan
posli Uskrzne nedilje na prisveto Trojstvo,
29 sept.
- Čokonja, 24 febr. u četvrtak posli Uskrsa 27
jun. 26 jul. 21 sept.
- Čongrad, 1 mart. 1 maj. 25 aug. 10 dec.
- Čorba, u nedilju posli imena Isusova, posli ne-
dilje „Cantate“ i prve nedilje jul. i nov. uvik
u ponediljak.
- Čorna, 6 jan. na dan Grgo, Pilipa i Jakoba, sv.
Iv. na Miholj i na dan sv. Martina
- Čökölj, 25 jan. na vel. četvrtak, 28 aug. 25 nov.
- Čurog, u nedilju i poned. prid 4 mart. 1 jun.
i 6 okt.
- Čurgo, posli Uskrsa i Duhova u utorak, 1 sept.
- Ceglid, 15 jan. 19 apr. 22 jul. 1 nov.
- Cibakhaza, 31 mart. 30 maj. 15 sept. 18 nov.
- Cripaja, (ž. Tor.) 4—6 apr. 8—10 sept.
- Dabaš, (ž. Pešt) 18 febr. 1 maj. 3 aug. 1 nov.
- Dalja, 4 maj. 30 okt.
- Darda, 2 jan. u poned. na molitv. dan, 24 aug.
4 nov.
- Debeljača, 19 mart. 1 sept.
- Debrečin, 18 jan. 24 apr. 15 aug. 9 okt. (Svaki
rarja devet danih. Vašar pada uvik u poned.
prid naznačenim danima) Dees, u sridu posli
pepelnic. u utorak posli Brašančeva. 21 aug.
13 dec.
- Defeta (ž. Temeš) 24 mart. 15 jun. 12 sept.
30 nov.
- Deva, 14. jan. 13 maj. 3 aug. 30 okt.

- Deva-Vanja, (ž. Jas-N.-Kun-Solnok) 17 jan. 15 apr. 5 jul. 12 okt.
- Devečer, 25 jan. 1 maj. 6 aug. 1 nov. Uvik posli naznač. dan u pon. i utor.
- Dezna (ž. Arad) 19 mart. 14 maj. 10 sept.
- Dioseg (ž. Bihar) u prvoj nedilji febr. u trećoj ned. mart. u prvoj ned. maj. u trećoj ned. jul. u drugoj ned. sept. i drugoj ned. dec. uvek u sridu.
- Dobrica, 23—25 maj. 24—26 sept.
- Dobrona, [ž. Zolj.] 1—2 mart. 25—16 maj. 20—21 sept. 5—6 nov.
- Dolha, 15—16 maj. 25—26 jul. 28—29 aug. 25—26 okt.
- Dorog [ž. Hajdu] 9 febr. 29 jul. 11 nov. [u vik u četvrtak].
- Dorožma, [ž. Čongrad] 7 apr. 29 jun. 16 sept. 8 dec.
- Dubnica, 12—13 febr. 28—29 apr. 24—25 jul. 29—30 sept.
- Dubrava, 10 maj. 26 jul. 29 sept. 6 dec.
- Dunafeldvar, 25 mart. u utorak posli Duhova. 20 aug. 1 nov.
- Dunapataj, 19 febr. 17 apr. 29 jun. 4 okt. 13 dec. [Uvik prid naznačenim danima u nedilju.]
- Dunapentele, vašari padaju na taj poned, kada je sv. Gjuro, prisv. Trojstvo, mala Gospojina. i u poned. posli prve nedilje Adventa.
- Dunaveče, 14 febr. 6 maj. 26 jul. 29 sept.
- Eger**, u po ed. jan. miseca, koje nedilje Pavao pustinjak pada, u pon. Maja koje ned. Pongrac pada, u poned. jul. koje ned. Pohod B. D. M. pada, 29 sept.
- Elesd, 19—20 maj. 22—23 sept. 22—23 dec.
- Eperješ, robeni sajam 28—30 jan. 6 maj. 17—19 jun. 12—14 aug. 16 sept. 25—27 nov.
- Marv. sajam 25 jan. 3 maj. 14 jun. 9 aug. 13 sept. Misečni marv. sajam, 7 jan. 4 febr. 4 mart. 1 apr. 20 maj. 3 jun. 1 jul. 19 aug. 2 sept. 7 okt. 4 nov. 2 dec. Vuneni sajam, 13 27 maj. 8. 29 sept.
- Erdöbenjes, 28 jan. 24 apr. 20 aug. 28 okt.
- Erdöd, posli 2 febr. prije Uskrsa, prije Duhovah, posli pohoda Bl. D. M. posli uzviš, križa, posli svi svetih i Nikolindana uvek u četvrtak.
- Erdösada, prve nedilje mart. i juna, treće ned. aug. druge ned. nov. uvek u petak
- Estergom, u pon. i utor. one nedilje kad je Grgur mart., Urban maj., Lovre aug., Simon Jud. okt.
- Eršekujvar, na Matiu; na cvitnu ned.; na Urban; na Pet.; u nedilj posli sv. Stipan kralj.
- Felegyhaza** [Kiš-Kun.] 20 jan. 27 maj. 18 aug. 4 okt.
- Feldvar, [Bačka] 22 mart. 7 jun. 21 aug.
- Franjova, 13 maj. 13 jul. 30 okt.
- Futok, [Bačka] 3 maj. 16 jun. 18 aug. 7 nov. Ako ovi dani ne padaju u ned. i poned., onda vašari se drže uvek u ned. i poned. prid naznač. dan.
- Garčin** [slv.] 1 maj. na Duh. 29 jun. 21 sept.
- Gjeréamoš, 5 apr. 17 jun. 19 sept.
- Gjengješ, 2—3 febr. 25—26 maj. 24—25 aug. 19—20 nov.
- Gjur, magj. Györ, 18 jan. velike ned. u poned. prid Brašančev. 22 jul. [M. Mandal] 8 sept.
- [M. Gosp.] 25. nov. [Kath.]
- Gjula [Bekesv.] na Obr. sv. Pavla 25 jan. prije jedne nedilje; na „K'xaudi“ prije jedne ned. na éedan prid 22 jul. i 8 sept, svagda po. čamši od sride do ned.
- Gjulafehverar, u utorak prid Uskrs. 25 jul. 30 sept. 17 dec.
- Gospicé [Hrv.], 1 maj. 10 okt. Osim toga svaki pet.
- Hajoš**, u slid. ned. 25 mart. 29 jun. 29 sept.
- Halaš 25 mart. 21 jun. 1 sept. 19 nov.
- Harkanj, u pon. te ned. kad je Julian febr. sv. Gjura, Petar u okovih i Nikol.
- Hodmezó-Vaşarhelj, u ned. i poned. posli im. Isusovog, u ned. i pon. prid Josip, prid Brašančev. prid Rastanak Apošt. i u ned. prid Gal opat.
- Hodšag, 9 febr. 29 sept. Ako ovi dani u n. d. i pon. padaju, onda vašar se drži na te dane, ako pak u koji drugi dan, onda zatim u sliedeću ned. i pon.
- Ilava**, febr. na Dorothe. na Blagovist. maj. na Spasov. jun. na Brašančev. jul. M. Mand. sept. na Matea. nov. na svi Sv. dec. na začeeće Bl. D. M.
- Ilok, 23 apr. 13 jul. 2 aug. 23 okt. 24 nov.
- Irig, [ž. Tolna] na dan sv. Blaža, u pon. i utor. te ned. kad je Gjurgjev, mala gosp. i sv. Kata.
- Ivan-Egerseg, u sridu prid 6 jan. u prve sride apr. iul. i okt. m.
- Jankovac**, 17 apr. 26 jul. 1 nov.
- Jasberin, 25—26 mart. 18—19 maj. 15—16 aug. 4—5 okt. 9—10 dec.
- Kaloča**, 19 mart. 19 maj. 15 aug. 20 nov.
- Kaniža, [vel. š. Zala] 30 jan. 3 apr. 22 maj. 14 aug. 9 okt. 4 dec. [u vik 8 dana].
- Kaniža, [Turska] 29 apr. 1 jul. 1 nov.
- Kaniža, [stara, u Bačkoj] 25 maj. 1 sept.
- Kapošmezó, 1 apr. 18 maj. 14 jun. 30 sept.
- Kapošvar, 15 an. 25 mart. 4 sept. 2 nov.
- Kapuvár, [ž. Šopr.] 25 jan. 19 mart. posli Brašančeva, sv. Ane, 15 okt. 13 dec. u poned.
- Kašša 20 jan. 3 maj. 27 jun. 15 aug. 10 nov.
- Kacmar, Bačka, u poned. posle 16 maj. u okt. te ned. kada je sv. Teza.
- Kečkemet, 12 mart. 10 maj. 10 aug. 26 sept. 25 nov.
- Keresteš, nimački, posli prisv. Trojstva i Cvitnice u poned. dec. posli sv. Nikole u pon.
- Kernjaja, Bačka, 10 maj. 4 okt.
- Kesthelj, 6 jan. posli Uskrsa u četvrtak, posli Spasova u četvrt. posli 10 aug. 21 sept. u četvrt. prid Marjinovo u četvrt.
- Kiš-Kereš, ž. Pešt, 24—25 febr. 1—2 maj. 1—2 aug. 18—19 okt.
- Kiš-Komarom, prid Gjurgjev, sv. Pav. i sv. Kat. u poned.
- Kišmarton-Varalja, prve ned. mart. jul. sept. i dec. u poned.
- Kištelek, ž. Čongr. 16 apr. 7 jul. 20 okt.
- Kiš-Ujsalaš, 19 mart. 30 jun. 4—5 sepr. 13 dec.
- Kiš-Zombor, ž. Toront. 15 apr. 10 aug. 18 okt.
- Koložvar, 10 jan. 12 mart. 13 jan. 1 sept. 2 nov.
- Komarom, posli ned. u kojoj pada Pilip i Jakov, te ned. u kojoj pada Petrov, Roko sv.
- Komluš (Banat), 5 mart. 25. jun. 1. sept.
- Kula (Bačka), 29 apr. 24 jun. 6. aug. 17. sept.

- Kun Sentmikloš, 3—4. febr. 16—17. maj. 22—23. aug. 29—30. dec.
- Kuti (ž. Njitr.) 22. jan. 25. apr. 12. jun. 4. aug. 28. sept. 18. nov.
- Lugoš (ž. Krašo), 10 febr. 10 maj. 2—4 jul. 21—22. okt. U sub. prid naznač. dan.
- Mugoč (ž. Bar.) 14. febr. 18. apr. 13. jun. 7. okt.
- Majša, 9. febr. u ned. prisv. Trojst. 27. aug. 11. nov.
- Mako (ž. Čan.), u sub. prid Judica ned. u sub. prid. 24. jun. 19. aug. i 19. nov.
- Maške, 2. febr. 25. mart. 2. jul. 15. aug. 8. sept. 4. okt. 2. nov. 13. dec.
- Mohač, 24. febr. 17. apr. 24. jun. 11. nov. 21. dec.
- Moholj 30 maj. 30. sept.
- M. krin, 14. febr. 20. maj. 20. aug.
- Morovica, te ned. kada je sv. Josip u pon. posliđnji pon. jul. prvi pon. nov.
- Nagj Kőrös, 5. mart. 27. apr. 27. jun. 26. okt.
- Nagj-St.-Mikloš, (sipski i nimački) 5. apr. 25. jul. 25. okt.
- Nagj-Sombat, 21—24. jan. 11—14. mart. 29—30. apr. 1—2. maj. 24—27. jun. 29. jul. 1. aug. 9—12. sept. 28—31. okt. 2—5. dec.
- Nagj-Varad, 12. mart. 21. jun. 8. sept. 8. dec. Od petka do utorka.
- Nemeš Militič, 7. maj. 20. okt.
- Pakš, 16. maj. 15. jul. 21. sept. 19. nov.
- Palanka (Bačka), prv. ned. maj. okt. u pon.
- Pančova, na Gjurgjevdan po novom Kal. na Petrov. i malu Gosp. po star. Kal.
- Pečuh, te ned. kada je svitl. Mar. prid Uskrs. prid Duh. te ned. kad. je Miholj. u pon. i utor. te ned. kad. je snižu. Gosp. i sv. Kata počam od ned. priko cil. tjed.
- Perjamoš, 23. apr. 15. jun. 24. sept.
- Petrovoselo, 8. maj. 30. aug. 7. nov. prid naznač. dan. u pon.
- Požun, na Vinc. na Sv. krst. na Miholj na Lucu.
- Prigl.-St-Ivan, posli 24. jun. u pon.
- Rac-Kaniža u srid. posli Uskr. 16. maj. 24. jun. 10. aug.
- Rekaš (ž. Peš.), 9. febr. 16. jun. 16. sept.
- Ruma, 13. apr. 29. maj. 13. jun. 29. jul. 29. sept.
- Škloš (Baranj.) u pon. 19. Mart. u pon. posli prisv. Trojst. u pon. te ned. kad. je Veli. Gosp. 30. nov. 2. dec.
- Sarvaš (ž. B. keš), 24—25. febr. 24—25. jun. 19—20. okt. 21—22. dec.
- Satmar-Nemeti, 2. febr. 19. mart. 1. maj. 2. jul. 20. sept. 21. nov. u utor. i srid.
- Segedin, 5. maj. 31. jul. 10. okt. 30. nov.
- Segsard, u pon. i utor. tih ned. u koje spadaju: Cvitnica, Brašanč. Pohod. Bl. D. M. Našašće sv. Križ, i sv. Elis.
- Sent-Marton (ž. Šopr.) 24. febr. 10. aug. 25. okt.
- Sent-Mikloš, 5—6. apr. 25—26. okt.
- Sent-Mikloš, (ž. Šopr.), 10. maj. 30. aug. 18. okt. 7. dec.
- Sent-Tamaš, 12. mart. 26. jul. 30. sept.
- Solnok, 24. febr. u ned. prid Spas. 8. sept. 5. nov.
- Subotica, 24. febr. 16. maj. 8. sept. 28. okt.
- Temerin, 25. febr. 5. maj. 4. sept. 22. nov.
- Temišvar, 19. mart. 1. jun. 29. sept. 18. dec.
- Tolna, u prv. pon. maj. 13. jun. 10. aug. 5. nov.
- Topanfalva, u pet. prid. Cvitnicu, u pet. prid Duh. 9. jul. 27. aug. 5. nov.
- Topola, 18—19. apr. 13—14. jul. 14—15. okt.
- Uj Arad (ž. Temiš), 1. mart. 16. jun. 18. okt.
- Uj-Pešt, 1. febr. 1. maj. u ned. posli 15. jul. i okt.
- Uj Peč, 4. apr. 10. aug. 28. okt.
- Uj-Sivac, 3. apr. 10. jun. 23. sept.
- Vac, u ned. prid. Uskrs, Pohod. Bl. D. M. prid sv. Gal. i Tom.
- Zombor (Bačka), na Blagov. o Spasov. o Vel. Gosp. 25. nov.
- Žablja, 15. apr. 20. jun. 29. sept.
- Žambek, 4. febr. 10. apr. 24. jun. i posli 28. okt. u četvrt. i pet.
- Žombolj, 19. mart. 29. jun. 8. sept. 11. nov.

Sajmovi u Hrvatskoj i Slavoniji.

- Brod [Sav] na Blagovisl. po star. kal. na prisv. Trojst. 2. aug. 25. nev. Prije osam dan. marv. sajam.
- Brod [ž. Varašd] 24. febr. 21. mart. u pon. posli Uskrs. 25. maj. 13. jun. 12. jul. 24. aug. 14. sept. 30. nov.
- Čisna u pon. posli Vodokr. u utor. posli Duh. 22. jul. na sv. Katu.
- Djakovo, 23. jan. 1. maj. 26. jul. 28. okt.
- Marv. sajam: 20—22. jan. 24. apr. 20. jul. 18. okt.
- Okok, 13. jun. 5. aug. 23. okt.
- Samenica, 3. maj. 22. jun. 18. okt.
- Šarlocka, 8. maj. 15. jun. 25. jul. 29. sept. 21. okt.
- Šrapina, 19. mart. 5. i 16. maj. 27. jun. 16. jul. 13. aug. 10. i 29. sept. 11. nov. 6. dec.
- Mitrovica, posli Vodokrst. u ned. cvit. grčka kath. na na Spas, na sv. Iliju i na snižnu Gosp.
- Orahovica, 2. febr. 3. maj. 20. jun. 25. nov. Marv. vašari 28. jan. 28. apr. 15. sept. 20. nov.
- Pakrac, na Blagov. na sv. Vatroslava na Duh. na sv. Iliju 8. dec. sve po star. kal.
- Petro Varadin, 30. jun. 31. sept. 11. nov.
- Požega, na sv. Ant. pust. u poz. posli Cvitnice na duhovski pon. 24. jun. 10. aug. 15. okt. 31. dec.
- Sisak, u srid. posli svitl. u utor. posli Cvitnice 4. maj. nu spasov. 15. jul. 12. aug. 16. sept. 19. nov.
- Vukovar. 1. maj. 24. jun. 15. nov.
- Zagreb, u četvrt. prid. Cvitnicu, dan po Marku. 13. jul. 21. aug. na Šimuuu i Judu, 9. dec.

OGLAS.

Doli podpisan imam sriću javiti, štovanom občinstvu, slobodne kraljevske varoši Subotice, da imam

U VERMEŠ GABOROVOJ KUĆI

STOVARIŠTE OKOVNIH KOVČEGA,

gdi se ujedno svašta nabaviti može, što se svake vrsti sjajnih ukopa tiče, kano

POKROVI, JASTUCI, CVIĆE

u najvećem izboru.

Obećajem da ću svakovrstnoj naručbi i želji štovanog občinstva zadovoljiti, i sa lipih

MRTAČKIH KOLI, SVITNJACI

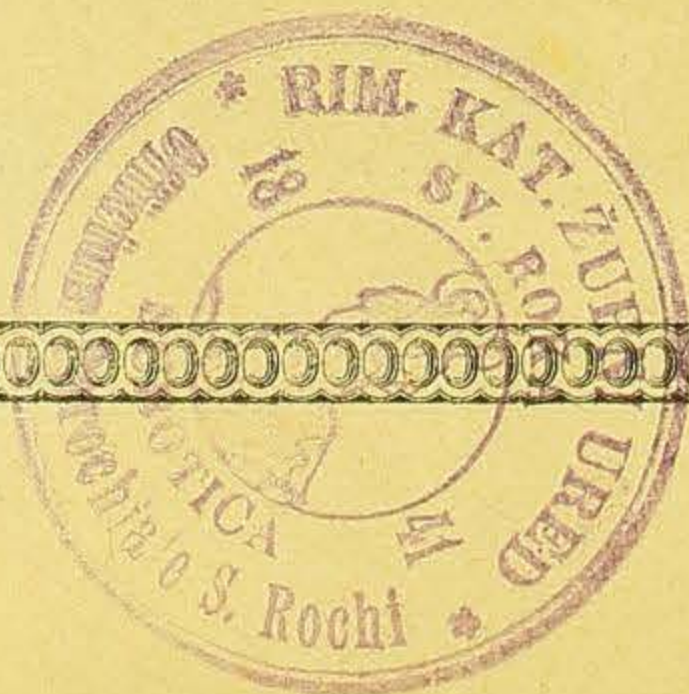
propećem — i svim nuždnim na uslugu biti.

Na poslidku izjavljujem, da su mi kovčezi iz najbolje tvornice pribavljeni, lipi i pored tog jeftini: uz svaki kod mene kupljeni kovčeg, lipa mrtačka kola bezplatno dajem. — Utičem se dobrohotnoj naklonosti štovanog občinstva u naznačeni slučaj.

Subotica, miseca studenog 1891.

Poniznošću

Pajo Lux.

zkvh.org.rs

OGLAS.

JOSIP BITTERMAN

KNJIGOTISKAR I KNJIŽAR

U SUBOTICI, I. KRUG, BEMOVA ULICA,
BR. 130.

javlja p. n. občinstvu, da prima svaku vrst

KNJIGOTISKARSKOGA POSLA.

Takodjer priporučuje svoju

KNJIŽARU

U KUĆI MARKA VOJNIĆ,

gdi se mogu nabavit svakojake

←••• KNJIGE, PAPIRI, •••→

SRIDSTVA ZA PISANJE I RISANJE.

Za točnu poslugu i umirenu cinu u obadve
struke odgovara

VLASTNIK.